

KOLMAPÄEV, 7. OKTOOBER 2009

ISTUNGI JUHATAJA: Jerzy BUZEK

President

(Istungjärk avati kell 15.00)

1. Istungjärgu jätkamine

President. – Ma kuulutan neljapäeval, 17. septembril 2009 edasi lükatud Euroopa Parlamendi istungjärgu avatuks.

2. Presidentuuri avaldused

President. – Daamid ja härrad, täna sel täiskogu istungi avamisel sooviksin ma öelda paar sõna eelmisel reedel toimunud referendumi kohta. Ma olen selle tulemusega väga rahul. See oli tähtis päev nii Iirimaa kui ka Euroopa jaoks.

(Aplaus)

Ma soovin märkida, et selle referendumi tulemuse teatamise ajal viibisin ma Euroopa teises otsas, Sitsiilias, ning seal tervitati seda tulemust just nagu teiegi seda tegite – aplausiga. Ka paljudes teistes kohtades üle Euroopa olid inimesed liri referendumi tulemuse üle rõõmsad. Iirlased on edastanud selge märguande, et nad soovivad ka edaspidi olla ühendatud Euroopa südames. *Míle buíochas do mhuintir na hÉireann*. Tuhat tänu ning palju õnne referendumi tulemuse puhul. Ma ütlesin seda iiri keeles ja võib-olla mitte päris õigesti, kuid umbes nii see kõlab.

Euroopa Liit on näidanud, et on võimeline oma kodanike õigustatud kartusi kuulda võtma ja asjakohaselt reageerima. Iirimaaale antud garantiid osutusid rahuldavateks ning veensid hääletajaid, et Lissaboni leping on nende riigi jaoks kasulik. See oli võit kodanikuühiskonna jaoks ning heaks argumendiks teistes liikmesriikides jätkuvates aruteludes.

Ma sooviksin rõhutada tööandjate, ametiühingute, põllumajandustootjate ja kalurite ühenduste ning ka kiriku ja arvamusiühendite tähtsat rolli. Nemad aitasid referendumi võitmisele kaasa.

Ma sooviksin ka õnnitleda liri valitsust ja opositsiooni, ning samuti ühte oma eelkäijat, Pat Cox'i, kes juhtis kampaaniat „Iirimaa Euroopa eest”. Minu õnnesoovid Pat Cox'ile!

(Aplaus)

Ma olen kindel, et ratifitseerimisprotsess jätkub ning selle tulemus on edukas ka ülejäänud kahes liikmesriigis. Ma olen saanud Poola presidendilt kinnituse, et nüüd, kui liri referendum on saanud positiivse tulemuse, allkirjastab ta viivitamatult Lissaboni lepingu.

(Aplaus)

Ma loodan, et president Václav Klaus toimib samamoodi niipea, kui Tšehhi konstitutsioonikohus on kõik jäänud kahtlused hajutanud.

Lissaboni lepingu eesmärgiks on Euroopa Liitu 21. sajandi väljakutseteks ette valmistada. Me peame silmitsi seisma oma kodanike hirmudega seoses energeetikaküsimustega, kasvava töötusega, sisserändega ja kliimamuutustega. Me peame koos tegutsema, just nagu ka mitmel varasemal korral, ning me ei tohi unustada, et edukuse võti seisneb Euroopa solidaarsuse põhimõttes.

Meil on veel palju tööd teha, kuid nüüd on meil olemas olulised vahendid ja ärgem kahelgem neid kasutamast.

Ma sooviksin lisada veel ühe kommentaari liri referendumi kohta. Me ei tohi unustada neid inimesi, kes ütlesid referendumil „ei”. Meil on kujunenud traditsiooniks mõelda kõikidele eurooplastele, austada nende vaateid ja õigust teistsugusele arvamusele. Ka „ei” poolt hääletajad soovivad meile midagi öelda. Nad soovivad meid milleski veenda, ja mis kõige tähtsam, nad soovivad meid millegi eest hoiatada. Me võtame seda hoiatust tõsiselt ja arvestame ka nende häälega, kuid me oleme äärmiselt rahul, et otsustav enamus liri rahvast ütles

„jah” ning nad toetavad ühtset Euroopat. Mina olen täis otsustavust teha kõvasti tööd selle nimel, et aidata teil tunda, et meie ühtne Euroopa on ka teie Euroopa, ning me kujundame koos Euroopa tulevikku.

***

Ma sooviksin nüüd liikuda edasi kahe teise teema juurde. Need on kurvad teemad.

Ma sooviksin meenutada suurt tragöödiat ja mälestada sellega Sitsiilias Messina läheduses aset leidnud mudalaviinide ohvreid. Ma olen Euroopa Parlamendi nimel saatnud välja juba avalduse, millega väljendame kaastunnet ohvrite perekondadele ja sõpradele. Ma viibisin ise sellel ajal Itaalias ning avaldasin avalikult kaastunnet meie sõpradele, partneritele ja kõikidele itaallastele.

***

Enne alustamist sooviksin ma veel meenutada tõsiasi, et täna on Vene inimõiguslase ja ajakirjaniku, Anna Politkovskaja kolmas surma-aastapäev. Tema tapjaid ei ole ikka veel õigusemõistmise ette toodud. Kuid Anna ei ole siiski mitte ainus ohver. Meenutagem sellel puhul ka teisi ühiskondlikke aktiviste, kes on viimase kolma aasta jooksul tapetud.

William (The Earl of) Dartmouth (EFD). – Härra president, kui te pidasite meile Euroopa Parlamendi presidendi kohale oma kandidatuuri esitamise puhul kõnet, siis te ütlesite, et teist saab väga objektiivne figuur ja eesistuja. Kuid ma pean ütlema, et te esitasite praegu kõne liri referendumi kohta, – ja ma küll tõusin teie kõne ajal püsti, kuid te olite oma tekstis kinni, – mis oli üks kõige subjektiivsematest ja pooldavamatest kõnedest, mida ma kunagi kuulnud olen, ning objektiivse eesistuja poolt sobimatu.

(Erinevad reaktsioonid)

President. – Ilmselt ei kuulanud te kogu minu kõnet ära!

(Aplaus)

3. Eelmise istungi protokoll kinnitamine (vt protokoll)

4. Assigneeringute ümberpaigutamine (vt protokoll)

5. Nõukogu edastatud kokkulepete tekstid (vt protokoll)

6. Parlamendi seisukohtade ja resolutsioonide vastuvõtmisele järgnev tegevus (vt protokoll)

7. Esitatud dokumendid (vt protokoll)

8. Suuliselt vastatavad küsimused ja kirjalikud deklaratsioonid (esitamine) (vt protokoll)

9. Parlamendiliikme puutumatus eiravõtmise taotlus (vt protokoll)

10. Parlamendi komisjonide ja delegatsioonide koosseis (vt protokoll)

11. Parandus vastuvõetud tekstis (kodukorra artikkel 216) (vt protokoll)

12. Tööplaan

President. – Eesistujate konverentsi 17. septembri 2009. aasta koosolekul vastavalt kodukorra artiklile 137 koostatud tööplani eelnõu lõplik versioon on jaotatud.

Proua Baueri raport autovedudealase liikuva tegevusega hõivatud isikute tööaja korralduse kohta on komitees toimunud hääletuse järgselt tagasi lükatud.

Lisaks sellele ei esitatud õigeaegselt järgmisi raporteid:

– härra Böge raportid

Euroopa Liidu solidaarsusfondi kasutuselevõtu kohta: Itaalia, Abruzzo maavärin ja

Globaliseerumisega Kohanemise Euroopa Fondi kasutuselevõtu kohta: Saksamaa – telekommunikatsiooni sektor, ning

– Proua Haugi raport – paranduseelarve projekt nr 9/2009: maavärin Itaalias.

Seepärast on need neli raportit tööplaanist eemaldatud.

Alain Lamassoure, eelarvekomisjoni esimees. – (FR) Härra president, seoses kahe raportiga, mis käsitlevad Globaliseerumisega Kohanemise Euroopa Fondi kasutamist Saksamaa telekommunikatsiooni sektori toetamiseks ning Euroopa Liidu solidaarsusfondi kasutamist Itaalias Abruzzos toimunud tragöödia heaks, võttis eelarvekomitee need neli raportit küll nädala alguses vastu, kuid tõlgete ettevalmistamiseks ei jäänud piisavalt aega. Ma soovisin lihtsalt teie poolt öeldut parandada: need raportid on komitee poolt vastu võetud. Siinkohal ei ole mitte mingeid juriidilisi takistusi. Need võeti isegi ühehäälselt vastu.

President. – Täna teid selle kommentaari eest. See on asjakohane kommentaar. Kuid sellele vaatamata ei ole need raportid tööplaanis, kuna need on veel tõlkimata. Selleks ei olnud lihtsalt piisavalt aega. Ma olen teiega täiesti nõus. Ja ma vabandan. Ma läksin oma sõnadega liiga kaugele.

Enne härra Lamassoure'i avaldust tegin ma kaks ettepanekut muudatuste kohta. Esimeseks oli ettepanek paigutada nõukogu avaldus Guinea olukorra kohta päevakorda teise punktina. Ja teine puudutas reisijatele hüvitiste maksmise resolutsioonide ettepanekute üle hääletamist. Ma sooviksin küsida, kas nende küsimuste kohta on ettepanekuid? Me ei taha punkte segi ajada.

Barbara Matera (PPE). – (IT) Härra president, daamid ja härrad, olles eelarvekomitee liige ning rääkides ka härra La Via nimel, sooviksin ma lühidalt sõna võtta, et väljendada meie pettumust seoses Abruzzo piirkonna heaks Euroopa Liidu solidaarsusfondi kasutamise üle otsustamise edasilükkamisega. Hääletamine on kahe nädala võrra edasi lükatud ning toimub osaistungjärgul Strasbourgis.

Kuigi me mõistame, et see on tehniliste põhjuste tõttu, saame ka aru, et mõned inimesed elavad ikka veel telkides ning L'Aquila ja selle piirkond, Abruzzo, on ühed Itaalia külmemad alad.

Me soovime lihtsalt rõhutada selle fondi kasutuselevõtu menetluste muutmise ja kiirendamise tähtsust.

President. – Me peame tegutsema vastavalt kodukorrale. Nii lühikese ajaga ei olnud võimalik tõlkeid teha ning sellisel puhul kohalduvate eeskirjade järgi tuleb see küsimus edasi lükata. Ka minul on sellest väga kahju, kuid ma sooviksin, et me jätkaksime ja oma päevakorra punktide kaupa läbi arutaksime, kuna vastasel juhul tekib lõpuks suur segadus.

Hetk tagasi küsisin ma kahe asja kohta: nõukogu avalduse kohta seoses olukorraga Guineas ning reisijatele hüvitiste maksmise resolutsioonide ettepanekute üle hääletamise kohta. Kas selle kohta on küsimusi?

Mitte ühtegi küsimust ei ole. Arutelu on lõppenud.

(Parlament võttis need ettepanekud vastu)

Gianni Pittella (S&D). – (IT) Härra president, ma vabandan uuesti Abruzzo teema juurde naasmise pärast. On tõsi, et me kõik peame lugu maavärina tagajärjel kannatanud inimestest, kuid me ei saa neid väärtustada ainult asjade toimimisel ning jätta reageerimata, kui see on siiski meie võimuses.

Ma nõustun proua Materaga ja pöördun suveräänseks jääva istungisaali poole palvega kiita heaks solidaarsusfondi vahendite eraldamine vajadusel ka ilma tõlgeteta. Ma arvan, et traagiliste olukordade lahendamisel ei tohiks selliseid probleeme olla.

(Aplaus)

President. – Kolleegid, need olid väga tähtsad märkused. Meil tuleb need probleemid lahendada. Ma küsin tõlketeenistustelt, kas on võimalik saada mõned väga olulised tõlked juba homseks, ning siis me saame homme ka hääletada. Tegemist on väga kiireloomulise otsusega.

(Aplaus)

See on muidugi meie eeskirjadega vastuolus, kuid ma arvan, et sel korral me peaksime nii toimima, mistõttu saab see korraldatud.

***

Seoses komisjoni avaldusega informatsioonivabaduse kohta Itaalias olen ma saanud Euroopa Rahvapartei (Kristlike Demokraatide) fraktsioonilt taotluse selle päevakorrapunkti tööplaanist välja jätmiseks.

Joseph Daul, *fraktsiooni PPE nimel*. – (FR) Härra president, ma kutsun Euroopa Rahvapartei (Kristlike Demokraatide) fraktsiooni nimel parlamenti üles tegema avaldust Itaalia ajakirjandusvabaduse teemalise arutelu ja seejärel samal teemal resolutsiooni üle hääletamise ära jätmiseks. Iga heauskne isik teab, et minu fraktsioon PPE on sõnavabaduse ja ajakirjandusvabaduse kaitsmisega väga tihedalt seotud.

(Vastuväited)

(Aplaus)

Palun austage minu sõnavabadust. Mina olen siin seda alati austanud, nagu ma olen austanud ka oma kaaskodanikke parlamendis.

(Aplaus)

Seepärast tegime me ka kõik võimaliku, et Euroopa Liidu põhiõiguste harta muutuks Lissaboni lepingu kohaselt siduvaks. Kuid homseks kavandatud arutelu on suunatud ainult ühele riigile ning ei puuduta Euroopa ajakirjandusvabaduse küsimust, mille üle me oleme valmis põhjalikku arutelu pidama. Fraktsioon PPE ei ole nõus laskma parlamendil muutuda kohaks, kus üksnes riiklikke poliitilisi arveid klaaritakse, mille tunnistajateks saame me ka homme olla, juhul kui see arutelu toimub.

(Vastuväited)

(Aplaus)

Seega oleme Euroopa ajakirjandusvabaduse kaitsmise poolt, kuid vastu sellele, et parlamenti kasutatakse üksnes erakondlikel ja riiklikel eesmärkidel. Nagu te ka ise võite veenduda, kordan ma homme president Napolitano sõnu – mehe sõnu, keda ma väga austan, kuna olen temaga palju koos töötanud, aga eks te homme näete.

Francesco Enrico Speroni, *fraktsiooni EFD nimel*. – (IT) Härra president, mul ei ole härra Dauli kõnes tehtud ettepanekule eriti midagi lisada. Meile kõigile meeldib vabadus selle erinevates vormides, sealhulgas ka sõnavabadus ja ajakirjandusvabadus selle kõige laiemas tähenduses, teisisõnu, mitte ainult trükimeedia, vaid ka televisioon ja muu meedia. Seepärast on õige, et me seda kaitseme ja toetame.

Ei ole siiski õige olukorda ära kasutada, näidates näpuga vaid ühtedele asjaoludele, kuna igaüks, kes Itaalias Internetti sisse logib, ajalehekioskis käib või televiisorit vaatab, saab aru, et ajakirjandusvabadus ei ole mitte mingis ohus. Kokkuvõtteks, kui te tõesti soovite kedagi süüdistada, siis kasutage kodukorra artiklit 122 ja aluslepingute artiklit 7 ning olge piisavalt julged, et seda kuni lõpuni järgida.

Martin Schulz, *fraktsiooni S&D nimel*. – (DE) Härra president, härra Daulil on täiesti õigus. Jah, härra Daul on tõesti inimene, kes austab kõiki sõnavabaduse aspekte. Ta on selle poolest tuntud. Kuid Euroopas on ilmselgelt ka inimesi, kes ei austa sõnavabadust härra Dauliga samaväärselt, ning kellel on sõnavabadusest teistsugune arusaam. Sellel põhjusel me kõnealust arutelu vajamegi.

Seepärast me peame seda arutelu asjakohaseks, arvestades ühes liikmesriigis, nimelt Itaalias, aset leidvat arutelu, kuigi mitte üksnes Itaalia olukorra põhjal, vaid küsimuse põhjal, kas Euroopas majandusliku, poliitilise ja ajakirjandusliku mõjujõu enneolematu kontsentratsiooni määra tulemusel kujutab sõnavabadus ohtu demokraatia arengule Euroopas. Just seda küsimust me soovimegi arutada. Seepärast tulekski meil nii toimida ning härra Dauli ettepanek tagasi lükata.

(Aplaus)

(Parlament lükkas taotluse tagasi)

President. Komisjoni avaldus infovabaduse kohta Itaalias jääb tööplaani.

Ma olen saanud Euroopa Rahvapartei (Kristlike Demokraatide) fraktsioonilt veel ühe taotluse selle kohta, et arutelu lõpul ei esitataks resolutsiooni ettepanekuid.

Daniel Cohn-Bendit, *fraktsiooni Verts/ALE nimel.* – (DE) Härra president, härra Daul, me oleme parlament, mis peaks täiesti õiguslikult hääletama ja võtma vastutuse Abruzzo inimestele võimalikult kiire rahalise abi pakkumise eest.

Me oleme ka parlament, millel lasub kohustus. Kui me millegi üle arutleme, siis peab sellele arutelule eesmärgi andmiseks järgnema ka hääletus resolutsiooni üle. Seepärast oleme selle arutelu järel resolutsiooni vastu võtmise poolt.

(Aplaus)

Mario Mauro, *fraktsiooni PPE nimel.* – (IT) Härra president, ma soovin võtta sõna, et toetada ettepanekut resolutsiooni ära jätmiseks, kuna härra Schulz ütles midagi, mis on minu arvates väga tähtis: kui me tõesti soovime, et see arutelu hõlmaks Euroopat ja mitte üksnes Itaaliat, siis ei ole mitte mingit mõtet hääletada resolutsiooni üle, mis kannab nimetust „Infovabadus Itaalias”.

Las homne arutelu igal juhul toimub: seejärel leiame aja ja viisi, et käsitleda seda küsimust Euroopa kontekstis ning hääletada resolutsiooni üle, mis käsitleb infovabadust Euroopas.

(Parlament lükkas taotluse tagasi)

***

(Tööplaan kinnitati)

13. Hääletused

President. – Järgmine päevakorrapunkt on hääletamine.

(Hääletuse tulemused ja muud üksikasjad: vt protokoll)

13.1. Otsuse eelnõu (B7-0079/2009) - Rahandus- ja majanduskriisi erikomisjoni moodustamine ning volituste, koosseisu ja ametiaja kindlaksmääramine (hääletus)

– Enne hääletust:

Eva Joly (Verts/ALE). – (FR) Härra president, me soovime punkti A lisada järgmise fraasi:

„samuti arengumaadele”, et moodustuv lause oleks „analüüsida ja hinnata finants-, majandus- ja sotsiaalkriisi ulatust ja mõju ELile ja liikmesriikidele, samuti arengumaadele”.

(Suuline muudatusettepanek lükkati tagasi)

Eva Joly (Verts/ALE). – Härra president, me soovime ka lisada viite „arengukoostööle”, et moodustuv lause oleks järgmine: „analüüsida ja hinnata ühenduse õigusaktide senist rakendamist kõikides asjaomastes valdkondades, sealhulgas arengukoostöös”. Meile tundus, et arengumaade vaatepunkt oli jäänud mandaadis kajastamata.

(Suuline muudatusettepanek lükkati tagasi)

14. Selgitused hääletuse kohta

– Kirjalikud selgitused hääletuse kohta:

Otsuse ettepanek: rahandus- ja majanduskriisi erikomisjoni moodustamine ning volituste, koosseisu ja ametiaja kindlaksmääramine (B7-0079/2009)

William (The Earl of) Dartmouth (EFD), kirjalikult. – Inglise Panga president (Mervyn King) on minu arvates õigesti sedastanud, et „pangad on elujõulistena rahvusvahelised, aga raskustes olles riiklikud...”. Riikide valitsused ja maksumaksjad on need, kes pankade päästmise kinni maksavad. Sellest tulenevalt peab

pangajärelevalve toimuma riiklikult ja mitte ELi kaudu. Seepärast ma hääletasingi ELi rahandus- ja majanduskriisi erikomisjoni moodustamise vastu.

Maria Da Graça Carvalho (PPE), kirjalikult. – (PT) Rahandus- ja majanduskriisi erikomisjoni kui organi moodustamine, kes analüüsib ja hindab liikmesriikide poolt kasutusele võetud meetmete kooskõlastust, et toetada püsivat kvalitatiivset majanduskasvu, on otsustava tähtsusega. Väga oluline on analüüsida ja hinnata sotsiaal-, majandus- ja rahanduskriisi ulatust, kuid samuti teha ettepanekuid asjakohaste meetmete kohta, mis aitaks kaasa püsivate ja stabiilsete finantsturgude pikaajalisele rekonstrueerimisele – turgude, mis suudavad toetada püsivat majanduskasvu, mis omakorda on võimeline võitlema töötusega ning reageerima demograafilistele ja kliimaprobleemidele.

Väga oluline on toetada ülikoolide, teadusringkondade esindajate ja teadlaste kui strateegiliste partnerite osalemist. Sellist partnerlust tuleb edendada, kuna meie jaoks on otsustava tähtsusega nii majanduskriisi kui ka töötuse probleemide kiire lahendamine, aga ka kliimamuutuste probleemidega tegelemiseks pikaajaliste lahenduste leidmine, arendades välja ja kasutades puhta energia vorme.

Diogo Feio (PPE), kirjalikult. – (PT) Rahandus- ja majanduskriisi erikomisjoni moodustamine võib osutuda ELi tulevikuks ettevalmistamisel otsustavaks. Seda tulevikku ei saa saavutada üksnes meetmete üle arutledes ja nende kohta ettepanekuid tehes, vaid tuleb ka välja töötada mehhanisme, mida saab rakendada lähitulevikus samalaadsete olukordade ära hoidmiseks. Seepärast on vaja käesolevast kriisist õppida, uurides selle põhjuseid ja tagajärgi. Samuti on tähtis parandada praeguse olukorran viinud vead finantssüsteemis, võttes vastu paremad õigusaktid, mis on nõuetekohaselt põhjendatud.

Me ei saa riskida reguleeriva asutuse moodustamisega, mis on nii range, et see võib tugevas konkurentsikliimas elavnemist veelgi edasi lükata või ELi ebaatraktiivseks finantsturuks muuta.

See komisjon võib jätkata ka pikemalt kui kavandatud 12 kuud, et jälgida ja hinnata käesoleva kriisi ajal vastu võetud meetmeid.

Petru Constantin Luhan (PPE), kirjalikult. – (RO) Mina toetan seda meedet ning olen täiesti kindel, et see komisjon viib igat liikmesriiki mõjutanud finantskriisi ulatuse kohta läbi asjakohase analüüsi ning esitab ekspertide soovitusi, mis soodustavad Euroopa Liidu majanduse elavnemist. Kuid mul ei õnnestunud käesoleva ettepaneku üle hääletada, kuna mu hääletuskaardiga oli probleeme.

Franz Obermayr (NI), kirjalikult. – (DE) Meil tuleb teha ühiseid intensiivseid jõupingutusi, et saada üle käesolevast finantskriisist ja selle mõjust ELi liikmesriikide majandustele ning lõpptulemusena ka sotsiaalvaldkondadele. 17. septembri 2009. aasta esimeeste konverentsi otsus kasutada erikomisjoni, et viia läbi struktureeritud analüüs ja koostada ettepanekud asjakohaste meetmete kohta, säilitamaks püsivaid ja kriisikindlaid finantsturge, on toetamist väärt. Kriitilise märkusena tuleb siiski öelda, et praeguseks ajaks on möödunud enam kui 12 kuud eelmisel aastal ilmnunud esimestest kriisi sümptomitest ning kriisi enda puhkemisest käesoleva aasta alguses. Sellest ajast alates kehtestatud meetmeid tuleb vaadata peamiselt sümptomite kontrolli ja erakorraliste meetmetena töökohtade kaitsmiseks. Käesoleva ettepaneku toetuseks peab ütlema, et erilist tähelepanu tuleb pöörata kooskõlastatud ja sihtotstarbelistele meetmetele, võttes võimalikult suurel määral arvesse subsidiaarsuse põhimõtet, kuna üksiklahendused viivad lõppkokkuvõttes taas konkurentsimoontusteni.

15. Hääletuse parandused ja hääletuskavatsused (vt protokoll)

16. Iirimaa referendumi tulemused (arutelu)

President. – Järgmiseks päevakorrapunktiks on nõukogu ja komisjoni avaldused Iirimaa referendumi tulemuste kohta.

Ma sooviksin tervitada täna parlamendis olevat Rootsi peaministrit, kes esindab eesistujariiki Rootsit. Meil on väga hea meel, et te täna siin koos meiega viibite, kuid meil oli üks formaalne probleem. Ma väga vabandan selle pärast.

President Barroso, on väga tore, et ka teie täna, sellel meie Euroopa Liidu jaoks nii tähtsal hetkel koos meiega viibite. Täna teid väga.

Te võite isegi näha, kui keeruline on mõnikord kõiki formaalsusi täita, kuid me oleme väga demokraatlik asutus. Kõik tööplaani punktid tuleb alati läbi võtta. Siis on kõik korras ja me saame omavahel kokku leppida.

Nüüd läheme tänase pärastlõunase päevakorra põhipunkti juurde. Meie jaoks on väga tähtis, et te siin istungisaalis selle tähtsa teema arutelul viibite.

Fredrik Reinfeldt, *ametis olev eesistuja*. – Härra president, ma olen väga tänulik, et saan täna siin viibida ning et mul on võimalus pöörduda Euroopa Parlamendi poole nii kiiresti pärast Iirimaa referendumi positiivseid tulemusi. Ma avaldan austust Brian Cowenile ja tema partneritele, samuti ütlen kõikidele teistele selle kampaaniaga seotud ning eduka tulemuse saavutamiseks oma panuse andnud inimestele olenemata nende parteilisusest või taustast: tänan teid kõikide teie jõupingutuste eest. See oli hea otsus Iirimaa jaoks; see on hea otsus Euroopa jaoks.

Me võime arvatavasti öelda, et Euroopa on kriitikat kuulda võtnud; ma tean, et Euroopa Ülemkogu poolt pakutavad õiguslikud tagatised said referendumi kampaanias määravateks. Samuti võib öelda, et eesistujariigid Prantsusmaa ja Tšehhi tegid jõupingutusi, mis olid Iirimaa inimeste muredele lahenduse leidmiseks otsustava tähtsusega. Me peaksime ka mainima, kui positiivne oli referendumi suur häälteenamus, nimelt veenvad 67,1% ning suur osavõtt, mis oli 59%. Nii et see kõik on Euroopale väga heaks uudiseks.

Ja muidugi ei ole mul vaja käesolevale parlamendile selgitada, kui vajalik on Lissaboni lepingu kehtestamine. See võimaldab teil veelgi demokraatlikumalt, tõhusamalt ja läbipaistvamalt tegutseda. Õigupoolest suurendab see ELi mõju rahvusvahelisel areenil ja muudab meid ülemaailmsete probleemide lahendamisel tugevamaks, ning ma tean, et ka teie selles parlamendis saate üldises otsustusprotsessis tähtsamat rolli. Mul on selle arengu üle väga hea meel. Seepärast on Lissaboni lepingu jõustamine väga tähtis.

Euroopa Ülemkogul on ühine soov, et see leping jõustuks käesoleva aasta ja Rootsi eesistumisaja lõpuks. Vaadates selle lepingu ratifitseerinud riikide arvu – meil on praegu 24 täielikku ratifitseerimist – võib 25. riigiks olla tegelikult Poola, kui arvestada Poola presidendilt saadud signaale. Ma rääkisin laupäeval pärast Iirimaa referendumi tulemuste teatavaks tegemist peaministri Brian Coweniga, kelle väitel on neil täieliku parlamentaarse ratifitseerimise kinnitamiseks vaja paari nädalat, ning seega võime öelda, et 26. riigiks saab lõpuks Iirimaa. Siis on meil kogu 27-st ratifitseerimisest puudu vaid Tšehhi oma. Sel eesmärgil on meil täna siin Brüsselis toimunud nende kolme asutuse kohtumine: eesistujariigi, komisjoni presidendi Jose Manuel Barroso ning Euroopa Parlamendi presidendi Jerzy Buzeki vahel. Ka Tšehhi peaminister Jan Fischer oli koos meiega ning me proovisime käesolevat olukorda hinnata. Võib-olla te teate, et 17 senaatorit on esitanud Tšehhi konstitutsioonikohtule kaebuse Lissaboni lepingu kohta, et teada saada, kas see on kooskõlas Tšehhi põhiseadusega. Jan Fischer ütles, et see on sõltumatu kohus, mis teeb kiiresti otsuse, kas võtta see petitsoon menetlusse. Me ei oska täna ette näha, millisel konkreetsel kuupäeval nad selle otsuse teevad, ning loomulikult me ootame seda signaali. Me loodame, et see juhtub juba nädala või paariga. Tšehhi Vabariigi tänane sõnum on järgmine: sõltumatu kohus teeb oma otsuse võib-olla nädala pärast või kulub ehk kaks nädalat enne nende edasistest plaanidest teada saamiseks.

Euroopa Ülemkogu presidendina vastutan liidu töö edendamise eest. Ma olen kindlal arvamusel, et meil ei ole aega kaotada. Seepärast olen otsustanud, et Tšehhi Vabariigis asjaolude selginemise ootamise ajal jätkame ettevalmistusi Lissaboni lepingu jõustumiseks, ja teiseks, kui on selgunud Lissaboni lepingu jõustumise aeg, alustan konsultatsioone seoses uue Euroopa Ülemkogu presidendi ning nõukogu kõrge esindaja ja peasekretäri nimetamisega. Selle ettevalmistamine ei ole üksnes eesistujariigi küsimus: see on kõigi kolme asutuse ühine küsimus. Seepärast on minu arvates väga tähtis, et me teeksime selles protsessis komisjoni ja Euroopa Parlamendiga tihedat ja konstruktiivset koostööd. Ma kordan käesolevale parlamendile taas oma koostööpakkumist, et teha ühiseid jõupingutusi Lissaboni lepingu lõpliku kehtestamise nimel.

Pidagem samuti meeles, et lisaks nendele institutsioonilistele küsimustele avaldab Rootsi eesistumisajale ja käesolevale sügisele mõju muidugi ka vajadus kliimamuutuste ja finantskriisi küsimuste edendamiseks ning Euroopas töökohtade loomise strateegia vajaduse mure – palju tähtsaid probleeme, millega on vaja tegeleda. Kõik see tähendab, et me peame olema aktiivsed, kehtestama Lissaboni lepingu, nagu ma ka just ütlesin, ning olema nende, oma valijate jaoks väga tähtsate küsimuste osas aktiivne eesistujariik.

President. – Peaminister, tänan teid teie väga selge sõnumi eest seoses kõige toimuvaga pärast Iirimaa toimunud hääletust ning seoses Euroopa Parlamendi ja Euroopa Ülemkogu vahelise koostööga. Me alustasime just arutelu proua Malmströmiga, kes on endine Euroopa Parlamendi liige ja keda me väga hästi mäletame. Täna väga teie ettepaneku ja selge sõnumi eest.

José Manuel Barroso, komisjoni president. – Härra president, Iirimaa rahvas tegi eelmisel nädalal väga tähtsa ja ajaloolise otsuse: väga tähtsa otsuse nii Iirimaa kui ka Euroopa jaoks. Iirimaa rahvas tunnustas hiilgava häälteenamusega Lissaboni lepingu tähtsust – lepingu, mis võimaldab demokraatlikumat ja tõhusamat Euroopat; lepingu, mis annab meile õige platvormi sellise kaasaegse ja eduka Euroopa Liidu pakkumiseks, mida meie kodanikud näha soovivad.

Nüüd on sellel lepingul kõigi 27 liikmesriigi demokraatlik heakskiit. Kõik Euroopa Liidu liikmesriigid on kas parlamendi või rahvahääletuse kaudu selle lepingu heaks kiitnud.

See on tõepoolest väga suur saavutus. See näitab, kuidas laienenud Euroopa on võimeline jagama nägemust meie tuleviku kohta ning kindlat tahet edasi liikuda. Seda otsustati demokraatlikult. Nüüd tuleb meil veel ratifitseerimisprotseduurid lõpule viia.

Mul on väga hea meel, et Poola president Kaczyński kirjutab sellele peagi alla. Nagu ta on mulle alati öelnud, on ta valmis seda tegema kohe, kui iirlased oma jah-sõna ütlevad. See on tõepoolest väga hea uudis.

Meil tuleb muidugi Tšehhi Vabariigis protsessi lõpuleviimine ära oodata. Me peame austama selle riigi põhiseaduslikke menetlusi, nagu me oleme teinud ka teiste puhul, kuid kui need protseduurid on lõpetatud, siis ei näe ma enam ühtegi põhjust, miks ei peaks saama neid menetlusi kiirelt lõpetada.

See on tähtis Euroopa kui terviku jaoks, kuid see on eriti tähtis komisjoni jaoks. Ma soovin näha uut, vastavalt Lissaboni lepingule kinnitatud komisjoni, ning ma soovin seda näha võimalikult kiiresti. Pikaajaliselt tegutsev asenduskomisjon ei ole mitte kellegi huvides. Ma olen valmis alustama järgmise komisjoni moodustamist niipea, kui nõukogu on valmis õiguslikku alust lõplikult selgitama ning nimetama kõrge esindaja, kellest saab komisjoni asepresident.

Ma hindan kõiki eesistujariigi Rootsi ning peaministri Reinfeldti poolt isikulikult tehtud jõupingutusi selle nimel, et kõigi nende protsessidega kiiresti lõpule jõuda. Peaminister Reinfeldti algatus tänasel kohtumisel minuga ja teiega, president Buzek, ning videokonverentsil peaminister Fischeriga, oli hea ja kasulik algatus.

Ma tean ka, et käesolev parlament on töötanud väsimatult Lissaboni lepingu edendamise nimel. Parlament ja komisjon on töötanud üheskoos, et selgitada, miks see on Euroopa jaoks õige leping. Ma olen uhke komisjoni rolli üle seoses liri rahvale otsustamiseks vajaliku teabe pakkumisega.

Nüüd, kui Lissaboni lepingu ratifitseerimine ja kogu protsessi lõpule viimine on viimaks ometi vägagi tõenäoline, saame keskenduda selle lepingu rakendamiseks vajalikule tööle. Ma sooviksin kasutada juhus, et tõsta esile nelja valdkonda, kus me teeme väga intensiivset tööd tagamaks, et me saame lepingu jõustumisel aktiivselt tegutsema hakata.

Üheks kõige tähtsamaks ja keerulisemaks valdkonnaks on kindlasti Euroopa välisteenistusega seotud uuendused. Me oleme teinud kõvasti tööd, et mõelda läbi mõned üksikasjad, kuidas muuta Euroopa välisteenistus tõeliselt tulemusrikkaks. See töö muutub nüüd veel kiiremaks ning just nagu eesistujariigi Rootsi poolsetes märkustes kõlas, soovin minagi sedastada Euroopa Komisjoni otsustavust teha selle eesmärgi saavutamiseks parlamendiga koostööd.

Ma tean, et Elmar Brok on käesolevas parlamendis seda teemat juhtinud. Nagu ma aru saan, arutate te seda järgmisel täiskogu istungil. See on suurepärane ajastus, kuna see toimub kohe pärast selle sama küsimuse arutamist Euroopa Ülemkogus. Minu arvates on see raport suurepäraseks aluseks meie asutustevahelistele aruteludele ning mul on väga hea meel ühenduse tugeva vaimu üle, mis seda raportit inspireerib. See on just selline vaim, mida ma Euroopa välisteenistuse tähtsaks uuenduseks ettevalmistamisel alal kavatsen hoida.

Teiseks aspektiks on komiteemenetlus. See on Euroopa Liidu asjaajamise juures tähtis aspekt. Lissaboni leping kehtestab uued eeskirjad, muutes süsteemi ratsionaalsemaks ja läbipaistvamaks. Meil tuleb paika panna, kuidas täpselt see uus süsteem peaks toimima. Kuid lubage ma selgitan: paljud nendest otsustest on poliitiliselt väga tähtsad ning väärivad asjakohast demokraatlikku kontrolli ja tõelist poliitilist vastutust. Seega tuleb meil säilitada parlamendi praegune tugev roll.

Veel üheks tähtsaks demokraatlikuks aspektiks on uued mehhanismid, mis võimaldavad riikide parlamentidel subsidiaarsuse osas kaasa rääkida. Meil tuleb need mehhanismid viimaste aastate jooksul komisjoni ja ka Euroopa Parlamendi poolt riikide parlamentidega loodud suurepärase suhte osas laiemasse konteksti asetada.

Viimasena sooviksin ma nimetada Euroopa kodanikualgatus. See on Lissaboni lepingu demokraatliku tegevuskava üheks kõige tabavamaks uuenduseks, mille kallal on käesolev parlament juba üksikasjalikumalt

töötanud. Margot Wallström on juhtinud meie tööd rohelise raamatu koostamisel, et algetada võimalikult kiiresti konsultatsioon, mille eesmärgiks on pakkuda kodanikele seda võimalust juba lepingu jõustumisega samal aastal.

Eelmisel kuul käesolevale parlamendile kõnet pidades tõin ma välja enda arvates tänase Euroopa raskeimad väljakutsed ja suurepärased võimalused. Lissaboni lepinguga on meil olemas õige hüppelaud nende eesmärkide saavutamiseks, ning ma olen kindel, et meie asutustevahelise konstruktiivse partnerlusega see meil ka õnnestub. See on Euroopa Komisjoni kohustus.

President. – President Barroso, tänan teid teie kõne ning valmisoleku eest teha koostööd Lissaboni lepingu rakendamisel.

Tšehhi Vabariigi peaminister Jan Fischeriga peetud videokonverentsi ajal toimunud koostöö parlamendi ja nõukogu vahel oli samuti suurepärane, mispärast ma tänan teid peaminister Fredrik Reinfeldt veelkord selle videokonverentsi korraldamise eest.

Joseph Daul, fraktsiooni PPE nimel. – (FR) Härra president, daamid ja härrad, eelmisel reedel lausunud siira ja kõlava jah-sõnaga ei öelnud liri rahvas mitte üksnes „jah” Lissaboni lepingule, vaid eelkõige ütlesid nad „jah” Euroopale kui solidaarsele ja ühiste väärtustega piirkonnale. Nad väljendasid oma tugevat poolehoidu Euroopale, mis avaldab mõju globaliseerumisele ilma seda halvendamata, Euroopale, mis jagab partneritega oma ühiskonna ja sotsiaalse turumajanduse valikut.

Fraktsiooni PPE nimel on mul väga hea meel selle hääletuse üle, mis näitab, et kui rahvale antakse nõu selle osas, mis on kõige tähtsam, nagu Euroopa Liitu kuulumine, siis annab rahvas talle esitatud küsimusele ka vastuse ning teeb seda veendunult.

Reedel vastasid meie sõbrad Iirimaa küsimusele, kas nad pooldavad Lissaboni lepingut, ning kui ei, siis kas nad on valmis kahtlema oma riigi kuuluvuses Euroopa Liitu. Nad andsid sellele küsimusele selge ja kõlava jaatava vastuse. See tõestab, et Euroopat nähakse sellisena, nagu see on, nimelt kaitsva keskkonnana, stabiilsuse, rahu ja õigusriigi põhimõttel toimiva julgustava tsoonina.

Ma usun, et Iirimaa hääletusel saab olema tähtis mõju sellele, kuidas me Euroopat üles ehitame, eriti järgnevate kuude jooksul, sest see tõestab meie rahvaste tugevat kiindumust nendesse väärtustesse, mida Euroopa esindab. Iirimaa hääletus julgustab meid oma Euroopa tegevuses, liites meid samal ajal ühte. See julgustab meid, kuna üle pika aja on see esimene kord, kui Euroopa rahvas väljendab kriisist hoolimata – või pigem just selle pärast – nii jõuliselt oma tahet osaleda Euroopa tegevuses. Samuti liidab see meid, kuna meil lasub kohustus rahuldada nõudlus solidaarsuse järele, millel oli Iirimaa jaatava vastuse juures väga suur roll.

Euroopa asutuste juurde tagasi tulles on see just täpselt see, mida Lissaboni leping meil teha võimaldab. See leping võimaldab Euroopal tõhusamaks muutuda, tehes ühehäälse otsuse, mis on sageli halvav, erandjuhus, ning mille otsustab häälteenamus.

See võimaldab Euroopal paremini identifitseeritavaks muutuda, moodustades alalise nõukogu eesistuja koha, mis asendaks praegust edasikanduvat eesistumist ning omistaks meie välispoliitika kõrgele esindajale suuremat tähtsust. Euroopa vajab ühtset olemust nii meie kaaskodanike kui ka rahvusvaheliste partnerite jaoks.

Lõpetuseks, Lissaboni leping muudab Euroopa demokraatlikumaks, omistades käesolevale parlamendile oluliselt suurema tähtsuse ning andes riikide parlamentidele ja kodanikele Euroopa asjades rohkem sõnaõigust. Reedel olid iirlased viimane rahvas, kes väljendas oma poolehoidu Lissaboni lepingule. Kõik teised rahvad on seda juba teinud, kas siis otse või oma parlamentide kaudu, sealhulgas ka Poola ja Tšehhi Vabariik.

Seepärast pöördun ma nende kahe riigi presidentide poole palvega jätkata viivitamatult selle lepingu ametliku allkirjastamisega, et kõik 27 riiki saaksid edasi minna ja selle lepingu hiljemalt 2010. aasta alguseks rakendada.

Ma ütlen just president Klausile, et kui saabub õige aeg, siis peaks Iirimaa 67-protsendine häälteenamus julgustama teda seda lepingut allkirjastama. Fraktsiooni PPE nimel pöördun ma tema poole palvega käituda vastutustundlikult ning olen kindel, et seda ta teebki.

Euroopa jaoks on saabunud aeg institutsioonilised küsimused kõrvale jätta ja pühenduda sellele, mis 500 miljonile eurooplasele tõeliselt korda läheb: sotsiaalsele turumajandusele, energeetikale, kliimale ja turvalisusele.

Ma tänan härra Reinfeldti ja Barrosot nende ettepanekute eest. Töö kiire edenemise osas võite fraktsiooni PPE abile loota.

Martin Schulz, *fraktsiooni S&D nimel*. – (DE) Härra president, me arutame selle referendumi tulemusi. Institutsioonilistest aspektidest on juba palju räägitud ning mul ei ole peaministri Reinfeldti kõnele midagi lisada. Minu arvates on väga hea, et ta ei kavatse tegutseda rutakalt, vaid ütles, et me ootame, kuna me ei ole veel lõpusirgel; enne institutsioonilistele küsimustele vastamist tuleb meil veel selle ratifitseerimisprotsessi viimased etapid läbida.

Nagu me kõik, olite ka teie, härra Barroso, väga rahul. Ilmselt vähenes teie rõõm mõnevõrra pühapäeva õhtul, kuna saadud 382 hääle hulgas oli 55 häält sellise rühma liikmetelt, mille eesmärgiks on Lissaboni lepingu jõustumise takistamine. Lissaboni lepingu üle rõõmustades pidage meeles, et teid toetasid inimesed, kes soovivad risti vastupidist sellele, mida te üritate saavutada. Mõelge selle peale ning lubage, et me võtame teie häälteenamuse aluseks käesolevas parlamendis Euroopat pooldava enamuse.

(*Vahelehiüüded*)

Rääkides selle referendumi tulemustest, härra president, siis on see siiski midagi hoopis erinevat. Asi ei ole praegu mängitavates institutsioonilistes mängudes. Asi ei ole selles, kuidas käesolevas parlamendis enamusi moodustatakse, vaid milleski hoopis olulisemas, ning seda meil tulebki Tšehhi Vabariigi presidendile öelda. Euroopa Liidu 27 liikmesriigis on kokku 500 miljonit elanikku. Hiinas on 1,3 miljardit elanikku. Indias on 1,1 miljardit. Nende kahe riigi elanikkond kokku moodustab kolmandiku kogu maailma rahvaarvust. Need riigid osalevad nüüd G20 tippkohtumistel. Suurim G20-l osalev ELi liikmesriik esindab vaid 82 miljoni inimese majanduslikku võimekust.

Meil on kaks valikut. Lissaboni leping ei seisne liidu muutmises tugevaks liikmesriikide-vastaseks jõuks, nagu härra Klaus on väitnud, vaid milleski hoopis muus. Selle lepingu mõte seisneb liidu muutmises tugevaks rahvusvaheliseks partneriks, et tugevdada liikmesriike individuaalselt. See on Lissaboni lepingu otsene eesmärk. Vastupidi, see leping teenib just iseäranis väikeste ELi liikmesriikide huve. 10 miljoni elanikuga riigina – võtame näiteks teie riigi härra Barroso – ei ole Portugalil Brasiiliaga võrreldes enam sellist positsiooni nagu 19. sajandil. On selge, et 21. sajandil on Brasiilia tugevam riik. Nagu kõik Euroopa riigid, vajab ka Portugal seda liitu, et me saaksime ühiselt tugevad olla. Seoses kliimamuutustega, finantskriisiga, ülemaailmse haiguste tõrjega, maailmas nälja vastu võitlemisega, rahu tagamisega, ressursside pärast sõdade ärahoidmisega on Euroopa ainult ühtse blokina võimeline püsima jääma, ning lõhestununa see hävib.

Sellepärast ongi see küsimus, mille me peame president Klausile esitama, järgmine: kaaludes oma võetavat vastutust, siis kas üksikisikul – kes kasutab kõigi eelduste kohaselt oma põhiseaduslikku õigust, mille vastu ma ei saa vaielda – on võimalik kanda seda vastutust üksinda, kui kõik teised valitsused ja parlamendid ning nüüd ka 67% jaatavalt vastanud Iirimaa rahvast on teisel arvamusel?

Me peame härra Klausilt ühe küsimuse küsima. Kas ta on täielikult teadlik, et tema kontinent on jõudnud eluliselt tähtsasse pöördepunkti, teisisõnu – kätte on jõudnud aeg teha otsus, kas laseme ühtsusel end tugevaks muuta või läheme kõik oma teed ja muutume nõrgaks. See on otsustav küsimus.

Seega, jah, see oli Euroopa jaoks hea päev, ning päev, millal see leping lõpuks ratifitseeritakse, saab olema veelgi parem. Härra Klaus peaks aktsepteerima oma ajaloolist vastutust ja selle lepingu allkirjastama.

Guy Verhofstadt, *fraktsiooni ALDE nimel*. – Härra president, eelmisel reedel oli tõeliselt ajalooline samm: 67% häälest. Kahe kolmandiku häälteenamusega saab Euroopas kõiki põhiseadusi muuta; ma arvan, et kahe-kolmandikune häälteenamus on vajalik ka Rootsis.

Me peame tänama Brian Cowenit. Ma tahan eriliselt tänada ka Pat Coxit, kes tegi suurepärast tööd, ning kõiki Lissaboni lepingut pooldavaid Euroopa Parlamendi liikmeid Iirimaaalt, kuna nemad viisid läbi suurejoonelise kampaania selle lepingu toetamiseks. Seega ma olen rahul. Seda sellepärast, et me alustasime kogu seda tegevust Nice'i lepingu tagajärjel Laekeni deklaratsiooniga, ning see on võtnud kaheksa aastat – seega ma luban, härra president, et ma ei alusta kogu seda protsessi jälle otsast peale.

Koos iirlaste öeldud jah-sõnaga on kõik Euroopa kodanikud kas siis otseselt või kaudselt, referendumi või oma parlamentide kaudu Lissaboni lepingule oma jah-sõna andnud. See oli ka sõnum euroskeptikutele, kes ütlesid alati: „Ei – inimesed on Euroopa ja Euroopa institutsioonide vastu”. Kuuskümmend seitse protsenti Iirimaa rahvastikust – reedel nähtu on selge sõnum euroskeptikutele.

Me peame paluma kõigil võtta vastutus, et Lissaboni leping saaks võimalikult kiiresti jõustuda. Praegu on õige aeg see protsess viimaks ometi lõpule viia. Nüüd, kui Iirimaa jah-sõna on käes, teame, et Lissaboni leping jõustatakse; me teame seda, kuna see oli viimaseks takistuseks. Kuid me ei tea, millal, ning ma arvan, et me peame seda küsimust täna pärastlõunal arutama. Mida me vahepeal teeme?

Me teame, et meil tuleb oodata, kuni Tšehhi Vabariigi konstitutsioonikohus on oma otsuse teinud. Nagu te eile ajalehes *Le Monde* ütlesite, tuleb meil halvimal juhul veel mõned kuud oodata, ja ma arvan, et mitte keegi selles parlamendis ei suuda taluda tõsiasja, et Euroopa Liit ei saa järgnevatel kuudel eriti midagi korda saata. Me võime aktsepteerida, et komisjon hakkab tegelema päevasündmustega, kuna pärast 31. oktoobrit see peabki päevasündmustega tegelema. Meil on vaja tegutseda ja kiiresti. Seepärast, härra Reinfeldt, nõukogu eesistuja, kutsun ma teid üles algatama võimalikult kiiresti menetlust komisjoni määramiseks.

Kolm nädalat tagasi hääletasime komisjoni presidendi poolt argumenti põhjal, et käimasolev kriis ei luba meil ühtegi otsust edasi lükata. See oli teie argument. Seepärast kehtib see sama argument ka nüüd komisjoni määramise puhul. Ei ole vaja oodata: uus komisjon on praeguse lepingu järgi võimalik, andes kõrgele esindajale praeguse staatuse ning pärast Lissaboni lepingu ratifitseerimist saate te sujuvalt ametisse panna teise staatusega kõrge esindaja ja nõukogu eesistuja. Ei ole tõesti mitte mingit põhjust, miks peaks komisjoniga jätkamise osas ootama.

Kui ma komisjoni presidendi mõne minuti tagusest kõnest õigesti aru sain, oli see ka tema eesmärgiks. Ma kardan, et kuulen teid ütlemas: „Ei, ma ootan veel; ma ootan, kuna soovin üldist paketti, sealhulgas nõukogu eesistujaga”. Ma ütlen, et see ei ole üldse probleem – valmistage oma üldine pakett ette. Valmistage see praegu ette ning nõukogu eesistuja otsus võib olla samamoodi poliitiline nagu härra Barroso kohta tehtud esmakordne otsus. Te esitlesite teda kandidaadina poliitilise otsuse, mitte ametliku otsuse põhjal, kuna me palusime see hiljem formaliseerida. Nõukogu eesistuja puhul saate täpselt samuti toimida ning siis, kui leping on ratifitseeritud, saate kogu paketi formaliseerida. Seejärel muudate te kõrge esindaja põhikirja: temast saab komisjoni asepresident. Samal ajal saab praegu nõukogu eesistuja kohta tehtavat poliitilist otsust ellu viia ning see siis formaliseerida.

See on parim viis, parim surve, mida saate nendele riikidele avaldada, kes peavad veel alla kirjutama: formaliseerige see, kuna nad teavad, et me tahame edasi minna. Ja me ei pea siiski mitu nädalat ja kuud ootama. Igal juhul olete te öelnud, et meil ei ole aega raisata. Ma olen teiega nõus: praeguses majandus- ja finantskriisis ei ole tõesti aega raisata.

Moodustage komisjon kohe, niipea kui võimalik. Venge oma kolleege nõukogus ning tehke oma otsus kõrge esindaja kohta praegu kehtiva lepingu põhjal. Valige nõukogu eesistuja ametikohale üks kandidaatidest – ma olen näinud, et kandidaate on piisavalt – ning jätkake sellega.

Daniel Cohn-Bendit, *fraktsiooni Verts/ALE nimel.* – (FR) Härra president, daamid ja härrad, ma arvan, et lirimaal toimunu oli meile selgeks õppetunniks.

Nagu Guy Verhofstadt ütles, langetasid iirlased 67%-ga lepingut pooldava otsuse, mis on suur häälteenamus ja tingitud sellest, et reaalne olukord pani neid asju selgelt nägema. Eelkõige just kriisist tulenev reaalne olukord, kus nad tundsid, et vajavad Euroopat. Kuid samuti tundsid nad, et see hääletus tähendas tegelikult – nagu Joseph Daul juba õigesti ütles – ka valikut, et nad kas annavad jah-sõna või alustavad liidust väljumise protsessi. Tuleb aru saada, et Euroopa referendumitel on mõte ainult siis, kui neil on ka tagajärjed. Kui on tegu mänguga, kapriisiga, siis on võimalik öelda „ei”, kuid see on tavapärane äritegevus. Seega sõltub reaktsioon tujust.

Ma arvan, et Euroopa-teemaline arutelu peab jätkuma. Me peame jõudma Euroopa referendumini, kus kõik eurooplased hääletavad kvalifitseeritud häälteenamuse põhjal, ning need, kes ütlevad „ei”, peavad ütleva, kas nad on selle hääletusega nõus ja säilitavad liikmelisuse, või lahkuvad. Kui inglased arvavad, et see märkus on neile suunatud, siis nad ei eksi, kuna me peame tegema viimaks ometi lõpu Euroopale, mis alistub väljapressimisele. Demokraatlik ruum ei saa toimida väljapressimisega ning kui meil ei õnnestu seda probleemi lahendada, siis ma arvan, et Euroopa demokraatlik ruum ei toimi.

Teine asi, millest me peame selgelt aru saama, on meie praegune olukord. Guy Verhofstadt rääkis sellel teemal paarist-kolmest asjast, kuid mind heidutab kõige rohkem, et härra Barroso osas on olnud avalik arutelu. Meie ei võitnud, me kaotasime, ja selline see elu kord juba on, kuid toimus tõeline avalik arutelu. Seejärel toimus vastasseis ja häälteenamus võitis.

Härra Schulz, te ei tohiks alati teisi süüdistada. Kui kõik sotsialistid oleksid koos meiega härra Barroso vastu hääletanud, siis ei oleks mingit häälteenamust olnud. Samuti tuleb öelda, et te ei saa lihtsalt tühja juttu ajada. Elu on selline; nii see lihtsalt on. Jah, see on tõsi, et teile, Martin, meeldib teisi süüdistada, kuid aeg-ajalt peaksid sotsiaaldemokraadid oma lüüasaamiste eest ise vastutuse võtma, vastasel juhul ei võida me kunagi.

Ma sooviksin nüüd midagi selle protsessi kohta öelda, ning siinkohal ei saa ma teiega nõustuda, härra Reinfeldt. Me saame endale Euroopa Ülemkogu eesistuja. Me ei soovi, et sellest saaks riigipööre. Ühtäkki kavatsete te

viimasel hetkel kellegi kandidatuuri esitada ning nädala jooksul on otsus tehtud. Ma arvan, et Euroopal on õigus avalikule arutelule ning kõikidel riikidel peaks olema õigus teie ettepanekute kohta arvamust avaldada. Olgu selleks härra Blair, härra Balkenende, härra Jean-Claude Juncker või härra Guy Verhofstadt, arvan ma igal juhul, et meil on õigus avalikule arutelule. Euroopa presidenti ei tohiks valida valitsused suletud uste taga ja viimasel hetkel.

Ma räägin seda, kuna igaüks teab, et praegu ei ole avalik aramus härra Blairi poolt ning kõik teavad, et Jean-Claude Junckeri suhtes on ebaõiglane, kui jätame talle võimaluse andmata selle pärast, et proua Merkel ja härra Sarkozy on tema vastu. See ei ole avalik demokraatlik arutelu. Me peame esitama kõik variandid ja seejärel te teete oma otsuse. Sama kehtib ka kõrge esindaja kohta. Esitage oma ettepanekud.

Ma ütlen teile üht. Härra Barroso ja härra Verhofstadtil on praegusel juhul õigus. Te lasite meil härra Barroso valida, väites, et asjaga on kiire, ning nüüd saab meil siis olema võimetu komisjon, mis jätkab lihtsalt seni, kuni on võimalik otsus teha. Kõik oleneb tšehhidest.

Siin tuleb siiski veel midagi silmas pidada. Me tegime ettepaneku kogu komisjoni, sealhulgas ka härra Barroso ametiaja pikendamise kohta, just nii, et sellel oleks võimalik põhitegevuslikult Kopenhaagenit käsitlevaid läbirääkimisi pidada. Ma pean vastuvõetamatuks, et komisjoni menetlemist ei alustata kohe, nimele esitamisega. Härra Verhofstadt tegi hea ettepaneku: kui tšehhid ei esita oma seisukohta, siis nad jäävad ilma volinikuta, kuna Nice'i lepingu kohaselt tuleb volinike arvu vähendada. Kui tšehhid esitavad veel enne lõppu oma seisukoha, siis toimitakse vastavalt Lissaboni lepingule ning nad saavad oma voliniku. Kõik variandid on vaja esitada.

Lõpetuseks sooviksin ma vaid ühte asja öelda. Me peaksime jätkama seda arutelu ka pärast Lissaboni lepingu kehtestamist. Lissaboni lepinguga ei ole lugu veel lõppenud. Euroopa konstitutsiooni vastu võtmine ei tohi lõppeda Lissaboni lepinguga. Kui meil ei ole julgust jätkata seda arutelu pärast Lissaboni lepingu kinnitamist, siis ma arvan, et me jääme ilma tähtsast kohtumisest ajalooga, Euroopa kohtumisest.

Timothy Kirkhope, *fraktsiooni ECR nimel*. – Härra president, ma veetsin suure osa oma varastest poliitikuaastatest selliste ohtlike isikute vastu võideldes, nagu seda on härra Cohn-Bendit. Ma olin hetk tagasi üpris ärevuses sellest, et ma tegelikult nõustusin ühe või paari väitega tema kõnes, ning mind päästis vaid tõsiasi, et tema lõpumärkustes suutsin ma talle jälle täielikult vastanduda. Ma soovin võimalikult palju lähtuda oma positsioonist, kõneldes Euroopa Parlamendi Briti konservatiivide juhina. Nendele kes meie hulgast toetavad rahvusriikide ühtehoidmist, et Euroopas vabalt koostööd teha, ei tohiks Lissaboni lepingu edenemine täna siiski eriliseks tähistamiseks põhjust anda.

Meie liidu tragöödiaks on, et Euroopa Ühenduste statistikaameti andmeil on see paljude inimeste silmis elitaristlikuks projektiks muutunud, surudes üha skeptilisemaks muutuvale avalikkusele oma ideoloogiat peale. Ühel referendumil kaotades korraldatakse soovitud tulemuste saamiseks jälle uus referendum. Kui mõiste „põhiseadus“ osutub ebapopulaarseks ja vastuvõetamatuks, antakse sellele uus vorm, et saaks eelnevaid keeldumisi ignoreerida. Kui lubatud referendumi võitmine näib võimatuks, siis see tühistatakse ilma igasuguse häbi- ja piinlikkustundeta. Ühendkuningriigis töötasid kõik poliitilised parteid, sealhulgas ka ametisolev valitsus, Briti rahvale, et nendega peetakse Euroopa tuleviku teemal nõu. Sotsialistid ja liberaalid taganesid oma lubadusest. Sellised poliitilised trikid võivad küll lühiajalisi eeliseid anda, kuid meil tuleks kahetsusega mõõnda tõsiasja, et Euroopa rahvad ei ole usaldanud selliste küüniliste võtete abil tuntuks kogunud poliitikuid.

Meie fraktsioon ECR soovib Euroopat, mis tugineks rahvapoolse toetuse ning rahvusriikide asutuste pakutava demokraatliku legitiimsuse kindlatel alustel. Kuid meie arvates on Lissaboni leping siiski samm vales suunas. Avades ukse rahvusülesele välis- ja julgeolekupoliitikale, andes Euroopa institutsioonidele rohkem volitusi ning tühistades riikide vetoõigused meie riikidele eluliselt olulistes tegevusvaldkondades, astume selle lepinguga suure sammu üliiriigi suunas, mida paljud kardavad. Euroopa rahvad ei soovi üha enam tsentraliseeruvat liitu, mis laiendab oma volitusi enda liikmesriikide arvelt ning mis on nende igapäevastest muredest kaugel. Küll soovivad nad aga mitmekülgset Euroopat, kus on ühendatud erinevad kultuurid ja eluviisid, ning kus on võimalik lisaväärtust saavutada. Nad soovivad reformitud liitu, aruandekohustuslikumat, läbipaistvat, demokraatlikku liitu, mis pakub kulutustele vastavat tulu nendes valdkondades, kuhu on vastutus delegeeritud; Euroopat, mis on inimestele lähemal ja asjakohasem.

Seepärast on Lissaboni leping kasutamata jäetud võimalus. Ma töötasin minu suure toetuse osaliseks saanud Laekeni deklaratsioonile järgnenud konventsiooniga, mis oli algse põhiseaduse teksti kavandiks. Ma tean neid üksikasju väga hästi, nii häid kui ka halbu. Ühendkuningriigi konservatiivid on olnud järjepidevad. Me usume, et praegusel kujul olev leping ei vii asju edasi rahva huvidest lähtudes. Ning oma fraktsioonis ECR jätkame võitlust oma nägemuse eest Euroopa Liidust, mis järgib Euroopa rahvaste lootusi ja pürgimusi. Me

jätkame sellise Euroopa Liidu pooldamist, mis sobib tulevikueesmärkidega, mitte minevikuga, ning mis tugineb kindlalt oma rahvaste toetusel, mitte üksnes mõne eliidi prioriteetidel. Me kõik peaksime selle üle mõtisklema.

Lothar Bisky, *fraktsiooni GUE/NGL nimel*. – (DE) Härra president, daamid ja härrad, minu fraktsioon on alati propageerinud reformilepingu osas kohustuslike referendumite läbiviimist kogu Euroopas. Iirimaa hääletajad olid ainsad, kellel oli poolteist aastat tagasi võimalus oma otsus otse teha. Kui me tahame lasta inimestel otsustada, siis me peame ka seda tulemust aktsepteerima, isegi kui see meile ei meeldi.

Iirimaa valitsus astus demokraatia põhimõtte vastu ning viis läbi teise referendumi, tehes seda osaliselt teiste liikmesriikide surve all. Nüüd nad said siis soovitud tulemuse. Meie, vasakpoolsed, peame demokraatia põhimõttest kinni, kuid meie mure ELi poliitilise suundumuse üle jääb püsima. Iirimaa antud eitavate vastuste arv osutab, et me ei ole oma mures üksinda.

Meil on kolm põhilist etteheidet, millest esimene on, et varasem rahandusturgude liberaliseerimise, maksukonkurentsi, rahanduspoliitika ja majanduspoliitika eraldamise ning sotsiaalse riigi lammutamise poliitika aitas kaasa majandus- ja finantskriisi tekkele. Selle poliitika tulemusel on Euroopas suurenenud vaesus ja ebavõrdsus. Peale tahteavalduste ei ole finantsturgude reguleerimise osas eriti midagi ette võetud. Vastupidi, samal ajal, kui töötute arv aina kasvab, ootavad suured pangad taas suuri kasumeid. Lissaboni leping jätkab sellist vaba konkurentsiiga turumajanduspoliitikat. Seda me ei saa toetada.

Selle asemel on meil sotsiaalsete probleemide lahendamiseks vaja fundamentaalselt erinevaid lähenemisviise. Meie eesmärgiks on kehtestada sotsiaalse progressi klausel, millega kehtiks kogu ELis vastav palga alammäär – samas kohas kehtiks sama töö eest sama tasu. Me peame võitlema palkade alandamise vastu.

Meie teiseks etteheiteks on, et liikmesriikidele esitatud üleskutse seoses sõjalise võimekuse järkjärgulise parandamisega on vastuolus vasakpoolsete eesmärkidega, nagu ka Euroopa Relvastusagentuuri käsitlemine Euroopa põhiseaduses. Me ei kavatse toetada globaalseid sõjalisi missioone selleks, et oma huve kaitsta. Me ei soovi sellist lepingut; me tahame pigem desarmeerimise kui relvastamise lepingut. On paradoksaalne olla sellel põhjusel Euroopa-vastaseks nimetatud. Iga Euroopas relvastamise pooldaja on klassifitseeritud Euroopa sõbraks, kuid iga Euroopas desarmeerimise pooldaja jällegi aga Euroopa vaenlaseks. See on poliitiliselt absurdne!

Niisiis, Iirimaa referendum on toimunud, ja isegi, kui selle tulemus ei olnud just selline, nagu me oleks soovinud, jätkame meie, vasakpoolsed, tegevust Euroopas parema otsedemokraatia saavutamiseks.

Nigel Farage, *fraktsiooni EFD nimel*. – Härra president, niisiis on see kõik tegelikult väga lihtne, kas pole? Iirimaa on toimunud kaks hääletust, millest üks oli lepingut mittepooldava ja teine lepingut pooldava tulemusega; seega, kui meil on vähegi õiglast meelt, siis tuleks meil ka kolmas ja otsustav tulemus saada; kuid sellise erinevusega, et las kolmas referendum olla vaba ja õiglane. Kuna Iirimaa toimunu seda kohe kindlasti ei olnud! Tegelikult ma loodan, et te kõik olete endi üle väga uhked, kuna te olete mänguväljakult kõige väiksema poisi võtnud, ta nurka ajanud ja teda korralikult jalaga tagunud. See on ennasttäis poisikeste võit; see on suure raha ja bürokraatide võit. See kõik oli paras jant!

(Vahelehiüüded)

Ah, et te austate selle hääletuse tulemust, jah? Eelmise hääletuse tulemust te ju ei austanud, kas oli nii? Euroopa Komisjon pani sinna alla miljoneid naelu maksumaksjate raha – noh, naelu või eurosid, vahet pole, kuigi meie jaoks on, kuna, tänu jumalale, on meil veel inglise naelad kasutusel! – te panite sinna alla miljoneid. Lepingut pooldava ja selle vastase poole väljaminekute suhe oli midagi 10:1 ja 20:1 vahepealset. Iirimaa referendumikomisjon ei teinud oma tööd ega öelnud muidugi Iirimaa rahvale, et Lissaboni põhiseaduse leping mõjutab väga tugevalt nende enda põhiseadust; ja mis on ehk veel kõige hullem, et Iirimaa ringhäälingukomisjon muutis reegleid, mispärast ei saanud lepingu pooldajad ja selle vastased võrdselt kajastust. See kõik oli suur ülekohus. Kuid see, millele nemad ja teie kõik oma kampaanias rõhustate, oli „Õelge oma jah-sõna töökohtadele”. Selles see kõik seisneski. Aga teate, kõige värskemad uudised on järgmised: Aer Lingus on täna inimesi koondanud ning Intel – inimesed, kes panid 400 000 eurot jah-kampaaniasse – on täna 300 inimest koondanud. Alates laupäevast on tuhat viissada viiskümmend töökohta kadunud; ainsad töökohad, mis jah-hääle andmisega säilisid, olid poliitilise klassi töökohad.

Ma arvan, et kõik on läbi. Ma kahtlustan, et Iirimaa jaoks jääb iseseisvusaeg väga lühikeseks nende ajaloos. Ma ei usu, et president Klaus suudab vastu pidada, kuid ma loodan, et ta suudab; ta on tore ja julge mees.

Kuid tundub, et bürokraatia on riigi demokraatia üle võidu saavutanud. Ajaloolistes tingimustes arvan ma, et Suurbritannia jääb nüüd väga üksikuks, võib-olla nagu aastal 1940, kuid...

(Erinevad reaktsioonid)

...toimub tõeline arutelu, meil on siin tõeline arutelu. Mis mõte on konservatiivist peaministril, kui härra Blairist saab ülemisand? Mis mõte on välisministril, kui meil on ELi välisminister koos oma diplomaatilise teenistusega? Mis mõte sellel kõigel on? Minu arvates see Iirimaa referendum alles algatas tõelise arutelu. Enam ei ole mingit teesklust: riiklikku demokraatiat soovides ei saa sellise Euroopa Liidu liikmeks jääda, mispärast me hakkame agiteerima, et Suurbritannia sellest liidust lahkuks, ning teeks seda võimalikult kiiresti.

Andrew Henry William Brons (NI). – Härra president, ma küsisin eile proua Wallströmit, komisjoni asepresidendilt, kas Lissaboni leping on oma põhiolemuselt samasugune nagu Euroopa põhiseaduse leping, mida see asendab. Ta ütles, et muudatusi tehti Suurbritannia valitsuse nõudmisel ning need hõlmasid muudatusi nimetustes ja sümbolites. Ta ei kasutanud sõna „ainult”, kuid ta oleks võinud vabalt seda teha.

Põhiseaduse leping oli juba Prantsusmaa ja Hollandi valijaskondade poolt tagasi lükatud ning Ühendkuningriik pidi oma referendumi läbi viima. Selle tulemuseks oleks kindlasti olnud keeldumine. On selge, et põhiseaduse lepingu asendamine reformilepinguga toimus Suurbritannia valitsuse nõudmisel, et võimaldada neil oma referendumi korraldamisest taganeda.

Lepingu sisu oleks sama, aga muutuksid nimetused ja sümbolid, olles põhjenduseks täiesti ebaausale väitele, et lepingud on erinevad ja referendumit ei ole vaja. Kuidas julgeb keegi sellist pettust ja ebaausust üldse demokraatiaks nimetada?

Fredrik Reinfeldt, nõukogu esistuja. – Härra president, kõigepealt sooviksin tänada fraktsioonide juhte nende kommentaaride eest. Ma näen, et paljud neist soovivad selle protsessi kiiret jätkumist ja ma saan sellest aru.

Ma arvan, et meil tuleks endile selgeks teha, et me suundume teatud mõttes tundmatusse olukorda. Õiguslikust alusest lähtudes oli tegelikult ette nähtud, et Lissaboni leping oleks pidanud kehtima juba käesoleva aasta 1. jaanuarist. Me üritame nüüd Iirimaa ja ka teiste riikide olukorrast tulenevas uues situatsioonis paindlikult tegutseda.

Rootsi aruteludel on sageli nii, et eesmärki saab saavutada vaid demokraatlikult. See on hea. Ja ma üritan seda ka siin saavutada. Kui uus leping jõustub, siis on selge, et selle peab olema ratifitseerinud kõik 27 riiki. See peab olema kinnitatud ja seepärast ma olengi nii konkreetne, kui ütlen, et meil on praegu olemas 24 riigi ratifitseerimised. Kolmel riigil on see veel tegemata ning kõige kauem läheb sellega tõenäoliselt Tšehhil.

Kui ka 27. riik on selle ratifitseerinud, siis läheme edasi. Iirimaa ei ole ratifitseerinud. Selle protsessi lõpuleviimiseks on neil vaja parlamentaarset ratifitseerimist. Te võite ju öelda, et see on lihtne, kuid tuleb olla põhjalik, ja seega ei või kunagi teada, kuidas see läheb. Kui meil on olemas kõik 27 ratifitseerimist, siis on kogu pakett koos ja me läheme Lissaboni lepingule üle.

Siinjuures on väga tähtis mainida, et kõik arutluse all olnud asutamislepingud on teoks saanud erinevate vaadete tasakaalustamise tõttu, ning on päris selge, et nii mina kui ka teised siinviibijad peavad neid asutamislepinguid järgima. Väga sageli toimitakse viisil, mis ei ole nende asutamislepingutega kooskõlas. Seda me üritamegi esistujariigi Rootsi siin saavutada.

Seepärast ma räägingi teile, et me üritame tegutseda kiiresti olukorras, mis on praegusel hetkel tegelikult Tšehhi, Praha konstitutsioonikohtu kätes. Kui nad on teatanud oma otsuse selle kaebuse menetlusse võtmise või mitte võtmise kohta, siis astub esistujariik Rootsi selles protsessis järgmise sammu. Nii demokraatia toimibki, kuna me järgime täpselt asutamislepinguid ja nende erinevate riikide reaktsioone.

Minu sõnum teile on, et sellise selge enamuse juures peame Lissaboni lepingu võimalikult kiiresti kehtestama, kuna me usume, et sellega saavutame me paremini toimiva Euroopa, kuid ma olen sealjuures põhjalik. Ma järgin asutamislepinguid ja austan tõsiasja, et enne selle sammu astumist peavad kõik 27 liikmesriiki selle lepingu ratifitseerima.

Tänan teid väga teie kommentaaride ja toetuse eest.

José Manuel Barroso, komisjoni president. – Härra president, ma ütlen mõned kommentaarid fraktsioonide juhtide poolsete kommentaaride kohta ning tänan neid kõiki sellesse arutellu panustamise eest. Ühelt lepingult teisele üleminekul on institutsioonilised küsimused juriidilisest ja poliitilisest vaatenurgast väga keerulised

ning nõuavad kõikidelt institutsioonidelt arukust. Muidugi me sooviks uue lepingu võimalikult kiiresti kinnitada. Enamus käesoleva parlamendi liikmetest soovib seda, kõik valitsused soovivad seda ning komisjon soovib seda kohe kindlasti.

Aga asi on selles, nagu peaminister ka just mainis, et seda lepingut ei kinnitata enne käesoleva komisjoni mandaadi lõppemist. Komisjoni mandaat kehtib käesoleva kuu lõpuni, mispärast tekib meil vältimatult aeg, mille jooksul on see komisjon „asettäitva” komisjoni rollis. Seepärast ma arvan, et parlament toimis mõne aja eest õigesti, et tegi juba ära otsuse komisjoni presidendi kohta, kuna nii on komisjoni presidendil poliitiline volitus esindada komisjoni väga tähtsates rahvusvahelistes kohustustes. See oli Euroopa Parlamendi poolt väga tark otsus.

Nüüd on tähtis aru saada, kuidas selle üleminekuga toime tulla. Me oleme täna seda komisjonis arutanud ning meie arvamus kolleegiumis on, et võimaluse korral peaksime uue komisjoni juba Lissaboni lepingu alusel moodustama. Me arvame nii, kuna see on meie soovitud leping; see on leping, mis annab teile parlamendis rohkem õigusi seoses komisjoni moodustamisega. Näiteks saab kõrge esindajast komisjoni asepresident ning teie valite kõrge esindaja. Nice'i lepingu rakendamisel see nii ei toimu, mispärast me arvame, et võimaluse korral peaksime uue komisjoni juba Lissaboni lepingu eeskirjade alusel moodustama. Kuid see on muidugi tarkuse ja ajastuse küsimus. Me oleme ka varem, nimelt esimeses komisjonis, milles ka mina osalesin, alustanud eelmise komisjoni pikendamise kolme nädala võrra.

Seega on küsimus järgmine: kui kaua see aega võtab? Ja seepärast ma sedastasingi väga kiiresti – ning peaminister Reinfeldt teab, mida ma sellest arvan –, et üks asi on oodata mõned nädalad, kuid hoopis teine asi on oodata teadmata ajani. See on otsustamise, nimelt poliitilise otsuse tegemise küsimus, ning ma loodan, et Euroopa Ülemkogu teeb meie Tšehhi partneritelt saadud teabe põhjal õiged otsused. Selle küsimuse osas tuleb Euroopa Ülemkogul käesoleva kuu lõpuks otsus langetada.

Kindlasti ei soovi me komisjoni, millel puudub täielik õigusvõime, ja ma arvan, et see ei ole ka mitte kellegi teise huvides. See ei ole komisjoni huvides ja ma olen kindel, et see ei ole ka Euroopa Parlamendi huvides. Seepärast ma ütlesingi, et ma olen valmis: ma olen valmis alustama uue komisjoni moodustamisega niipea, kui meil on õiguslik selgus ja Euroopa Ülemkogu alustab seda protsessi. Selleks tuleb Ülemkogul mõned otsused vastu võtta. Euroopa Ülemkogul tuleb teha ettepanek kõrge esindaja kohta, kuna Lissaboni lepingule vastavalt peab kõrge esindaja olema komisjoni presidendi poolt komisjoni asepresidendi kohale heaks kiidetud.

Mõne kommentaariga seoses sooviksin ma teatud asju rõhutada ja mõnda parlamendi liiget rahustada. Osa teist ütles, et meil saab olema „Euroopa president”. Ma vabandan, kuid meil ei saa olema „Euroopa presidenti”. Lissaboni lepingu jõustumisel saab meil olema Euroopa Ülemkogu eesistuja, mis ei ole sama. On olemas parlamendi president ja komisjoni president ning saab olema Euroopa Ülemkogu eesistuja. Selle rõhutamine on väga tähtis, kuna minu arust on mõnikord kõlanud arvamusi teatud *dérives institutionnelles* kohta, ning ei mina ega Euroopa Komisjon ei nõustu selle mõttega, et Euroopa Ülemkogu eesistuja on Euroopa president, kuna seda ei ole asutamislepingutes sätestatud.

(Aplaus)

Seda ei ole asutamislepingutes kirjas ja me peame asutamislepinguid austama. Me peame institutsioone austama. Meil on olemas Euroopa Parlamendi president; on olemas komisjoni president. Lissaboni lepingu jõustumisel saab meil olema Euroopa Ülemkogu eesistuja.

On väga tähtis mõista, et me peame kõik oma otsused langetama kehtivate asutamislepingute raames. Sellepärast arvan ma praegu, et niipea, kui tšehhid oma olukorra õigeaks tunnistavad, peaksime edasi liikuma. Seepärast me peaksimegi töötama varem mainitud asjade kallal – alates kodanikualgatusest kuni välisteestistusteni – kõikide institutsioonide vahelise koostöö vaimus, et pärast otsuste ametlikku vastuvõtmist saaksime otsustavalt rakendada kõik Lissaboni lepinguga kaasneva, milleks on minu arvates suurem vastutus, rohkem demokraatiat ja rohkem tõhusust meie liidu jaoks.

Gay Mitchell (PPE). – Härra president, olles esimene iirlane, kes selles arutelus sõna võtab, soovin ma tänada oma kolleegi nende lahkete kommentaaride eest Iirimaa valijaskonna kohta. Ma tunnustan ka isikud, keda on siin juba tänatud. Ma sooviksin nimetada kahte inimest, kellel oli selles kampaanias ja jah-häälel suur roll ning kes asetaski oma riigi huvid oma parteipoliitilistest huvidest ettepoole – härra Enda Kenny TD, partei Fine Gael juht, ja härra Eamon Gilmore TD, Leiboristliku Partei juht – ning keda ei ole veel tänatud. Nad tegid omakasupüüdmatult rohkem kui keegi teine selle nimel, et kampaania edeneks, ning ma soovin selle tunnustuse täna siia protokolli lisada.

Lissaboni lepingu protsess Iirimaa näitab, et kui me teeme jõupingutusi selle nimel, et inimesi endaga kaasata, siis nad on valmis juhtimisele vastama. Euroopa projekt jääb nii Euroopa kui ka teiste inimeste jaoks parimaks lootuseks rahulikule ja edukale tulevikule. Me ei saa eeldada, et inimesed hakkavad sellest tulenevat kasu hindama. Me peame inimestele nende kasude selgitamisel olema võimalikult avatud ja kaasavad. Laienemine ei ole seda projekti nõrgestanud. Pigem on see võimaldanud meil lasta teistel selle kasudest osa saada. Mitmekesisuses peitub tõesti ühtsus.

Mõned Iirimaa inimesed kahtlesid selle lepingu sisus, teised muretsesid liikmesriigile abordi pealesurumise, erapooletuse, voliniku kaotamise ja võimaluse üle, et riik kaotab kontrolli oma otsese maksustamise poliitika üle. Iirimaa parlament selgitas pärast esimest referendumit erikomisjoni kaudu välja inimeste mured seoses selle lepinguga ning valitsus sai nende küsimuste – ja mis kõige tähtsam – komisjoni edaspidise moodustamise muudatuse kohta meie partneritelt garantiid.

Demokraatia toimus igal tasandil. Põhjus, miks Iirimaa parlamendil oli õigus ja kohustus nii toimida, oli selles, et Iirimaa suveräänne rahvas andis neile selle õiguse ja kohustuse. Kõigest osalusest ja ülekaalukast jah-häälest on selge, et täideti rahva demokraatlikku tahet.

Härra president, ma toetan seda, mida te ütlesite mõnede meie rahvaste murede kohta. Lubage ma tõstatan nüüd ühe küsimuse, mis vajab minu arvates käsitlemist. Mõned inimesed Iirimaa ja mujal usuvad, et EL on muutumas nii konkreetset ristiisu kui ka üldiselt religiooni suhtes kalgiks kohaks. Ma pean ütleva, et ma olen siin isiklikult kogenud lugupidamatust inimestelt, kes peavad end õiglasteks ja liberaalseteks, kuid kui oleks vaja näha asju religioossete uskumustega inimeste vaatenurgast, siis ei ole nad seda kohe kindlasti mitte. Ma austan ilma religioossete uskumusteta inimesi, kuid ma ootan neilt, et nad minu austusele ka täielikult vastaksid. Selles kogu ELi projekti mõte seisnebki. Ma kordan: ühtsus mitmekesisuses. Teine Iirimaa referendum näitab, mida on võimalik tõelise kaasavusega saavutada. Ma räägin seda neile, kes soovivad kuulata, ning järeltulevatele põlvetele.

Viigem nüüd see ratifitseerimisprotsess lõpule ja seejärel täitkem lubadus, et Lissaboni leping toob kaasa suurema demokraatia ja läbipaistvuse, sidusama rolli maailmas, rakendades neid liidusiselt rakendatavaid tolerantseid ja kaasavaid põhimõtteid ka teiste maailma piirkondadega asju ajades, eriti vaesemate piirkondadega.

Proinsias De Rossa (S&D). – Härra president, kui me viimati sellel teemal arutlesime, siis ma prognoosisin, et Iirimaa valijaskond on selle poliitilise tsirkuse vastu, mida Gerry Adams, Nigel Farage ja Joe Higgins korraldavad. Mul on hea meel tõdeda, et mul oli õigus.

Peab ütleva, et Nigel Farage'i võltspaatos pakkus mõne aja jooksul Iiri rahvale lõbu, kuid täna muidugi lausa hoovas temast Iirimaa demokraatia vastu tuntavat põlgust. Tema manöövrid, mille eesmärgiks on panna Iirimaa valijaskonda soovima Suurbritannia lahkumist EList, näitasid minu arvates tema viletsat arusaama Suurbritannia ja Iirimaa ühisest ajaloost.

Veelgi tähtsam on, et Iirimaa valijaskond on kuulutanud ülekaalukalt, et meie tulevik on koos Euroopaga, et Euroopa on Iirimaa jaoks kasulik ning et Iirimaa annab liidu arengule positiivse panuse. Ma avaldan lootust, et kõik liikmesriigid on juba peagi Lissaboni lepingu ratifitseerinud ning institutsioonilisi, demokraatlikke ja sotsiaalseid reforme saab ilma edasiste viivitusteta rakendada. Maailm vajab tõhusamat liitu, et tagada innukas püüdlemine säästva arengu eesmärkide poole – majanduslikult, keskkonna suhtes ja sotsiaalselt.

Ma soovin teile, härra Barroso ja ametis olev eesistuja, selgeks teha, et Euroopa rahvad nõuavad liidupoolset tegutsemist. Neid ei ole enam vaja veenda, et meil on oma tänastele probleemidele vaja nii globaalseid kui ka siseriiklikke lahendusi. Nad soovivad näha, et algaks tegelik tegutsemine nende kriiside lahendamiseks. Nad soovivad reaalselt tegutsemist, mitte retoorilist.

Ma loodan väga, et saame endale tõhusa, suutelise ja just õigusvõimelise komisjoni, et vabaneda aegunud majandusideoloogiast, mis on meid siin Euroopas ja ka mujal maailmas praeguse katastroofi äärel viinud. Me peame täitma Lissaboni lepingus välja toodud eesmärgi: sotsiaalne turumajandus, mis loob töökohti, mis toob kaasa heaolu ning kõikidele meie rahvastele kõlbliku elatustaseme.

Pat the Cope Gallagher (ALDE). – Härra president, eelmisel nädalal avaldasid Iirimaa inimesed 619 000 võiduhäälega usaldust Euroopa Liidu projektile. Ma sooviksin tänada teisi 26 Euroopa valitsust ja käesoleva parlamendi fraktsioone, kes tegid viimase 15 kuu jooksul väga tihedat koostööd Iirimaa valitsusega, mis pärast leidsid Iirimaa inimeste poolt väljendatud mured I Lissaboni lepingu osas põhjaliku käsitle.

See oli võit Iirimaa inimeste jaoks, mitte üksnes valitsuse või erakondade jaoks. Iirimaa inimesed ütlesid ülekaalukalt, et Iirimaa koht on Euroopa Liidu südames.

(GA) Lissaboni lepingut pooldavad erakonnad tegid sel korral rohkem koostööd kui eelmise referendumi ajal.

Kodanikutühendustel, nagu *Ireland for Europe* ja *We Belong* oli keskne roll avalikkusele näitamises, et poliitiline süsteem ei olnud ainus, kes soovis, et Iirimaa inimesed referendumul jah-hääle annaksid. Põllumajandusühistud olid väga tugevad selle lepingu pooldajad ning osalesid väga aktiivselt kampaanias.

See oli eelmise referendumiga võrreldes väga suur muutus ning seda ei saanud märkamata jätta.

Iirimaale maksustamise, erapooletuse ja sotsiaaleetiliste küsimustega seotud poliitikavaldkondades antud õiguslikult siduvad garantiid tõid selguse Iirimaa inimeste põhimuredele. Ma loodan, et see leping ratifitseeritakse peagi ning mul on hea meel kuulda teilt uudiseid teie riigi kohta, härra president.

Kuid ma pean ütlema, et erakonda UKIP kuuluva härra Farage'i poolt täna pärastlõunal siin tehtud märkused olid Iirimaa rahva jaoks solvavad ja see ei ole aktsepteeritav. Iirimaa rahvas on intelligentne ja mõistlik valijaskond ning nad teadsid, mis vahe on eelmisel ja sellel lepingul, mis pärast on protokollidel õiguslikult siduv leping. Härra Farage, teil ja teie kolleegidel on hea meel teada saada, et teie sekkumine sellesse lepingusse tõi jah-poolle umbes 3 või 4% lisahääli. Selline on Iirimaa inimeste austus teie ja teie fraktsiooni vastu.

Ulrike Lunacek (Verts/ALE). – (DE) Härra president, daamid ja härrad, ka mina tundsin laupäeval suurt heameelt ja kergendust selle üle, et Iirimaa inimesed hääletasid kahe kolmandiku hääleteenamusega selle lepingu poolt, ning seega on selge, et nad ei usu enam neid ekslikke väiteid ja õudusjutte näiteks 1,84 euro suurusest miinimumtasust, ning sellega nad ütlesid „jah” meie ühisele Euroopale.

Viimaks ometi on meil võimalus oma välispoliitika osas koostööd teha, et saavutada parem konfliktiennetus, inimõiguste parem kaitsmine ja rohkem demokraatiat kõikjal maailmas, teisisõnu, suurem vastutustunne ülemaailmsete kohustuste suhtes, mis Euroopa Liidul lasuvad. Kuid selle reaalseks jõustumiseks – mida mõned inimesed on juba ka maininud – on meil vaja kõikide Euroopa riigipeade või valitsusjuhtide toetust, et veenda ka president Klausit seda lepingut allkirjastama. Ja ma pean silmas tõesti nende kõikide toetust. Ma olin šokeeritud kui ma täna hommikul kuulsin, et üks valitsusjuht, nimelt Austria kantsler Werner Faymann ütles ühes intervjuus, et kui president Klaus sellele lepingule alla ei kirjuta, siis ta näeb ka Austria jaoks võimalust uue referendumi korraldamiseks. See näitab Euroopa poliitika suhtes vastutustunde puudumist. Sellega seoses paluksin ma nõukogu eesistujal Austria valitsusjuhile selgeks teha, et meil on vaja Euroopas ühiselt vastutus võtta. Ma palun ka sotsiaaldemokraatidest parlamendiliikmetel see selgeks teha.

Meil on vaja, et kõik ühise Euroopa pooldajad teeksid president Klausile selgeks, et ka tema peab selle lepingu allkirjastama ning meil ei ole vaja, et miski seda Lissaboni lepingu realiseerimiseni viivat protsessi õõnestaks. Tegutsegem siis ilma *Spompanadln*-ita, nagu me Austrias ütleme, ehk teisisõnu, ärgem võtkem midagi ettemõtlematult ette lihtsalt sellepärast, et see võib rahva seas populaarne olla. Ma pean seda Euroopa poliitika suhtes väga vastutustundetuks ning loodan, et Austria valitsusjuht võtab oma sellekohase avalduse tagasi.

Jan Zahradil (ECR). – (CS) Daamid ja härrad, minu kavatsuseks ei ole Iirimaa siseasjadesse sekkuda ja ma tunnustan Iirimaa poliitikute õigust lubada selle lepingu kohta nii paljude hääletuste korraldamist, nagu on nende arvates vajalik, ning muidugi austan ma ka selle referendumi tulemust, just nagu ma austasin ka eelmise aasta referendumi tulemust, mis oli vastupidine tänavusele. Ma ei tea, kummal tulemusel on suurem väärtus või rohkem kehtivust, ning ehk minu Iirimaa kolleegid saavad mind selles suhtes informeerida, kuid sellest hoolimata on üks asi, mida mina saan vaagida, nimelt kuidas see olukord ja kogu Lissaboni lepingu ratifitseerimist ümbritsev õhkkond väljastpoolt näib, ning kahjuks tuleb mul öelda, et see pilt on õõvastav. Esimesed 26 aastat oma elust elasin ma režiimi all, kus ei olnud vabad valimised lubatud, kus ei olnud vabad valimised üldse võimalikud ning seal oli valimistel võimalik vaid üks tulemus. Ma kardan, et paljude selles istungisaalis viibivate ja teiste ELi inimeste arvates oli ja on praegugi Lissaboni lepingu ratifitseerimise ainsaks võimalikuks või mõeldavaks tulemuseks „jah” ning nad ei aktsepteeri ega luba ühtegi teist tulemust.

Ma imestan ka, miks on Lissaboni lepingu suhtes nii palju kära ja poliitilist survet, sest EL ei laguneks ilma selleta siiski laiali ega kukuks kokku, vaid jätkaks oma tegevust olemasolevate lepingute alusel. Antud juhul ma ütleksin, et me oleme tunnustajateks sulaselgele näitele reaalsusest või võimupoliitikast, millel on demokraatlikuma Euroopa või paremini toimiva ja läbipaistvama ELiga vähe pistmist, küll aga palju pistmist muutunud võimusuhetega ELis. Ma ütlen seda ilma kibestumusega, kuna olen olnud piisavalt kaua poliitikas, et teada, mis reaalsus on, kuid olgem vähemalt endi vastu ausad.

Kes saavad Lissaboni lepingust kasu? Selleks on Euroopa Komisjon, mispärast ma ei imesta, et komisjon on selle peamine toetaja. Selleks on Euroopa Parlament, mispärast ma ei imesta, et paljud siin istungisaalis viibijaist seda lepingut toetavad. Selleks on ka mitmed võimsad ELi riigid ja föderalistid kõikidest rühmitustest, olgu nendeks siis Euroopa Rahvapartei, Euroopa Sotsialistide Partei või Euroopa Liberaalide Partei. Kuid minu suurimaks hirmuks on, et selline suhtumine, mis väljendub põhimõttes „eesmärk pühendab abinõu”, pöördub meie kõigi vastu ja me oleme järgnevatel aastatel tunnistajateks vastureaktsioonile, ning surve Lissaboni lepingu heakskiitmise suhtes põhjustab tagasilöögi, mis väljendub tõeliste Euroopa-vastaste, äärmuslaste, ksenofoobide ja Euroopa-vastaste jõudude toetuse suurenemises, ning sellest saab Pyrrhose võit.

Zoltán Balczó (NI). – (HU) Ma sooviksin oma kaasliikmelt ühe lühikese küsimuse küsida, mis kõlab järgmiselt: kas teie arvates on tõsiasi, et Iirimaa valitsus saab nii mitmel korral referendumit korraldada, nagu ta seda ise soovib, osa demokraatlikust protsessist? Kuidas te suhtute siis uudisesse, et Austria valitsusjuht soovib nüüd selle küsimuse kohta esimest korda referendumit korraldada? Kas te aktsepteerite ka seda demokraatia tunnuseks või nimetaksite seda võimu kuritarvitamiseks, nagu enne teid kõneleja seda kirjeldas? Kas te saaksite sellele vastata?

Jan Zahradil (ECR). – (CS) Ma ei tulnud siia Iirimaa valitsuse, Austria valitsuse ega ühegi teise valitsuse tegevuse üle vaagima. Ma ei ole seda teinud, ei tee seda ega kavatse seda mitte ühelgi tingimusel teha.

Bairbre de Brún (GUE/NGL). – (GA) Härra president, Iirimaa rahvas on oma sõna öelnud. Mina aktsepteerin seda. Need, kes ütlevad, et käesoleva hääletuse tulemus oli „jah” Euroopale, väidavad, et eelmise aasta tulemus oli „ei” Euroopale. See ei olnud nii. Ei eelmisel ega ka käesoleval aastal ei olnud küsimuse all Iirimaa toetus Euroopale.

Euroopa Komisjon otsustas just enne referendumit kulutada hulgaliselt ressursse Euroopa Liidu eeliseid rõhutavale propagandakampaaniale. See tugevdas veelgi arvamust, et käesolev hääletus seisnes pigem Euroopale kui Lissaboni lepingule poolt- või vastuhääle andmises. Ma pean seda kahetsusväärseks.

Iga siinviibija peab nüüd silmitsi seisma eelseisva selge ja karmi ülesandega, milleks on tunnistamine, et paljud referendumit kampaania jooksul ilmnunud mured vajavad endiselt lahendamist. Inimesed on eriti mures just palkade, töötajate õiguste ja avalike teenuste pärast, aga ka demilitariseerimise ja väiksemate riikide esindatuse pärast.

Sel korral öeldi Iirimaa inimestele, et kui nad hääletavad teist korda „ei”, siis jääb Iirimaa üksinda, selles majanduskriisis isoleerituks.

Need, kes toetasid seda lepingut kui töökohti loovat ja investeeringuid toovat lepingut, peaksid nüüd neid töökohti pakkuma ja elavnemisele oma panuse andma.

Välja käidud lubadusi ei tohiks kohe unustada, kui Iirimaa valitsuse ja ELi juhtide soovitud tulemused on saavutatud.

Morten Messerschmidt (EFD). – (DA) Härra president, Iirimaa toimunud referendumist saab järeldada, et kui poolt- ja vastukampaaniad on piisavalt ebavõrdsed, kui kõnealuse dilemma meediakajastus on piisavalt ebavõrdne ja kui küsimust piisavalt palju kordi küsida, siis on täiesti reaalne saada tulemuseks jah-sõna. Kuid kui üks nendest eeltingimustest puudub, siis ei saa panna eurooplasi veel suuremat osa oma suveräänsusest nendele institutsioonidele loovutama, kuhu me praegu kuulume. See on reaalsus, millele me kõik peame oma seisukohad rajama.

Teiseks reaalsuse aspektiks – mis peaks vähemalt selle lepingu toetajate jaoks väga ebamugav olema – on meetod, kuidas seda lepingut realiseeritakse, ja see on ainus võimalik meetod, mille kaudu on see teostatav, nimel hirmu õhkkonnas. Hirmu õhkkond Ühendkuningriigis tekkiva uue olukorra suhtes, mis võib viia küsimuse püstitamiseni brittidele. On vist tõesti ebamugav, kui oma visioone saab realiseerida ainult hirmu õhkkonnas, kus veel ühe riigi kodanikelt võidakse nende arvamust küsida, kus demokraatiale antakse taaskord sõna.

Me kuulsime ennist presidenti parlamendile ütlemas, et ka lepingule vastuhääle andnuid austatakse. Kuid ausalt öeldes on väga raske näha mingitki austust lepingu vastu hääletajate suhtes. Me oleme kuulnud, et lepingust jäetakse välja sümbolid –, ent kogu see parlament on lippudesse mässitud. Me oleme kuulnud, et lepingust jäetakse välja hümn –, ent uut parlamenti pühitseti Beethoveni 9. sümfoonia saatel. Iirimaa valijaskonnale või meile, skeptikutele, antud garantiide suhtes pole tekitatud erilist usaldust. Me sooviksimus usaldada, kuid see on lõppemas.

Proinsias De Rossa (S&D). – Härra president, ma pöördun nende poole, kellele ei meeldi lirimaa referendum tulemus, palvega lõpetada lirimaa demokraatlike menetluste kahtluse alla seadmine. Iirimaa on demokraatlik riik. See on iseseisev demokraatlik riik. Iirimaa parlament tegi otsuse referendum korraldada; see referendum on toimunud. Seda toetas 95% Iirimaa parlamenti valitud esindajatest. Seega võite te küll Euroopa Liitu kritiseerida, kuid teil ei ole mitte mingit õigust kahelda minu riigi demokraatias.

President. – „Sinise kaardi” eeskirja alusel tuleb küsimus küsida, mitte avaldust esitada. Sõnastus on väga range ning selle eeskirja järgimine on väga tähtis.

Morten Messerschmidt (EFD). – (DA) Härra president, minu jaoks tähendab demokraatia küsimuse küsimist ja seejärel vastuse saamist. See ei ole demokraatia, kui jätkatakse küsimuse küsimist seni, kuni saadakse soovitud vastus. Kui käesoleva parlamendi liikmed ning komisjoni ja nõukogu liikmed tõesti elanikkonda ei karda, siis miks oli nii, et ainult ühes riigis ei õnnestunud referendum korraldamist ära hoida? Valitsustel ja ELi institutsioonidel õnnestus ülejäänud 26 liikmesriigis referendumite korraldamine ära hoida. See ei ole demokraatia.

Francisco Sosa Wagner (NI). – (ES) Härra president, käesolev parlament on fantaasia ja unistuste palee.

Koos oma väga tugeva hääletustulemusega annavad Iirimaa inimesed meile jõudu ja tugevust jätkata oma progressi ning tugeva ja eelkõige föderalse Euroopa loomist.

Ainult nii toimides väärime Euroopa rajajate – kelle jõupingutuste pärast me täna siin oleme – seadusjärgsete pärijate tiitlit.

Othmar Karas (PPE). – (DE) Härra president, daamid ja härrad, enamus on rahul ja tunneb kergendust. Ma ootan ka vähemusele tulemuste aktsepteerimist.

Nii 27 rahvuse kui ka Euroopa Parlamendi enamus on korduvalt Euroopa Liidu edasisele arengule jah-sõna andnud. Me näeme demokraatlikku enamust ja tõkestavat vähemust. See demokraatliku enamuse „jah” oli terve mõistuse „jah”, see oli „jah” veel demokraatlikumale ja läbipaistvamale Euroopa Liidule, mis on oma kodanikele lähemal, see oli positiivsete Euroopa-pooldajatest mõtlejate ja tegutsejate „jah”, see oli „jah” Euroopa Liidu positsiooni tugevdamisele maailmas ning tähtis samm õiges suunas.

Meil on veel pikk tee käia, kuna globaalseks osalejaks saamiseks on meil vaja ühist välis- ja julgeolekupoliitikat. Me peame jätkama demokraatia arendamist, lubades näiteks Euroopa referendum korraldamise võimalust, Euroopa ühtset hääleõigust ja palju muud. Meil on praegu vaja tööd teha ning me ei tohi aega raisata. Ma ootan komisjonilt toimiku muutmise kiirendamist ja liikmesriikidega volinike suhtes kõneluste alustamist. Ma ootan, et nõukogu selgitaks oma seisukohta seoses selle tulemusega. Samuti ootan ma meilt siin parlamendis, et me parandaks oma suhtlust ja dialoogi kodanikega ning pakuks neile paremat teavet.

Me oleme väga hästi näinud, et mida parem on teave, suhtlus ja dialoog, seda suurem on enamus. Poliitikud, kes ei pea end selleks võimeliseks, asuvad vales kohas, nagu ka poliitikud, kes peidavad end referendumite taha, kuna ei taha ise kodanike poole pöörduda ja vastutust võtta. Mida rohkem keskendus arutelu Euroopale, seda suurem oli enamus. Me ütleme „ei” Euroopa poliitika natsionaliseerimisele ja „ei” riiklikele referendumitele Euroopa küsimustes, välja arvatud seoses asjaomase riigi ühinemisega.

Hannes Swoboda (S&D). – (DE) Härra president, härra Zahradil küsis, kes saavad sellest lepingust kasu. Ta arvab, et nendeks oleme meie, parlamendiliikmed. Nii võib tõesti olla, ja see ei olegi nii paha kui parlamentaarses demokraatias parlamendid – muidugi mitte ainult Euroopa Parlament, vaid ka riikide parlamendid – sellest teatud määral kasu saavad. Kuid tegelikult on just kodanikud need, kes saavad kasu sellest, et me saame nende huve jõulisemal ja paremal moel esindada.

Härra Schulz juba mainis, et me elame muutuv maailmas – maailmas, kus Hiina on tugev, India kogub jõudu, Brasiilia kogub jõudu ja Ameerika Ühendriigid on ikka sama tugevad nagu alati.

Kui me vaatame täna Washingtoni, siis me näeme, et isegi uus administratsioon küsib Euroopa arvamust erinevate küsimuste osas, nii Afganistani kui ka muude teemade kohta. Kas meil on selles suhtes olemas selge avaldus ja sõnastus? Kui ei ole, siis ei võeta meid tõsiselt.

Venemaa proovib alati ELi liikmesriike üksteise vastu üles keerata, kuna see on meie partnerite jaoks muidugi palju rohkem rahuldust pakkuvam. Kõigile, kes ikka veel selle lepingu vastu võitlevad, uskudes ekslikult, et see leping annab Euroopa Liidule mõjuvõimu juurde, ütleksin ma järgmist: selle lepingu vastu võitlejad tugevdavad tegelikult meie nii-öelda partnereid, ehk siis pigem meie oponente.

Juba mainiti, et meil on tõesti vaja mõned institutsioonilised probleemid lahendada, eriti seoses välisesteenistusega. Kuid ärgem üritagem praegu edasi institutsioonilisi arutelusid läbi viia. Meie kodanikud ootavad selget ja sisulist vastust. Nad soovivad, et me räägiksime julgelt kliimakaitsega, julgeolekuküsimustega ja finantsmäärusega seotud probleemidest. Igal juhul saame näidata, et Lissaboni leping toob kaasa olukorra paranemise. Kuid meie argumendid peavad olema sisulised, et inimesed ei tunneks, nagu hooliks Euroopa Liit ainult endast, vaid näeksid, et see hoolib oma kodanike huvidest.

Franz Obermayr (NI). – (DE) Härra president, mul oli ka küsimus härra Karasele, mille ma ehk siiski esitan. Ma suunan oma küsimuse härra Swobodale, kuna proua Lunacek on juba kritiseerinud meie kantslerit, härra Faymanni ja tema erakonnakaaslaseid. Milline on tema kui sotsiaaldemokraadi seisukoht seoses oma rahvuspartei liidri ja föderaalkantsleri ettepanekuga Austrias referendumi korraldamiseks?

Hannes Swoboda (S&D). – (DE) Härra president, ma ei arva, et me peaksime siin Austria siseasjade kohta arutelu pidama, kuid on täiesti selge, et Austrias ei toimu mitte mingit referendumi seoses Lissaboni lepingu küsimusega. See on absoluutselt selge. Lissaboni leping on ratifitseeritud ja peab jõustuma võimalikult kiiresti. Selline on nii minu kui ka meie arvamus.

President. – Täna teid sellele küsimusele vastamise eest, kuid kolleegid, ma loen teile ette kodukorra, kuna me peame olema sellest teadlikud.

„Kui sõnavõtja on sellega nõus ja president on veendunud, et see ei häiri arutelu kulgu, võib president anda sõna parlamendiliikmele, kes sinist kaarti tõstes annab märku soovist esitada teise parlamendiliikme sõnavõtu ajal” – mitte hiljem – „talle kuni poole minuti pikkune küsimus” – ainult küsimus.

Kui siniseid kaarte tõstetakse liiga sageli, siis ma ei anna teile sõna, kuna see hakkab meie arutelu segama. Te peate seda teadma.

Tõstke oma kaardid õigeaegselt ja ainult küsimuste esitamiseks, mis ei ole pikemad kui pool minutit; vastused ei tohi ületada ühte minutit. Selline on meie kodukord ja me peame sellest väga rangelt kinni pidama.

Alexander Graf Lambsdorff (ALDE). – (DE) Härra president, on üks asjaolu, mis ei ole täna siin vääritud tunnustust leidnud, ning selleks on tõsiasi, et Iirimaa toimunud referendum ei olnud kindlasti esimene positiivne referendum seoses põhiseadusliku protsessiga, mida härra Verhofstadt mainis. Positiivsed referendumid toimusid ka Luksemburgis ja Hispaanias. Seega ei olnud see kohe kindlasti mitte esimene.

Härra Farage'i on alati lõbus kuulata. Kuid täna see siiski lõbus ei olnud. Euroskeptikud on tõepoolest kehvad kaotajad. Kahe kolmandiku häälteenamuse šokk tabas tõesti hella kohta. Täna oli siis see kord, kui teid ei olnud lõbus kuulata. Oli huvitav ka näha, kuidas härra Kirkhope oma koha ära andis, kuna toorid on selle kummalise erakonnaga oma Euroopa poliitikat käsitlevate vaadete osas väga sarnased. Ma loodan väga, et mingil hetkel see muutub.

Me oleme näinud, et Iirimaa on olemas demokraatlik toetus Euroopa integratsiooniprotsessile. Kas Euroopas on piisavalt demokraatiat? Kas Euroopa demokraatia on ideaalne? Sugugi mitte, kuid see oli Euroopa demokraatia jaoks hea päev.

Nüüd heidavad mõned inimesed ette, et Iirimaa avaldati survet. Härra de Rossa ütles päris selgelt, et uue referendumi korraldamine oli Iirimaa-poolne suveräänne otsus. Tuletagem meelde, kuidas Euroopa Liit üritas boikoteerida Austriat, kui Jörg Haiden võimule sai. See lihtsalt ei toiminud. Me ei saa oma liikmesriikidele survet avaldada. Neil on suveräänne õigus sellistes küsimustes ise otsustada.

Teised väidavad, et Iirimaa ütles „jah” ainult käesoleva kriisi pärast. Iirimaa sai selle kriisi ajal Euroopa solidaarsust kogeda. See on ju ainult positiivne! Me ootame Euroopa solidaarsust ka siis, kui Bulgaarias ja Ungaris jäävad kodud kütteta, kuna Venemaa ja Ukraina vaidlevad jälle gaasi pärast. Euroopa solidaarsus on hea asi. Kui see on tulemuseks, siis ma arvan, et on väga hästi.

See leping avab ukse uutele võimalustele. See hõlmab mitmeid poliitikavaldkondi – eelarvepoliitikat, õigusvaldkonna poliitikat, sisepoliitikat –, kuid minu jaoks on kõige tähtsam välispoliitika. Kuigi härra Swoboda ütles, et me ei peaks pidama institutsioonilisi arutelusid, on meil siiski vaja tõsiselt arutelu Euroopa välisesteenistuse üle. Me peame olema üksmeelsed. Käesolev parlament – ja ma sooviksin seda ka nii komisjonile kui ka nõukogule selgeks teha – tahab tugevat kõrget esindajat ja tõhusat Euroopa välisesteenistust. Me soovime laiaulatuslikku Euroopa välisesteenistust, me soovime, et see oleks komisjoniga heades suhetes ning et sellel oleks juurdepääs kõikidele teenistustele, sealhulgas nõukogu peasekretariaadi teenistustele. See saab

lakmuspaberiks – sealhulgas ka komisjoni kuulamistel. See saab lakmuspaberiks ka Euroopa edasisele välispoliitikale 21. sajandil, et veenduda meie võimes olla üksmeelsed.

ISTUNGI JUHATAJA: Miguel Angel MARTÍNEZ MARTÍNEZ

asepresident

Hélène Flautre (Verts/ALE). – (FR) Härra juhataja, Lissaboni lepingu ratifitseerimisega juhtub meie Euroopa Liidu jaoks midagi väga lihtsat: me saame 12 Euroopa Liidu liikmesriigist veel 18 Euroopa Parlamendi liiget.

Me oleme olnud ratsionaalsed, kuna käesoleva aasta märtsis palus Euroopa Parlament kõikidel liikmesriikidel selle tulemusega arvestada ja sätestada määramise kord, mis oleks 7. juunil toimuvatel valimistel nende kaheksateistkümne uue Euroopa Parlamendi liikme saatmise demokraatlikuks aluseks.

Mõned liikmesriigid tegidki nii, nagu Hispaania ja teie riik, proua nõukogu eesistuja. Teised riigid, mis küll sedastavad, et nad on nagu minagi, lirimaa referendum tulemusega rahul ja ootavad Lissaboni lepingu rakendamist, ei ole omal algatusel siiski oma kohust täitnud ja määramise korda sätestanud.

Kas me saame teie peale loota, proua nõukogu eesistuja, et te paluksite 29. ja 30. oktoobril toimival Euroopa Ülemkogul igal liikmesriigil Lissaboni lepingu alusel sätestada nende uute Euroopa Parlamendi liikmete määramise korra?

Teine asi, mis mind tõeliselt šokeeris, on see, et kõik räägivad Lissaboni lepingu suurtest ambitsioonidest, kuid see paneb meile ka kohustuse seoses ühe väga lihtsa asjaga: meeste ja naiste võrdsuslikkusega. See on Lissaboni lepingu alusel põhiõiguste harta siduv eesmärk. Ma olen aru saanud, et veel kahele vabale ametikohale, milleks on kõrge esindaja ja komisjoni asepresidendi ning ülemkogu eesistuja koht, ringlevad vaid meessoost kandidaatide nimed.

Teie riik, Rootsi, on selles suhtes üpris eeskujulik. Ma ootan teilt, et te võtaksite seda äärmiselt tõsiselt. Ei ole võimalik, et Euroopa neljal peamisel vastutaval ametikohal on ainult mehed. See ei ole ei Lissaboni lepingu ega ka Euroopa väärteline. Ma loodan teie peale, et te tagaksite meeste ja naiste võrdsuslikkuse austamise ka sellel tasandil.

Peter van Dalen (ECR). – (NL) Härra juhataja, nagu Hollandi jalgpallilegend Johan Cruyff kunagi ütles, on kõikidel eelistel omad puudused. Lissaboni lepingu eeliseks on, et see annab liikmesriikidele üsna suure sõnaõiguse ja riikide parlamentidele rohkem mõjuvõimu. Puuduseks on, et see nihutab võimukeset veel rohkem Euroopa poole. Härra juhataja, see on puudus, mida ei tohi alahinnata, eriti käesolevas parlamendis. Lõppude lõpuks oleme viimase 30 aasta jooksul näinud, kuidas Euroopa võim suureneb pöördvõrdeliselt Euroopa Parlamendi valimistel osalevate kodanike arvuga. Suurema mõjuvõimu kandumine Brüsselisse on toimunud käsikäes Euroopa valimistest osavõtu vähenemisega. Lissaboni lepingu jõustudes peab Euroopa tegutsema järgmise õpetuse järgi: laskma liidul pragmaatiliselt tegutseda ning laskma sellel korduvalt oma lisaväärtust tõestada. Ainult siis saame Euroopa valijaskonna toetuse võita.

Joe Higgins (GUE/NGL). – Härra juhataja, ma olen vasakpoolsest ja sotsialistlikust vaatenurgast Lissaboni lepingu vastu ning ei tunnusta ksenofoobide ja paremjõudude sekkumist. Iirimaa referendumil toimunu ei olnud demokraatia võit. Suur koalitsioon – poliitiline riigiaparaat, suurettevõtted, suurem osa kapitalistlikust ajakirjandusest ning ELi komisjon – ähvardas Iirimaa rahvast, et kui nad hääletavad „ei“, siis muutuvad nad majanduslikult isoleerituks, Euroopa Liit karistab neid ning toimub kapitali ja investeeringute väljavool, kui nad aga hääletavad „jah“, siis lisandub neile töökohti ja investeeringuid ning toimub elavnemine. Kõik see on valskus.

Iirimaa valitsuse petlikkust näitas tõsiasi, et see palus Aer Linguse juhatuselt Aer Lingusest 700 töökoha julmast kaotamisest teatamist edasi lükata kuni tänaseni, mil referendum on läbi. ELi komisjon sekkus alalõpmata sellesse protsessi. Neid kolme presidenti ei ole praegu siin, kuid ma soovin, et nende esindajad küsiks neilt vastust seoses järgmise skandaaliga. Härra Tajani, ELi transpordivolinik sõitis terve päeva Ryanairi lennukiga mööda Iirimaad ringi ja veetis aega selle rahvusvahelise ettevõtte tegevdirektoriga, viies läbi jah-kampaaniat. Ta on transpordivaldkonna reguleerija, kes peaks kaitsma tarbijaid ja töötajaid. Ühe suurema transporditeenust pakkuva ettevõtte tegevdirektoriga ringi sõitmine on teda lootusetult kompromiteerinud. Milline on teie vastus sellele?

Lõpetuseks levib spekulatsioon, et härra Tony Blairist saab uus Euroopa Liidu ülemkogu eesistuja. Teema ühe asja selgeks. Härra Tony Blair on sõjakurjategija. Ta ei saa mitte mingil juhul olla –

(Juhataja palus kõnelejal lõpetada, kuna ta oli oma kõneaja ületanud)

Mind katkestati tarbetult, härra juhataja. Minu arvates juhatate istungit teie, mitte see auväärne liige siin.

Selleks mõtteks, millega ma soovisin lõpetada, oli, et härra Blairi ei tohi ELi presidendiks nimetada.

(Juhataja katkestas kõneleja)

Juhataja. – Ma näen sinist kaarti. Ma sooviksin sinise kaardi tõstnud parlamendiliikmele rõhutada, et iga kord, kui selle kaardi tõstate, takistate te ühe sõnavõtjate nimekirjas oleva liikme kõnelemist. Ma kavatsen juhatuse koosolekul seda sätet muuta, kuna me ei saa lubada olukorda, kus sõnavõtjate nimekirjas olevatel liikmetel ei lasta rääkida, kuna teised liikmed sekkuvad oma küsimustega –, mis on praegu täiesti seaduslik tava.

Nessa Childers (S&D). – Härra juhataja, ma sooviksin küsida härra Higginsilt, et millisel juhul ta oleks seda lepingut toetanud.

Joe Higgins (GUE/NGL). – Härra juhataja, Lissaboni leping võimendab neoliberaalset majanduskava, mis on põhjustanud majandusliku katastroofi kogu Euroopas ja tõstnud töötute arvu 21 miljonini, see võimendab ka militariseerimist ja relvatööstust ning avaldab rohkem survet erastamiseks. Selles suhtes ei sisalda see leping mitte midagi sellist, mida andunud sotsialist saaks toetada.

Me toetame tõelisi algatusi, mis seisavad kogu Euroopa töötajate õiguste eest, aga kui Lissaboni leping ja inimõiguste harta ise tegelikult institutsionaliseeruvad Euroopa Kohtu otsuseid, millega pooldavad võõrtööjõu ärakasutamist piiriülese ettevõtlusega tegelevate töövõtjate poolt, siis kuidas me saame seda toetada?

Timo Soini (EFD). – *(FI)* Härra juhataja, ma veetsin oma lapsepõlve ja noorusaja Nõukogude Liidu kommunistliku diktatuuri kõrval elades ning hirm oli seal alaline. Väikeriik Soome asus kohe seal samas. Sellest olenemata me tulime toime; me oleme iseseisvad. Nüüd olen ma pahviks löödud sellest, et Euroopa Liidus on ainult üks lõpptulemus lubatud. Arvamusi tohib avaldada, võib olla ka erimeelsusi ja isegi euroskeptikud on lubatud, kuid lõpptulemus peab olema sama.

Ebaausate võtetega võites olete tegelikult juba kaotanud. Tuues näite jalgpallist, meenutagem Diego Maradona käega löödud värava intsidenti. Kes mäletab Argentina ja Inglismaa vahelist kohtumist ja selle lõpptulemust? See mäng võideti ebaausate võtetega, kas ei olnud nii? Vaadake, mis on nüüd saanud Maradonast, kes võitis ebaausate võtetega.

Lõpetuseks tahan ma eesistujariigile Rootsile öelda, et te austage ka edaspidi Rootsi inimeste otsust, kes hääletasid euro vastu. Te ei võtnud seda küsimust ei aasta, kahe ega isegi viie pärast uuesti arutlusele. Kuid antud juhul toimus see juba ühe aasta pärast. Selline on ELi demokraatia ning ühel päeval saab EL selle vilju maitsta.

Liisa Jaakonsaari (S&D). – *(FI)* Härra juhataja, ka mina olen elanud väikeriigis ning elan seal ka praegu. Ma soovin küsida härra Soinilt, kas ta ei ole nõus, et antud juhul näitas Iirimaa enda kui väikeriigi suurt tugevust, surudes praktiliselt terve Euroopa põlvile. Sel korral, pärast pikka arutelu, otsis Iirimaa, mis on samasugune väikeriik nagu Soomegi, Euroopa Liidust kaitset ning soovib aidata ELi tugevdada. Kas Euroopa Liidu ja Lissaboni lepingu mõte ei seisnagi siis väikeriikide kaitsmises?

Timo Soini (EFD). – *(FI)* Härra juhataja, see on väikeriikide jaoks halb leping. See nõrgendab Iirimaa, Taani ja Soome esindatust ministrite nõukogus. Suurriigid saavad aga tugevamateks.

Ma armastan Iirimaad; ma olen seal 20 korda käinud. Iirimaa sai minust katoliiklane. Aga asi ei ole mitte selles. Mul on lihtsalt kahju vaadata sellist tohutut muutust. Esimene kord oli vastuhääli 53% ja poolthääli 47%. Sel korral oli tulemuseks 67% poolthääli ja 33% vastuhääli. Mis juhtus ja miks? Ma väidan, et see oli hirm. Ma soovin Iirimaaile ja iirlastele edu ning Jumal õnnistagu neid.

(Liisa Jaakonsaari kommenteeris ilma mikrofoni kasutamata)

Csanád Szegedi (NI). – *(HU)* Daamid ja härrad, kõigepealt ma sooviksin tänada Iirimaa inimesi, eriti igat ühte nende 600 000 julge hulgast, kes lükkasid diktaatorliku Lissaboni lepingu tagasi ja ühinesid võitlusega Euroopa demokraatia eest. Igäüks, kes on rahul selle kordusreferendumi tulemusega, jääb rahule ka demokraatia hävimise ja globalismi diktatuuriga. Euroopa poliitikud ei peaks toetama globalismi diktatuuri, vaid tegelema reaalse probleemidega: kuidas vähendada töötust, peatada massilist sisserännet ning tühistada diskrimineerivad ja ebainimlikud Beneši dekreedid ja Slovakkia keeleseadus. Ma kutsun ka kõiki kolleege ja

kaasliikmeid üles toetama Euroopa suurima hääleõigusest ilma jäetud vähemuse – Ungari riigipiiridest väljaspool elavate ungarlaste – püüdlusi autonoomsuse saavutamiseks. Jobbiku esindajad saavad toetada ainult liikmesriikide traditsioonidele tuginevat Euroopa Liitu. Täna teid väga.

Marian-Jean Marinescu (PPE). – (RO) Meil on väga hea meel, et Iirimaaal peetud referendum on kinnitanud Lissaboni lepingu toetajate hiilgavat võitu. Me peame õnnitlema ja samas ka tänama neid, kes Iirimaaal jah-kampaaniat läbi viisid.

See hääletus esindab Iirimaa kodanike otsust jätkata Euroopa Liidu edendamise protsessi. Nad võimaldasid oma otsusega meil tulevikus ette kujutada aega, mil Euroopa Liit on igas peamiste ülemaailmsete jõududega peetavas arutelus tugevalt esindatud. See esindatus kõneleb 27 või enama liikmesriigi nimel.

Uue aluslepingu teemat arutati esmalt 2002. aastal. Eelmine reede tähistas selle uue lepingu vastuvõtmisprotsessi lõppu. Ma ütlen, et see tähistas selle protsessi lõppu, kuna arvan, et Euroopa kodanikud on väljendanud oma arvamust, kas siis otse või kaudselt. Poola teatas, et kavatseb selle lepingu viivitamatult ratifitseerida. On jäänud veel ainult üks isik, kes usub, et selle lepingu ratifitseerimist tuleb takistada isegi siis, kui tema enda juhitava riigi parlament on selle ratifitseerinud. Ma loodan, et see president võtab arvesse kõigi 27 liikmesriigi, sealhulgas Tšehhi kodanike soove ning annab selle lepingu ratifitseerimisele oma allkirja.

Daamid ja härrad, selle lepingu edasine rakendamine toob Euroopa Parlamendi jaoks kaasa uusi kohustusi. Parlament peab tegema asjakohased ettevalmistused, et olla võimeline neid kohustusi võimalikult kiiresti täitma, põhjustamata viivitusi õigusloomeprotsessis. Meil oli täna selle kohta ka selge näide, kui päevakorrast eemaldati kaks raportit solidaarsusfondi kohta seoses Itaalias toimunud maavärinaga. Ka tänane sinise kaardiga seotud probleem on veel üheks sellekohaseks näiteks.

Ma loodan, et haldusteenistus pöörab sellele aspektile vähemalt sama palju tähelepanu kui parlamendiliikmete põhimäärusele.

Juhataja. – Ma tahan teile veel kord selgitada, et esiteks on kodukorras kirjas, et „võib president anda sõna”. Seega tähendab „võib anda sõna” seda, et ta võib otsustada, kas anda parlamendiliikmele sõna või mitte. Käesolev juhataja eelistab anda sõna pigem nimekirjas olevatele parlamendiliikmetele kui liikmetele, kes võtavad kõneaja ja takistavad seega nendel liikmetel kõneleda, kes on sõnavõtjate nimekirjas vastavalt igale fraktsioonile ettenähtud kõneajale. Teiseks on kodukorras kirjas, et sinine kaart tuleb tõsta selle parlamendiliikme kõne ajal, kellele küsimus on suunatud, mitte pärast kõnet.

Ramón Jáuregui Atondo (S&D). – (ES) Härra juhataja, ma sooviksin kõigepealt öelda, et olen käesolevast arutelust häiritud, kuna päev, mis pidi Euroopa jaoks pidupäevaks kujunema, on pöördumas aruteluks, kus me oleme jõudnud nii kaugele, et kahtleme viisis, kuidas parlamendi president need tulemused vastu võttis.

Kõlanud on enam kui kümme kõnet, milles on avalikult kritiseeritud mitte üksnes Euroopat – mis võib olla isegi õiguspärane –, vaid ka Iirimaa referendumid demokraatlikke tulemusi.

Ma usun, et kätte on jõudnud aeg öelda selles parlamendis, et siin, kus asub Euroopa kodanike suveräänsuse kodu, pooldavad üheksa kümnest esindatud kodanikust Euroopat, ning et Euroopa suurte demokraatlike parteide põhiuskumused on Euroopat pooldavad. Daamid ja härrad, ma sooviksin ka rõhutada, et Lissaboni leping on eeltingimuseks, et muuta Euroopa paremaks, ühtsemaks ja tugevamaks, kuid kahjuks ainult sellest ei piisa.

Ma tahan teile kõigile öelda, et kui 60 aastat tagasi Euroopa Liidu rajajad tõenäoliselt mõtlesid, et Euroopa on vajalik ühise rahupiirkonna moodustamiseks pärast sõjatragediadiat, millele järgnesid katsed Euroopas teistele oma poliitilisi ideid ja ülemvõimu peale suruda, siis täna on Euroopal teistsugune õigustus. Täna tuleb tegeleda maailma juhtimisega ning me kas osaleme selles või mitte. Selles arutelus on meenutusi Shakespeare'ilt: olla või mitte olla Euroopa jaoks.

Mõned päevad tagasi oli mul võimalus rääkida Pittsburghis elavate inimestega ja nende arusaam oli, et maailm ei vaata mitte Euroopa, vaid Aasia poole. Euroopa peab maailma juhtimisprotsessides ka realselt osalemiseks olema ühtne ja tugev. Kui me nendes ei osale, siis meid ei võeta arvesse ning meil puudub igasugune mõjuvõim. Seepärast on Lissaboni leping tee, mida mööda meil siiski tuleb käia.

Andrew Duff (ALDE). – Härra juhataja, ausalt öeldes tuleks meil tänada härra Farage'i tema panuse eest Iirimaa kampaaniasse. Tema omapärane koloniaalajastujärgse marurahvsluse stiil aitas kindlasti kaasa paljude Iirimaa vabariiklaste värbamisele lepingut pooldavasse üritusse.

Kuid on kummaline, et selles kampaanias ei osalenud üldse Briti tooride partei, mis toimetas salaja hoopis Declan Ganley ja president Klaus'i varjus. Konservatiivne Partei on valitsuses eraldiseisev partei, mis on ikka veel vastu sellele suurele sammule Euroopa integratsioonis.

Mõelge euroskeptikute absurduse üle, kuna Lissaboni lepingule vastu seismine tähendab kehtiva Nice'i lepingu ning praeguse saamatu, läbipaistmatu ja väga sageli ka ebaefektiivse liidu säilitamist, mis ei ole võimeline reageerima ühiskondlikule nõudmisele ja ülemaailmsetele probleemidele. Ühendkuningriik väärrib Konservatiivsest Parteist paremat ning Euroopa vajab kohe kindlasti enamat.

Reinhard Bütikofer (Verts/ALE). – (DE) Härra juhataja, nagu ka paljud teised tänased sõnavõtjad, olen ka mina rahul lirimaa jah-tulemusega ning sooviksin õnnitleda kõiki, kes selle eest võitlesid, eriti lirimaa rohelisi parteist *Comhaontas Glas*. Kuid kui see on tõesti pidupäev, siis on see võit igal juhul raskesti tulnud. Ei oleks õige, et me naaseksime nüüd rahulolevatena lihtsalt tavapäraste rutiinsete institutsiooniliste menetluste juurde, nagu poleks midagi erilist juhtunud.

Parlamendi president viitas oma esimeses teemakohases avalduses tõsiasjale, et me peaksime kahtlemata ka ei-hääli kuulda võtma. Ma lisaksin sellele, et me peaksime kuulda võtma ka hääli, mis on vaevu kuuldav – nende hääli, kes juunis toimunud Euroopa Parlamendi valimiste ajal ei pidanud vajalikuks valimistel osaleda ja selle protsessi toetamise oma panust anda. Ma pean sellega silmas, et meil tuleb arvestada tõsiasjaga, et pühendunult edasimineku edukas ainult siis, kui me teeme kodanike kaasamiseks suuremaid jõupingutusi, kui me seda varem teinud oleme.

Me kohe kindlasti oleme aega kaotanud. Me oleme kaotanud aastaid. Euroopa on rahvusvahelises kontekstis maha jäänud. Sellest arusaamiseks pruugib meil vaid G20 kohtumisi vaadata. Kuid Euroopa muutub oma kodanike tugevama osalusega üha rohkem jõulisemaks. Ma ei arva, et Tšehhile tuleks nende presidendi lõhestava seisukoha tõttu survet avaldada, teatades, et kahtluse korral jäävad nad volinikukohast ilma.

Kuid on midagi, mis on veelgi tähtsam – nimelt oleks väga suur viga teha Tony Blairi või mis tahes teise võimaliku ülemkogu eesistuja kohale kandideerija kohta otsus suletud uste taga. Seda teemat tuleb hoopis Euroopa inimestega avalikult arutada. Ma teen ettepaneku korraldada parlamendis kõikide sellele kohale kandideerijate kuulamine.

(Juhataja katkestas kõneleja)

Ashley Fox (ECR). – Härra juhataja, mind valiti juunis esindama Edela-Inglismaad ja Gibraltarit ning valimiskampaania ajal kurvastas mind, et paljud inimesed, kellega ma kohtusin, ei toeta enam Ühendkuningriigi liikmelisust ELis. See kurvastas mind, kuna ma usun, et EL on olnud maailmas positiivne jõud. See on aidanud kaasa rahu ja lepituse saavutamisele Euroopa rahvaste vahel. Ma loodan, et see jätkub ka edaspidi. Ühtne turg edendab kaubandust ja jõukust; maailma juhtivad ettevõtted nagu Airbus minu valimisringkonnas on näidanud, mida meil on võimalik oma tööstusressursside ühendamiseks saavutada.

Üliõpilasena elasin ma 12 kuud Prantsusmaal ning koju tulin frankofiilina. Ma soovin, et Ühendkuningriigil oleksid soojad ja sõbralikud suhted kõikide meie Euroopa naabritega. Minu mure seisneb selles, et praegune sammumine poliitilise liidu suunas, millel puudub Euroopa rahvaste toetus, ähvardab õõnestada kogu head tööd, mida EL on teinud. Ma austan tõsiasja, et lirimaa inimesed on nüüd Lissaboni lepingu poolt hääletanud, kuid ma pean häbiväärseks, et teise referendum korraldamiseks avaldasid neile survet riigid, kus ei olnud mitte ühtegi referendumit korraldatud. Gordon Browni käitumine on eriti taunitav. Tema pärandiks Ühendkuningriigile ei jää mitte üksnes meie pankrotti viimine, vaid ka Briti rahvale hääletuse keelamine seoses Westminsterist Brüsselile võimu üleandmisega. Tema poolt referendum korraldamise kohta antud lubaduse murdmine ähvardab õõnestada brittide toetust ELile ning ma pean seda väga kahetsusväärseks. Ma ei suuda mõista, miks selle poliitilise liidu toetajad tahavad nii otsusekindlalt selle kõige halvimal võimalikule alusele rajada. Kas nad ei saa aru, et ilma rahvapoolse toetuseta rajatud poliitiline liit kukub suure tõenäosusega läbi?

Jiří Maštálka (GUE/NGL). – (CS) Daamid ja härrad, ma näen käesolevas istungisaalis mitmeid rahuloluväljendusi ja isegi heameelt lirimaa kordusreferendumi tulemuste üle. Hoolimata sellest, et Lissaboni lepingu ratifitseerimisprotsess on veel lõpule viimata, teeksin ma ettepaneku, et ootame oma rahulolu ja heameelega seni, kuni Euroopa kodanikud on näiteks tulevastes Euroopa Parlamendi valimistel kinnitanud, et Lissaboni leping oli eelkõige nende huvides, et see on parandanud sotsiaalseid tingimusi, vähendanud ohtlikke relvakonflikte ning andnud suure panuse kaasaegse demokraatliku Euroopa tekkimisse. Ma tunnistan, et lirimaa kordusreferendumi tulemus ei tulnud mulle üllatusena. Me kõik olime tunnistajateks Euroopa

organisatsioonide avalikult kuulutatud huvile, mis kaldus Iirimaaale survet avaldama ning mida toetas vastav rahastus.

Ma olin andunud föderalist juba sel ajal, kui tšehhid ja slovakiid ühte riiki jagasid. Ma olen ja jään ka edaspidi föderalistiks – selle sõna parimas tähenduses. Kuid mis mind – ja mitte ainult mind üksi – häirib, on see, et ELi kodanikel ei lastud nii tähtsa dokumendi üle otsustada kõikides liikmesriikides toimuval referendumil. Ma arvan, et on väga suruda läbi dokument, mis loob võimaluse finantsinstitutsioonide tugevama rolli saavutamiseks, hoolimata sotsiaalsest Euroopas. Minu arvates loob Iirimaa kordusreferendum ohtliku pretsedendi kogu Euroopa ühenduse jaoks. Eks aeg näitab, ja ma usun, et Iirimaa teise referendumi tulemusest saab Pyrrhose võit. Ma sooviksin paluda Tšehhi põhiseadusliku korra austamist ning Tšehhi riigiasutustele ja eriti presidendile mitte mingi surve avaldamist seoses otsusega ...

(Juhataja katkestas kõneleja)

Juhataja. – Daamid ja härrad, mul on kahju, aga samuti nagu liftid ei tööta, on korrast ära ka nupp, mille abil juhatajal tuleb katkestada kõneleja, kes ületab talle määratud kõneaega ja röövib sellega aega sõnavõtjate nimekirjas olevatelt kaasliikmetelt. Palun lõpetage oma kõne minu palve peale, vastasel juhul, kuna meil ei ole siin mikrofoni väljalülitamise nuppu, ei saa pooled selles äärmiselt tähtsa teema arutelus sõnavõtjate nimekirjas olevad parlamendiliikmed rääkida, mis on väga mittekoostööaldis.

Fiorello Provera (EFD). – (IT) Härra juhataja, ma proovin jääda oma kõneaaja piiridesse. Minu esindatav partei *Lega Nord* hääletas Itaalia parlamendis Lissaboni lepingu poolt ning ma olin ise seal raportöör. Referendumi suhtes austasime väga Iirimaa vastuseisu sellele lepingule ja nüüd austame samal määral ka selle 67-protsendilist heakskiitu, mis on üsna suur arv. Referendumi kaudu väljenduv rahva tahe on selge ja ühemõtteline.

Mul oli hea meel parlamendi presidendi täna hommikuse kõne üle, kus ta ütles, et me peaksime kuulda võtma ka vastuhääletajate põhjendusi ning eelkõige küsima endilt, miks suur osa inimestest jättis üldse hääletamata. Ma arvan, et see on mõistlik ja perspektiivne arvamus, kuna Euroopa demokraatia ei tugine kõrgel tehtud otsustel, vaid poliitilisel teadlikkusel ja selle kasvul Euroopa rahvaste hulgas.

Ma usun, et rahvad soovivad näha suuremat demokraatiat ...

(Juhataja katkestas kõneleja)

Andreas Mölzer (NI). – (DE) Härra juhataja, kõikidel viimastel aastatel Lissaboni lepingu üle peetud aruteludel on isegi selle toetajad alati öelnud, et see ei ole nii hea, kui võiks olla, et sellel on palju puudusi ning et tegemist pole tegelikult eriti õnnestunud kompromissiga.

Nüüd on need toetajad rahul, kuna leping kuulub peagi rakendamisele – ja olgu siis nii. Kuid kui me kuuleme nüüd nendelt toetajatelt, et enamus on demokraatlikult oma arvamust avaldanud ja vähemus peab seda lihtsalt aktsepteerima, siis on neil küll õigus, kuid ma oleks soovinud seda avaldust kuulda ka pärast esimest Iirimaa referendumit. Kõigele vaatamata on üks asi selge: me ei tea, kas see leping saab olema Euroopa Liidule kasulik või – nagu ma arvan – saab see hukatuslikuks. Ma usun, et selle tulemuseks on tsentraliseeritud üliiriik.

Selge on see, et praegune Euroopa on hea Euroopa ainult demokraatlikul kujul. Demokraatia, kus hääletamine toimub seni, kuni riigiparaat saab soovitud tulemuse, ei ole demokraatia. Seepärast ma loodan, et me ei ürita Tšehhile survet avaldada, et see võimalikult kiiresti lõpule viia.

(Juhataja katkestas kõneleja)

Elmar Brok (PPE). – (DE) Härra juhataja, nõukogu eesistuja, komisjoni asepresident, mul on väga kahju, et need, kes esimese referendumi ajal levitasid Iirimaa kampaaniate ajal valesid, peavad nüüd tunnistama, et 26 riigi parlamendid on selle lepingu ratifitseerinud, et Iirimaa on selle lepingu referendumi ratifitseerinud ning siiani on kõik konstitutsioonikohtute otsused Lissaboni lepingu suhtes olnud positiivsed. Nad ei saa seda tõsiasi eirata.

Teiseks, Nice'i lepinguga võrreldes on Lissaboni leping parlamentide ja kodanike leping ning seepärast ka leping suurema demokraatia saavutamiseks.

Kolmandaks sooviksin ka tänada Euroopa Parlamendi liikmeid Iirimaaalt, Iirimaa inimesi ning ka nende opositsioonijuht Enda Kenny kuulub siia nimekirja.

Lõpetuseks soovin ma öelda, et olen veendunud ratifitseerimisprotsessi jätkumises, kuna kõik parlamendid on selle ratifitseerinud. Ma saa uskuda, et Tšehhi president lähtuks pigem selle lepingu juba ratifitseerinud riigi opositsioonijuhi nõuetest kui oma enda riigi parlamendi ja konstitutsioonikohtu arvamusest. See oleks sama, kui Prantsusmaa opositsioonijuht kirjutaks Suurbritannia kuningannale ja paluks tal mitte allkirjastada seadust, mis on alamkojas juba heaks kiidetud.

Viimane asi. Proua Malmström, ma palun teil võtta tõsiselt eile komiteedes väljendatud arvamusi seoses Euroopa välisteenistusega. Dokumendid, mida ma olen siiani ...

(Juhataja katkestas kõneleja)

Libor Rouček (S&D). – (CS) Daamid ja härrad, ma sooviksin esmalt õnnitleda iirlasi, see tähendab Iirimaa inimesi, Lissaboni lepingu referendumi eduka rakendamise puhul. Iirimaa selge „jah” on hea uudis nii Iirimaaale kui ka tervele Euroopale. Oma ajaloolise laienemise järel vajab EL uut ja tugevat põhiseaduslikku alust. Ainult nii on Euroopa selle ülemaailmse majanduskriisi ja kõikide piirkondade ülemaailmse konkurentsi ajal võimeline ületama 21. sajandi raskusi ja mõõnasid. Ka tšehhid on öelnud Lissaboni lepingule „jah”. Tšehhi parlamendi mõlemad kojad on selge konstitutsioonilise enamusega Lissaboni lepingut toetanud.

Tšehhi avalikkus toetab Lissaboni lepingut, just nagu selge enamus neist toetas 2003. aasta referendumil ka Euroopa Liiduga ühinemist. Tšehhid teavad väga hästi, et kümne miljoni inimesega rahvas, just nagu Euroopagi tervikuna, saab saavutada vabaduse, iseseisvuse, julgeoleku ning majandusliku ja sotsiaalse heaolu ainult demokraatliku, tugeva ja tõhusa Euroopa Liidu kaudu. Tšehhis on parlamentaarne demokraatia. Nende presidendi võim sõltub parlamendi tahtest. Tšehhi president ei ole absoluutne monarh ega ka kõrgeim esindaja nagu endise Nõukogude Liidu poliitilises süsteemis.

Seepärast kutsuksin ma Václav Klausi üles austama Tšehhi rahva tahet ja pärast Tšehhi konstitutsioonikohtus olukorra selginemist allkirjastama viivitamatult Lissaboni lepingu. Minu arvates ei tee vassimine ja takistamine Tšehhi presidendi rollile ja positsioonile au.

Olle Schmidt (ALDE). – (SV) Härra juhataja, minister, volinik, Euroopa pooldajate suure enamuse jaoks oli Iirimaa tulemus heaks uudiseks. Nagu paljud on ka juba öelnud, saame nüüd veel demokraatlikuma ja läbipaistvama ELi. Iirimaa rahvas on täitnud nüüd oma rolli seoses ELi põhiseaduslikust kriisist välja toomisega. Nüüd sõltub kõik juba meist.

Ma arvan, et sel korral rääkis ELi kasuks mitu aspekti. Maailmas möllavate tormide ajal üksinda olles ei saa olla tugeval positsioonil. Ma usun, et me kõik võime sellega nõustuda. Seda lepingut ümbritsenud kahtlused on hajutatud, kuid ma arvan ka, et siinkohal oli abiks vana ja ajalooline argument. Nimelt, Iirimaa ei soovi olla Ühendkuningriigi euroskeptitsismiga seotud. Dublin ei ole London!

Mõned inimesed on öelnud, et referendumit ei tohi rohkem kui ühel korral läbi viia. See on sama nagu öelda, et valimisi ei tohi rohkem kui üks kord korraldada. Enamiku meie jaoks on positiivne, et inimesed – ja ehk isegi mõned siinviibivad parlamendiliikmed – saavad asjaolude muutudes oma arvamust muuta. Seepärast ongi meil demokraatia ja me hääletame mitmeid kordi.

Nüüd on Poola ja Tšehhi kord see leping ratifitseerida. Poolaga ei tohiks probleemi olla. Härra Klausiga Prahast võib olla natuke raskem – ta tundub olevat kangekaelne. Ta oli käesoleva aasta kevadel selles istungisaalis Lissaboni lepingu suhtes usaldamatust väljendades väga tõsine, kui mitte öelda salvav.

Me teame nüüd, et see on Ühendkuningriigis väga hell teema. Kui Londonis toimub järgmisel kevadel valitsuse vahetus – ning tõenäosus selleks on üpris suur – ja kui Tšehhi menetlus võtab kauem aega või kui nad soovivad referendumit, siis on oht, et ELil tuleb silmitsi seista uute probleemidega selle lepingu ratifitseerimisel.

Mul oli kavas pöörduda Rootsi peaministri poole, kuid teda ei ole siin. Tal on head suhted David Cameroniga. Ma loodan, et ta kasutab neid suhteid, et tagada parema ELi arutelu toimumine mitte üksnes Euroopas, vaid ka Ühendkuningriigis. Me vajame tugevat...

(Juhataja katkestas kõneleja)

Mirosław Piotrowski (ECR). – (PL) Härra juhataja, kaks Iirimaa Lissaboni lepingu üle toimunud referendumit on loonud ohtliku pretsedendi. Me võisime näha märke selle kohta, et kui Iirimaa seda dokumenti heaks ei kiida, siis tuleb tal hääletada nii kaua, kuni saavutatakse nõutud tulemus. Kampaania ajal rakendati mitmeid erinevaid taktikaid surve avaldamiseks, alates kontsessioonidest nagu garantiid, et EL ei sekku

siseriiklikesse õigusaktidesse seoses eetikaga, religiooniga ja majandusega, ähvardustest, nagu volinikukoha kaotamine, kuni väljapressimiseni, et lirimaa muutub tähtsusetuks ja heidetakse ELi struktuuridest välja.

Kriisi tõttu võimendunud kartuste kontekstis viisid kõik need meetmed selle kurikuulsa tulemuseni. Kasutusele võeti tohtud finantsvahendid – paljud ELi agitaatorid lubasid selle lepingu vastu võtmise eest isegi töökohti – ja ei keskendunud võtmeküsimustele. Poliitikakommentaatorid on juhtinud tähelepanu ELi poliitilise eliidi ebademokraatlikele meetoditele ja jultumusele. Rakendatud topeltstandarditest lähtudes esitan ma palve lirimaaal veel ühe, kolmanda referendumi korraldamiseks ja ELi liikmesriikide parlamentides selle dokumendi üle uue hääletuse korraldamise võimaluseks.

Gerard Batten (EFD). – Härra juhataja, üks varasem kõneleja süüdistas minu kolleegi Nigel Farage'i lirimaa demokraatia mitte austamises. Ma võin kinnitada, et ta austab küll. Mida ta aga ei austa, on ebaaus ja erapoolik viis, kuidas referendumi kampaaniat läbi viidi. Tõepoolest, tema ja meie partei austus demokraatia vastu on nii suur, et me sooviks näha referendumite korraldamist 26 riigis, kus ei ole neid siamaani lubatud.

Üks teine kõneleja ütles, et see ei olnud esimene jah-hääl ning ka Luksemburgis ja Hispaanias saadi tulemuseks „jah”, kuid need referendumid olid ju põhiseaduse ja mitte Lissaboni lepingu üle. Meile räägitakse, et Lissaboni leping on põhiseadusest erinev, millega on siis tegu? Kas kuues riigis on toimunud samad referendumid või on neljas riigis toimunud referendumid põhiseaduse üle ja kahes riigis Lissaboni lepingu üle? Esimesel juhul on tulemuseks 3:3 viik. Teisel juhul on tulemuseks 2:2 ja 1:1 viigid. Ei ole just eriti jõuline heakskiit Lissaboni lepingule.

(Juhataja katkestas kõneleja)

Martin Ehrenhauser (NI). – (DE) Härra juhataja, on demokraatia suhtes häbiväärne, et kogenud poliitikud keelavad oma liikmesriikide kodanikele referendumi korraldamist, nõudes samas lirimaaal kahte referendumit. Samuti on häbiväärne, et need poliitikud nõuavad meilt teise referendumi tulemuse aktsepteerimist, samas kui nad ise ei aktsepteerinud esimese referendumi oma.

Olenemata sellest, kas see Lissabonis sõlmitud põhiseaduse reformileping jõustub või mitte, on meil ikka vaja uut aluslepingut. See uus alusleping peaks sisaldama ehtsat võimude lahusust, tõeliselt sõltumatut kohust subsidiaarsusega, täieliku läbipaistvusega ja majandusega seotud küsimuste jaoks ning – mis kõige tähtsam – siduvaid referendumeid. Nii saame siiski Euroopa lõksust vabaneda ning see on midagi, mille ettevõtmisse peaksime kõik oma jõupingutused suunama.

Mario Mauro (PPE). – (IT) Härra juhataja, ei ole mitte mingit kahtlust, et lirimaaal Lissaboni lepingu üle peetud referendumi jah-hääle võit on äärmiselt positiivseks sammuks Euroopa Liidu elavdamisel ning selle lepinguga ettenähtud otsustavate poliitiliste ja institutsiooniliste reformide läbiviimisel. Mul on väga hea meel lirimaa kodanike üle, kes hääletasid „jah” ja hoidsid seega ära Euroopa projekti täieliku halvamise. Ma loodan, et ka president Klaus ja president Kaczyński on võimalik selles veenda, kuna tuleb loota, et lirimaa ratifitseerimine referendumi kaudu aitab kaasa jõupingutustele, mida tuleb teha, et võimaldada selle lepingu jõustumist 2010. aasta 1. jaanuarist.

lirimaa jah-hääl näitab siiski, et ühinenud Euroopa on ainus poliitiliselt tõsiseltvõetav projekt, mis saab tuua kasu nii riikidele, kuid eelkõige ka kodanikele. Täna ei ole lirimaaal ega üheski teises liikmesriigis ühtegi poliitikut, kes oleks võimeline esitama oma riigi arengustrateegiat juhul, kui see riik lahkuks Euroopa Liidust või oleks selle osalus piiratud.

Meil tuleb nüüd tegutseda viivitamatult ja näidata komisjoni poolt välja rohkem julgust erinevate valdkondade julgete katsealgatustega tegelemisel; näiteks on vaja rohkem julgust eurobondide väljaandmisel, sisserändeküsimusega ühiselt tegelemiseks ja energeetikaprobleemide lahendamiseks. Aga ennekõike tuleb meil arvesse võtta eelnevatel aastatel tehtud tõsiseid vigu. Euroopa Liiduks nimetatava poliitilise projekti allakäiku saab seostada konkreetse teguriga: see juhtus siis, kui me nõudsim, et antud projekt ei peaks enam järgima rahva soove, vaid bürokraatide omi.

Seepärast, kui ma ütlen rohkem julgust, siis ma viitan ennekõike komisjoni juhatuse suuremale julgusele, et me saaksime enda ette püstitatud eesmärgid saavutada.

Wojciech Michał Olejniczak (S&D). – (PL) Härra juhataja, lirimaa rahvas ütles „jah” Euroopa Liidule. Nüüd on kätte jõudnud aeg kõrvaldada kaks kõige suuremat takistust Euroopas, mida iirlased on tegelikult juba diskrediteerinud. Ma ütlen Poola ja Tšehhi presidentidele: aitab sellest eurooplaste solvamisest! Ärgem raisakem aega, kuna aega on meil vähe, aga teha palju. Ma soovin esitada palve Poola peaministrile Donald Tuskile, et meie riigis võetaks ilmsetel põhjustel vastu inimõiguste harta.

Kuni praeguseni oleme me, poliitikud, öelnud, et meil ei ole piisavaid vahendeid ja õigusakte, mis võimaldaksid meil tegutseda. Nüüd lasub selles istungisaalis meie ees suur ülesanne. Õige pea on meie käsutuses uus leping ning me peame saama Euroopa Liidu korralikult toimima, et väljuda sellest kriisist ühiselt ja kiiresti, et tegutseda kodanike nimel ning tugevdada ELi positsiooni maailmas. Me peame võitlema ebavõrdse tasustamise ning parema ja võrdse juurdepääsu eest haridusele, kultuurile ja tervishoiule. Uued õigusaktid aitavad meil ELis mitmekesisust säilitada, kuid me peame juurutama suuremat võrdõiguslikkust, mis ELi kodanikel praegu suuresti puudub. Lisaks sellele peaks meie eesmärgiks olema tõestada kõikidele Lissaboni lepingu vastastele, et me saame ka nende heaks töötada ning nende „ei” oli ja on meile töötamisel suureks motivatsiooniks.

Daamid ja härrad, ma olen 35-aastane ja ootan meie tegevuses suuremat dünaamilisust. Ma ootan, et meil oleks kiirem suhtlus Euroopa Komisjoni ja Euroopa Ülemkoguga seoses nii töö- kui ka isiklike küsimustega, aga ka sisuliste küsimustega. Me hakkame tegelema suurte Euroopa projektidega. Ma küsin ka Euroopa Parlamendi presidendilt, esimeeste konverentsilt ja fraktsioonide esimeestelt: millises järgus on meie ettevalmistustööd. Kas me oleme valmis Lissaboni lepingut rakendama, ja kui, siis millal?

Riikka Manner (ALDE). – (FI) Härra juhataja, daamid ja härrad, Iirimaa referendumi tulemus oli selge ja suurepärase signaal nii Euroopa kui ka Iirimaa jaoks. Irlasi tuleb selle tulemuse puhul mitmetel erinevatel põhjustel õnnitleda. Kuid mina olen eriti rahul sellega, et Iirimaa referendum muutis Euroopa Liidu ja selle tuleviku taas tähtsaks kõneaineks. Vaja on tõelist arutelu, kuna viimastel aastatel on ELi tuleviku tõelise visiooni kehtestamise katsed olnud üpris haletsusväärsed.

Tuleb ka mees pidada, et Lissaboni leping on eelmise ELi põhiseaduse projekti kompromiss. Kui Iirimaa oleks ka sel korral selle lepingu tagasi lükanud, siis me oleks pidanud tõsiselt järele mõtlema ja arutlema selle üle, millises suunas me Euroopa Liiduna tegelikult liigume. Meil oleks tulnud mõelda ka selle üle, kas me oleme viimastel aastatel ehk liiga kiiresti ja ohjeldamatult edasi liikunud.

Minu arvates näitavad ratifitseerimisprotsessi ajal ilmnunud probleemid seda, et Euroopa Liitu nähakse kui natuke kaugelolevat ja raskesti kontrollitavat üksust. Selle probleemi lahendamiseks loodan omalt poolt, et arutelu ELi tuleviku üle ei lõpe lihtsalt siin, vaid on avatud ka reformilepingu kehtimisel.

Me peame looma ühendatud Euroopa ega saa ignoreerida põhjuseid, mis viisid algselt selle lepingu tagasilükkamiseni. Ma usun, et selles mõttes on Lissaboni leping ja selle rakendamine täiesti õiged suunad, kuhu poole liikuda, ja suured sammud demokraatlikuma ja suuremat solidaarsust välja näitava liidu suunas. Selleks tuleb meil aga ka edaspidi avatud dialoogi pidada.

Ma olen rahul ka sellega, et Lissaboni leping aitab kiirendada riikide parlamentide ja Brüsseli vahelist koostööd. Nüüd on aeg oma tähelepanu Iirimaa Tšehhile suunata. Ma loodan, et Euroopal ei tule enam kauem hinge kinni hoida. On tähtis, et Lissaboni leping saaks kiiresti reaalsuseks ja et me...

(Juhataja katkestas kõneleja)

James Nicholson (ECR). – Härra juhataja, otsus on tehtud. Nii kahju, kui mul ka ei oleks, et esimest otsust ei austatud, tuleb meil oodata ja vaadata, milliseid tulemusi see otsus kaasa toob. Praegu on teiste kord otsustada ja ma loodan, et neile antakse vabadus selle otsuse tegemisel. Ma loodan vaid, et see suur hulk inimesi, kes Iirimaa „jah” ütlesid, ei pea seda tulevikus kahetsema hakkama. See on kõik, mis mul on selle kohta öelda.

Nende õlul, kes soovivad ja tahavad siin Brüsselis otsustusprotsessi veel põhjalikumalt tsentraliseerimist, lasub väga raske koorem ja suur vastutus. Ma soovitan neil tungivalt inimestest mitte nii kaugeneda, et inimesed ei tea, kuhu nad suunduvad või milliseks võib tulevik kujuneda. Ma ei ole Euroopa-vastane, vaid soovin Euroopat, mis oleks endaga rahul ja võimeline andma eriarvamusel olijatele õiguse teistsuguse arvamuse esitamiseks, mida siin parlamendis enam alati ei juhtu.

Philip Claeys (NI). – (NL) Igasugune eufooria Iirimaa teise referendumi üle on täiesti kohatu. Jah-kampaania võit oli rõõvitud võit, kuna esialgne referendum viidi läbi täiesti seaduslikult ja eeskirjakohaselt. Enamik 2008. aastal „ei” öelnutest arvasid arusaadavalt, et ametlik Euroopa ei pööra kunagi nende otsusele tähelepanu, kui see ELile ei sobi. Seepärast jätsid paljud hääletamata. ELi demokraatia on kui ühesuunaline tee. Toimunud kampaania ei olnud aus. Jah-kampaania domineerivust meedias võimendas veelgi Euroopa Komisjoni 16-leheküljeline kasutuspind kõikides pühapäevastes ajalehtedes: maksumaksjate raha ebaseaduslik kasutamine, mis vajab veel käsitlemist. Hääletajaid heidutati. Majanduskriisi kasutati vahendina, et sundida inimesi „jah” ütlema. Daamid ja härrad, ma prognoosin, et teie trikipropaganda maksab varem või hiljem teile endale kätte.

Íñigo Méndez de Vigo (PPE). – (ES) Härra juhataja, daamid ja härrad, kujutagem endale ette, et täna õhtul pärast meie lõputu arutelu lõppu me väljume, kohtume all 27 kaasliikmega ning peame otsustama ühehäälselt, millisesse restorani me läheme. Kui me arutleme selle takistuse üle, siis kujutage ette, et 27 meist peavad valima sama toidu ning lisaks otsustama, kas võtta veini või mitte.

Härra juhataja, see metafoor, mis tuleb dieeti pidava inimese suust, annab hea ettekujutuse Euroopa Liidu praegusest olukorrast ja sellest, mida Lissaboni leping kaasa toob. Minu arvates on kõige tähtsamaks asjaks ühehäälsuse nõude kaotamine.

Kui kõik meie hulgas täna sõna võtnud tahavad, et Euroopa Liit toimiks korralikult, oleks tõhus, looks inimestele lisaväärtust, siis esimeseks asjaks, mida tuleb teha, on asendada ühehäälsuse nõue ülipädeva enamuse nõudega. See on Lissaboni lepingu kõige olulisem saavutus.

Lissaboni lepingu mittepoodamine tähendab Euroopa korraliku toimimise või maailmas tähtsa rolli omamise mitte soovimist.

Härra juhataja, ma ei mõista seda ning minu jaoks on kahetsusväärne, kuidas mõned kaasliikmed, kes on vabalt siia parlamenti tulnud, usuvad rohkem ministrite nõukogusse kui Euroopa Parlamenti. Lisaks sellele on need inimesed, kes ei hakka kunagi ministrite nõukogus olema. Miks nad usuvad, et ministrite nõukogu kaitseb nende huve paremini kui käesolev parlament, mida nad esindavad ja kus saavad hääletada?

Härra juhataja, teine asi, mida ma ei mõista, on teatud parlamendiliikmete ütlus, et nad soovivad oma riigi Euroopa Liidust lahkumist – ja see on õiguspärane arvamus. Daamid ja härrad, sellisel juhul on vaja Lissaboni lepingut pooldada, kuna Lissaboni leping kehtestab esmakordselt lahkumisklausli. Nüüd peab tööpoolest olema piisavalt julgust ja ambitsioone öelda oma rahvale, et tuleb Euroopa Liidust lahkuda. See on midagi sellist, mida ma tahaks ise näha.

Härra juhataja, kokkuvõtteks ma usun, et Iirimaa referendumi tulemuse abil viime selle protsessi lõpule.

Härra juhataja, ma sooviksin Tšehhi presidendi suhtumise pärast muretsevale härra Roučekile ja härra Brokile öelda, et minul ei ole kahtlusi. Mul ei ole kahtlusi, kuna isik, kes keeldub allkirjastamast teda ametisse valinud kodade poolt heaks kiidetud dokumenti, kes keeldub allkirjastamast seda lepingut, oleks nagu Inglismaa kuninganna, kes keeldub allkirjastamast Westminsteris vastu võetud seadust. See ei ole võimalik. Samuti olen ma kindel, et nii patriootlik inimene nagu härra Klaus, ei tahaks näha oma riiki põhiseaduslikku sisekriisi mattununa.

Härra juhataja, seepärast ma usun, et on saabunud aeg oma jõudude ühendamiseks, et me mõistaksime, et maailm ei oota meie kui eurooplaste järele, ning me peame kas ühinema ja säilitama oma konstruktiivsed seisukohad seoses meie kodanike aktuaalsete probleemidega või vastasel juhul kaob Euroopa mõjuvõimu omava üksusena kaardilt.

Härra juhataja, ma arvan, et see on see, mida me peame nüüd ühiselt – eurooplaste ja parlamendina – tegema.

Glenis Willmott (S&D). – Härra juhataja, kõigepealt ma sooviksin Iirimaa kolleege selle fantastilise tulemuse pärast õnnitleda. Nagu te teate, olid Ühendkuningriigis UKIP ja toorid nendeks parteideks, kes pooldasid Iirimaa referendumul ei-hääle andmist. UKIP väidab pidevalt, et me ei tohiks siseriiklikesse asjadesse sekkuda, kuid nemad ise sekkusid küll Iirimaa referendumisse, selles ei ole kahtlustki. Ma sooviksin tänada Nigel Farage'i. Minu arvates tegi ta suurepärase tööd, kuna ma saan aru, et tema sekkumine aitas tegelikult jah-kampaaniale kaasa. Need on küll soovimatud tagajärjed, kuid me oleme tänulikud tema sekkumise eest.

Samas on toorid aga täielikus segaduses. Neil on erimeelsusi Euroopa teemal ning see heidab varju nende käesoleval nädalal Manchesteris toimuvale konverentsile. David Cameroni seisukoht Lissaboni lepingu suhtes on üpris paikapidamatu. Ta muudkui lubab, et kui tema võidab üldvalimised, siis ta korraldab referendumi juhul, kui kõik 27 liikmesriiki ei ole seda veel ratifitseerinud. Parimal juhul saab teda kõhklemises süüdistada. Aga ma arvan, et halvimal juhul saab teda süüdistada ebaaususes brittide vastu, kuna ma küll ei tea, kuidas ta kavatseb seda teha.

Ja just siis, kui on vaja rohkem koostööd oluliste aktuaalsete probleemide lahendamiseks, nagu kliimamuutused, finantskriisiga ja suureneva töötusega toimetulek, just siis otsustavad toorid, et Ühendkuningriik tuleb isoleerida ja EList välja saada. Nad soovivad, et me oleksime pigem vaatlejad kui mõjutajad.

Me oleme sel nädalal kuulnud nende plaane, kuidas nad kavatsevad avalikke teenuseid kärpida ja pensioniiga tõsta ning kuidas nad aitavad rikkaid, vähendades pärandimaksu. Nad kaklevad taas Euroopa asjade üle nagu

„rotid kotis” – nagu me Ühendkuningriigis ütleme. Nad teesklevad, et on muutunud, kuid on selge, et see ei ole tõsi. Ei, nad on ikka need samad vanad toorid, aidates ikka mõnda privileegeritut paljude teiste arvel, asetades ikka dogma brittide huvist ettepoole.

Iirimaa rahvas on andnud oma selge hääle demokraatlikuma, tõhusama ja tugevama ELi poolt ning EL on nüüd paremaks kohaks aktuaalsete probleemidega tegelemisel. Briti toorid peavad nüüd ausalt ära rääkima, kas nende kavatsuseks on seada Ühendkuningriigi rahva tulevik ELis riski alla, koos kõigi tagajärgedega, mida see töökohtadele ja heaolule kaasa tooks. Nii et olge hea, härra Cameron, tunnistage üles ja rääkige meile tõtt.

ISTUNGI JUHATAJA: Stavros LAMBRINIDIS

Asepresident

Ryszard Czarnecki (ECR). – (PL) Härra juhataja, proua Malmström, proua Wallström, selle asemel, et teha suuri sõnu – ja mulle tundub, et siin Euroopa Parlamendis on suurte sõnade inflatsioon – tasub mõelda selle üle, miks iirlased ütlesid „jah”, kui nad eelmisel aastal ütlesid „ei”.

Arvan, et need, kes ütlevad, et see oli kriis, mis iirlased Lissaboni lepingu sülelusse tõukas, lihtsustavad kõvasti seda küsimust. Paistab, et peamine põhjus, miks Rohelise Saare elanikud iirlased lepingut toetasid, on kõik see, mille nad vahepeal Euroopa Liidult endale kindlustasid. Iirlased garanteerisid endale ja kõigile liikmesriikidele omaenda, rahvusliku voliniku. Selle eest tuleks Iirimaa tänada.

EL on ka kindlalt lubanud, et ei hakka Iirimaa maksude osas sekkuma, ja just tänu Dublinile. See võiks anda tunnistust lõplikust loobumisest Saksamaa ja Prantsusmaa plaanidest Euroopa Liidu maksusüsteemi standardimiseks.

Lõpuks on Brüssel lubanud, et ei sekku Iiri Vabariigi seadusandlusesse moraali ja ühiskondlike normide valdkonnas, kaasa arvatud sündimata laste kaitse. Iirimaa valitsust ja rahvast tuleks nende tõhusate läbirääkimiste puhul õnnitleda.

Omamoodi naljakas on näha nende inimeste rõõmu, kes on rahul Iirimaa referendumi tulemustega. Paljudel juhtudel olid just samad isikud vastu referendumite korraldamisele nende enda liikmesriikides.

Diane Dodds (NI). – Nagu ma eelmine kord siin täiskogul ütlesin, seisan ma teie ees täis indu, et näha koostööd tegevate rahvaste Euroopat. Olen pidevalt vastu töötanud Lissaboni lepingu föderalismile ja võimu äravõtmisele liikmesriikidelt. Iiri Vabariigis Lissaboni lepingu üle peetud teise referendumi tulemus ei muuda Ühendkuningriigi jaoks midagi. Dokument, mis oli kahjulik Briti rahvuslikele huvidele 2. oktoobril 2009, on sama kahjulik 2. oktoobril 2010. Ratifitseerimine Poolas seda ei muuda; ratifitseerimine Tšehhi Vabariigis seda ei muuda; Ühendriigi üldvalimiste kuupäev seda ei muuda; ning seetõttu tahan ma kasutada võimalust siin täiskogul ja kutsuda üles Briti rahvale referendumit andma, samamoodi nagu tuleks anda referendum kõigile Euroopa rahvastele, et otsustada Lissaboni lepingu täieliku teksti üle.

Paulo Rangel (PPE). – (PT) Härra juhataja, daamid ja härrad, tahaksin lihtsalt väljendada meie heameelt Iirimaa referendumi tulemuse üle mitte ainult Euroopa Rahvapartei (Kristlike Demokraatide) fraktsiooni nimel, mida paljud parlamendiliikmed on juba teinud, vaid eriti PPE fraktsiooni portugali liikmete nimel.

Usun, et see tugevdab selgelt Euroopa Liidu arengu- ja kasvuväljavaateid ning valmistab lava ette uueks vaatuseks. Tahaksime muidugi õnnitleda kõiki neid, kes Lissaboni lepingusse oma panuse andsid, eelkõige komisjoni ja täna siin viibivat volinikku ning muidugi ka Euroopa Liidu esistujariiki Portugali, kes selles väga tähtsat osa täitis. Seepärast tahaksin ka öelda, et meil on hea meel näha, et vaatamata kõigile neile raskustele ja faktile, et ootame ikka alles innukalt Tšehhi Vabariigi seisukohavõttu, on Portugali rahvas väga õnnelik, kui näeb oma pealinna nime seostatuna otsustava sammuga Euroopa Liidu arengus. Sel puhul tahaksin veel öelda, et võime loota ka ühe teise lipu peale, mis samuti jääb alati PPE fraktsiooni portugali liikmete lipuks, see on rahvuslike parlamentide lipp.

Ma usun, et Lissaboni leping on otsustav samm rahvuslike parlamentide Euroopa demokraatiasse kaasamise suunas. Seepärast ma usun, et see aspekt, mis on demokraatia kõige tähtsam aspekt, nimelt esindatus ja mitte referendum, nagu oleme sageli kuulnud siin täiskogul, on eluliselt tähtis ja põhiline demokraatias, mille kohta tuleb öelda, et see on esindatus ja mitte otsene hääletus. Lissaboni leping on ka suur samm riikide esindavate demokraatiade Euroopa protsessi kaasamise suurendamise suunas. Sellepärast on meil väga hea meel Iiri rahva otsuse üle.

Stéphane Le Foll (S&D). – (FR) Härra juhataja, daamid ja härrad, kindlasti kordan juba siinöeldut, kuid igal juhul tervitan lirimaa hääletustulemust Lissaboni lepingu üle.

Tahaksin lihtsalt juhtida siia täiskogusse jäänud parlamendiliikmete tähelepanu muutuste põhjustele, sest oleme praegu rahul otsusega „jah”, kuid aasta tagasi oli see „ei”. Mis on muutunud? Kas tekst? Väga vähe. Kas kontekst? Väga palju. See on asi, mis loeb. Võime siin küll arutada institutsioonilisi küsimusi. Aga see, mida kodanikud ootavad, on poliitilised vastused Euroopalt.

Minu meelest on analüüs asi, mida peame selle kahekordse hääletamise põhjal tegema. Hääletati ju mitte üks kord, vaid kaks. Kõigepealt „ei” ja siis „jah”. Irlased ütlesid, et nad vajavad Euroopat kriisiolukordades ja see vajadus peab küll olema väga tugev, kuna nad paluvad Euroopal end kaitsta, ja see on tähtis.

Ma kordan veel, mida paljud parlamendiliikmed juba on öelnud. Arvan, et meil on nüüd tarvis kiiresti edasi liikuda. Niisiis pöördume nõukogu eesistujariigi Rootsi poole ja pöördume ka komisjoni poole. Kui tahame lirimaa rahva nõudmisele vastata, siis peame andma konkreetseid vastuseid.

Majanduskriis: kas Euroopa on suuteline stimuleerima kasvu Euroopa tasandil? Sotsiaalkriis: kas Euroopa on suuteline koostama tööhõivepoliitika? Minu jaoks on need kesksed arutlusteemad ning ma olen rahul muude asjadega, mida Lissaboni leping meile annab, ja sellega, et parlament saab rohkem võimu, ning ma arvan, et poliitilises debatis on tal mängida otsustav roll, see tähendab näidata, et on olemas mitmesuguseid võimalusi, ja need võimalused läbi arutada.

Nojah, kui see siiski peab olema demokraatlik arutelu ja kui Euroopa suudab anda vastuseid, siis peame kiiresti määrama komisjoni ning tagama võimalikult kiiresti Tšehhi Vabariigi poolt ratifitseerimise, et Euroopa saaks tagasi pöörduda kasvu ja lootuse rajale.

Simon Busuttill (PPE). – (MT) Ka mina tervitan heameelega liri referendumit. Lubage mul teha üks tähelepanek. Need, kes meid kodust jälgivad, mõtlevad arvatavasti: „Kuidas see tulemus minusse puutub?” Tahan esitada mõned konkreetsed näited selle kohta, kuidas see tulemus hakkab mõjutama neid kodanikke, tuua mõned näited minu enda tegevusvaldkonnast, milleks on justits- ja siseküsimused.

Inimõiguste Harta on dokument, mille üle peaksime uhkust tundma mitte ainult kui iga oma riigi kodanikud, vaid kui Euroopa Liidu kodanikud. Lissaboni leping tugevdab meie kui kodanike kodanikuõigusi. See hõlmab selliseid valdkondi nagu isikuandmete kaitse. Tugevneb ka ohutus ja turvalisus, kuna tänu lepingule kavatseb Euroopa Liit asuda võitluse terrorismi ja kuritegevusega. Toetatakse meie seaduslikke õigusi, näiteks kohtuasjade puhul, mis hõlmavad rahvusvahelisi otsuseid, või haldusküsimuste puhul, millel on rahvusvaheline mõju. Peale selle saame ühendada oma huvid eriti tundlikus immigratsioonivaldkonnas, kui käsitleme laiapõhjalise solidaarsuse küsimust.

See tähendab, et Lissaboni leping mõjutab kodanikke täiesti konkreetsetel viisil. Kuidas saab nii olla? Sellepärast, et valitsus annab edaspidi rohkem võimu meie parlamendile ja parlament vaatab, et seda võimu kasutataks vastutustundlikult, kuid siiski entusiastlikult, ning rakendataks see tööle kodanike hüvanguks. Kõige selle juures peame me kodanike esindajatena alati nende poolele jääma.

Adrian Severin (S&D). – Härra juhataja, lirimaa ülekaalukas „jah” tuli mitte ainult Lissaboni lepingu parema mõistmise tõttu, vaid ka selle fakti mõistmise tõttu, et tõeline respekt peab olema vastastikune ja kaasatundev. Ka meie liri kaaskodanikud mõistsid, et Euroopa rong ei oota lõputult nende järele, kes hilinevad oma kokkulepitud kohtumisele ajalooga.

Tšehhi juhtum on teistsugune. Tšehhi rahvas andis asjakohasel viisil märku oma toetusest poliitilisemale ja sotsiaalsemale, tõhusamale ja demokraatlikumale Euroopale. Ka valitsus toetas lepingu ratifitseerimist ning parlament ratifitseeriski selle. Seepärast ei pea meie praegu avaldama austust Tšehhi rahvale, vaid Tšehhi Vabariigi president peab avaldama austust oma rahvale ja oma parlamendile.

Meie jaoks on oluline tõmmata piir selle vahele, mis on õige ja mis on kuritarvitus, ning jätkata sellisel moel, et näidata ja tõestada, et meie jaoks lõpeb õigus ära seal, kus ja millal algab kuritarvitus. Me ei saa nõustuda mereröövlite käes vangis olemisega. Me peaksime tunnistama, et Lissaboni leping on kõigi liikmesriikide poolt ratifitseeritud nagu kord ja kohus, ning alustama selle põhjal institutsioonide kehtestamist. Parlament peaks olema sellesse protsessi täielikult kaasatud.

Carlo Casini (PPE). – (IT) Härra juhataja, ka mulle öeldi, et mul on kolm minutit, kuid ma püüan kahe minutiga hakkama saada. Tahaksin ühineda paljude kaasparlamendiliikmetega oma rahulolu väljendamisel.

Arvan, et praegu on aeg Lissaboni leping ellu viia, rakendada kohe, kui ratifitseerimine toimub, mida me loodame toimuvat väga varsti.

Komisjon, mille esimees ma olen, on nüüd juba mõnda aega teinud kõik, mis tema võimuses, kuid eelkõige on oluline, et parlament teadvustaks oma uusi kohustusi: ta ei tohi lubada oma avaramate seadusandlike funktsioonide ühegi aspekti *de facto* kaotamist.

Tahaksin siiski rõhutada üht küsimust, mida minu arvates ei ole siiani tõstatatud: oli küll palju põhjusi, miks Iirimaa rahvas Lissaboni lepingu alguses tagasi lükkas, kuid üks neist oli mõnede hääletajate hirm, et Euroopa õigussüsteem võiks Iirimaaal vägivaldselt rikkuda teatavaid väärtusi seoses õigusega elule ja perekonna mõistega.

Need hirmud vaigistati 2008. aasta detsembris ja 2009. aasta juunis vastuvõetud Euroopa Ülemkogu deklaratsioonidega. Ma arvan, et see on oluline mitte ainult Iirimaa, vaid kogu Euroopa jaoks. Tegelikult tehti selgeks, et *acquis communautaire* ei puuduta valdkondi, mis on seotud õigusega elule ja perekonnaõigusega. Seda selgitust kohaldatakse mitte ainult Iirimaa, vaid kõikide liikmesriikide puhul. Tegelikult polekski olnud tarvis seda selgitada, sest Euroopa Inimõiguste Kohus on mitmesugustes Prantsusmaal, Ühendkuningriiki ja Poolat hõlmavates kohtuotsustes juba otsustanud, et sellistes valdkondades nagu elu, eluväärtused, austus elu vastu ja perekond tuleb otsustusõigus jätta liikmesriikidele kooskõlas nende ajaloo, traditsioonide ja kultuuriga.

Iirimaa tähelepanelikkus üksikasjade suhtes pälvis siiski selle punkti ametliku selgituse, mida, nagu ma juba ütlesin, kohaldatakse nüüd tervele Euroopa Liidule. Ma usun, et see asi, mis oli väärt kahekordse referendumi pidamist, on üks hea asi. Loomulikult me teame väga hästi, et Euroopa kultuur koosneb kõikide seda moodustavate riikide kultuuride summast, ning me kõik tahame, et Euroopa poleks ainult majanduspiirkond, vaid eelkõige väärtuste kogukond. Sellepärast ma arvan, et on asjakohane Iirimaaale osutada nii meie rahulolu kui ka tänulikkust kõige eest, mida ta oma ajaloo ja ideaalide näol Euroopale pakub.

Euroopa vajas Iirimaa mitte ainult tehnilistel põhjustel, seoses tema mehhanismide ja organisatsiooniliste struktuuridega, vaid ka Iirimaa panuse pärast sellesse, mida me kõik otsime: Euroopa põhiolemusse.

Edite Estrela (S&D). – (PT) Iirimaa „jah”-hääletus on hea uudis Euroopale ja ka isiklikult mulle kui Portugali kodanikule ja pühendunud euroopameelsele. See esindab kaine mõistuse võitu demagoogia ja manipuleerimise üle. Iirimaa rahvas on selgelt kuulutanud, et tal on Euroopa projektis usku. Selle poolthääletusega on Lissaboni lepingu jõustumise peamine takistus ületatud.

President Klausil pole nüüd enam vabandusi ning ta peab austama demokraatiat ja parlamenti, mis on ta valinud ning mis on Lissaboni lepingu juba heaks kiitnud. Lissaboni leping märgib uue ajastu algust. Euroopa Liit hakkab otsuseid tegema tõhusamalt ja saab oma välissuhetes tulemuslikumaks. Ta muutub demokraatlikumaks ja läbipaistvamaks, üldsusele lähemal seisvaks ja valitsustest vähem sõltuvaks. Uue lepinguga on Euroopa Liit paremini varustatud, et võidelda kliimamuutusega ja vastata globaliseerumise väljakutsetele.

Mairead McGuinness (PPE). – Härra juhataja, see arutelu on olnud pikk, aga mitte eriti dramaatiline. Kas suudate ette kujutada, et kui see oleks olnud „ei”, siis pakataks meie istungisaal praegu inimestest ja emotsioonidest, ning ma oletan, et kuna see oli „jah” ja meie siin Euroopa Liidus nüüd väga rahulikud, siis on see üks väga kõnekas fakt. Muidugi tervitan ma Iirimaa referendumi tulemusi koos oma armsate gaeli kolleegidega siin parlamendis. Ma tegin väga kõva tööd selle „jah”-tulemuse saavutamiseks ning võiksin öelda, et Iirimaa inimesed tõusid rahvuslikest probleemidest ja muudest kodustest muredest kõrgemale ning vaatasid Euroopa küsimust ja Lissaboni lepingut ja minevikku ja meie sidemeid Euroopa Liiduga ning ütlesid ülekaaluka „jah” Euroopa Liidule ja see on fantastiline tulemus.

Teisest küljest on volinik Wallström, kes mitmel puhul väga lahkelt Iirimaa külastas, märganud Euroopa Liidu mõtet mitte mõistvate inimeste poolt tekitatud tugevat allhoovust, mis minu arust eksisteerib küll kõigis liikmesriikides. Arvan, et selle pärast tuleb süüdistada meid kõiki. Arvan, et me ei kõnele küllalt palju sellest projektist, Euroopa Liidust, solidaarsusest ja mida see tegelikult tähendab; kõneleme rohkem sellest, mida võime saavutada, või mida me anname ja mis on valesti mõne direktiivi juures või mis on halvasti mõne määrusega. Nii et oma poliitikas on meil arvatavasti tarvis tõusta mõnedest neist probleemidest kõrgemale, sest kui olete referendumi staadiumis, nagu meie olime, siis hõlmab see selgitamist inimestele tänaval, poes ja koolides, mis on Euroopa, kuidas see töötab, mida ma teen, mida teeb komisjon – ja see on suur ettevõtmine. See on tõepoolest üks väga võimas ettevõtmine – rääkida otse inimestele Euroopa Liidust. Iirimaa inimesed teavad sellest nüüd rohkem, kui nad teadsid eelmise kord, sest oleme nendega nii hästi jutu peale saanud.

Nii et ma innustan meid kõiki siin täiskogul seda oma kodus, meie riikides rohkem tegema ning hoiduma Euroopa Liidu laitmisest, kui see pole vajalik. Kritiseerige ainult siis, kui seda vaja on, ning sellistele inimestele nagu Nigel Farage, kes muretsuvad, et lirimaad on ähvardustega sunnitud, tahaksin ma öelda: meid ei ole nii lihtne sundida. Seda ei juhtunud. Seda ei juhtugi kunagi. Ja kas ma võin öelda, volinik, et kui mind selle arutelu lõpul pole enam siin, siis mitte lugupidamatusest teie või juhataja või eesistujariigi vastu: mind kutsuvad muud kohustused, aga suur tänu teile kõigile teie viimase aja toetuse eest.

Csaba Sándor Tabajdi (S&D). – (HU) Daamid ja härrad, parlamendiliikmena Ungarist, esimesest riigist, mis ratifitseeris Lissaboni lepingu, tervitan ma lirimaa referendumi tulemust. Tahaksin siiski väga, et vaataksime ratifitseerimisprotsessist kaugemale ja räägiksime sellest, kuidas peaksime rakendama Lissaboni lepingut, mis on tohutu samm poliitilise ühtsuse ja ühenduse väärtuste loomise poole. See laiendab sotsiaalseid õigusi väga suurel määral ja kaitseb neid Põhiõiguste Harta õiguslikult siduva kehtestamise kaudu. Ühtlasi muudab see keelelise ja kultuurilise mitmekesisuse ELi normiks. Lissaboni lepingus on siiski ka üks äärmiselt tähtis uus säte.

Esimest korda ELi ajaloos räägitakse vähemuste hulka kuuluvate isikute õigustest. Rahvus- ja etnilised vähemused, samuti sisseerandajatest koosnev vähemus moodustavad 15% Euroopa Liidu rahvastikust. Võime nüüd viimaks alustada ELi struktuuri loomist, millega kaitsta vähemusi. Täna teid tähelepanu eest.

Lena Barbara Kolarska-Bobińska (PPE). – (PL) Härra juhataja, Lissaboni lepingu vastuvõtmisega jõuab lõpule Euroopa Liidu 10 uue liikmesriigi võrra laienemise ajalooline protsess. See protsess algas 1990ndatel ning lõpeb institutsiooniliste muudatuste lepinguga, mis kohandab ELi uue tegelikkusega.

Lissaboni lepingu vastuvõtmine tähendab Euroopa Liidule uut staadiumi ning võimalust sammu võrra edasi liikuda. Institutsioonid, mida suudame rajada, on kõigest üks võimalus ning oleneb meist endist, kuidas me seda võimalust kasutame. Praegu on ka sobiv hetk demonstreerida neile kodanikele, kes on Euroopa projekti suhtes skeptilised, et EL on elus, et see muutub ning eelkõige – et see reageerib inimeste probleemidele. Seega võiks tunduda, et kõige olulisem on teha ettepanek uueks poliitikaks, mis vastaks meie ees seisvatele väljakutsetele. Kardetakse siiski, et sellele keskendumise asemel võtab meie üle võimust arutelu vormilistel ja isiklikel teemadel: keda tuleks millisele positsioonile valida? Me ei tohi rahvuslikul egoismil, mis võib kriisiajal tugevamaks muutuda, lasta õõnestada võimalust, mis ELil praegu on. Peale selle peame veenma kodanikke, et EL pole ainult eliit, kellel on töökohad ja liiga palju bürokraatiat, vaid et see tähendab ka uut ja tõhusamat moodust kodanike probleemide lahendamiseks.

Alan Kelly (S&D). – Härra juhataja, seisan täna teie ees kui uhke iiri parlamendiliige. Läks tarvis ühiskonna esindajate, sportlaste, äriühingute, talunike ja ametiühingutegelaste verd, higi ja pisaraid, et toimuks see ajalooline poolthääletus. Olen uhke ka selle üle, et viibides eelmisel reedel oma kodukohas Tipperarys ja jälgides, kuidas maalihkena saabub võit, mis tõestas midagi, millesse mina alati uskunud olen: et lirimaa on suur Euroopa toetaja ja et me kavatseme oma rolli tulevikus täiel määral täita.

Nüüd ma tean, et UKIPi härjapõlvlast, kes ilmusid siia täiskogule eelmisel aastal pärast eelmist referendumit, on kadunud. Paljud teie hulgast rõõmustavad kuuldes, et usun kindlalt sellesse, et lirimaa rahvas on nad siit igaveseks välja ajanud. Lissaboni lepingu otsus oli tõe võit neetud valede ja müütide üle, mille mõnel juhul olid kokku sepsitsenud „ei”-poole äärmuslased, kes püüdsid ära kasutada rahva tegelikke muresid. Need äärmuslased said eelmisel reedel oma palga.

Siiski on see õppetund, millest peame õppust võtma. Kõik need meie hulgast, kes toetavad edumeelset poliitikat ja edumeelset Euroopat, peavad kodanikele ühiselt pakkuma suuremat stiimulit meie Euroopa institutsioonidega suhtlemiseks. Me ei saa neid iial endastmõistetavaks pidada.

Damien Abad (PPE). – (FR) Härra juhataja, daamid ja härrad, lirimaa rahvas on selgelt otsustanud end Euroopa südamesse panna, kiites väga suure häälteenamusega heaks Lissaboni lepingu. Prantsusmaa parlamendisadikutest noorimana tervitan ma seda valikut, mis võimaldab meil viimaks tähelepanu pöörata meie kodanike konkreetsetele muredele.

Tahaksin siiski teha kaks kommentaari. Esiteks ei tohiks keegi jätta märkamata fakti, et põhiliselt oli see kriis, mis iirlased eurofiilideks muutis, ning et seetõttu näitab see iirlaste „jah” tõelist vajadust Euroopa järele, poliitilise Euroopa järele, mis kaitseb ja teeb ettepanekuid, vajadust Euroopa järele, mis suudab kriisile vastu astuda ning tagab oma kodanikele turvalisuse, mida nad nõuavad.

Teiseks peaks lirimaa esimese referendumi läbikukkumine olema meile heaks näiteks ja õppetunniks. Me ei saa iga kord, kui tahame Euroopat edasi viia, leida end selliste menetluste meelevaldas, mis ei sobi enam 27

liikmesriigiga Euroopasse. Praeguse süsteemi puhul on mõnikord lõppkokkuvõttes palju rohkem liikmesriikide endi huvides olla pigem Lissaboni lepingu vastu kui selle poolt. Selline „ei” ütlemise boonus peaks meid julgustama ühenduse tasandil paika panema tegelikku menetlust, mis hoiab ära vaidlused rahvusliku kaaperdamise üle.

Tänaseks on Euroopa dünaamika jälle liikuma hakanud ja meie, parlamendiliikmed, hakkame lõpuks käsitlema nii tundlikke küsimusi, nagu kriis piimanduse sektoris või isegi eelmise talve gaasikriis. Kas tohin vaid hetkeks juhtida täiskogu tähelepanu küsimusele, mis saab olema ainus mure ühenduse 2010. aasta eelarves, nimelt Euroopa taastamiskava teise etapi rahastamine 2 miljardi euro suuruses summas. Olen üks nende hulgast, kes arvavad, et peaksime tagama, et seda taastamiskava ei rahastataks ainuüksi põllumajanduslike assigneeringute kaudu, sest see võiks kriisi kontekstis anda vale märgi meie talupidajatele ning kujutada tulevikus riski toiduainetega kindlustatusele ja meie põllumajandusmaadele.

Lõpetuseks tahaksin veel kord tänada meie Iirimaa sõpru ja saata neile mu kõige soojemad ja südamlikumad õnnitlused nende selgelt euroopaliku valiku puhul. Kutsun nüüd üles Poola ja Tšehhi sõpru võtma meetmeid, millega tagada, et Euroopal oleksid olemas need vahendid, mis võimaldavad tal saabuvatel aastakümnetel vastu astuda globaliseerumise väljakutsetele.

Juan Fernando López Aguilar (S&D). – (ES) Härra juhataja, lühidalt öeldes on mul kolm sõnumit.

Esiteks, nagu paljud eelkõnelejadki tervitan ma veenvat „jah”-sõna, mida väljendati Iirimaa referendumil.

Teiseks tahaksin kodanikuvabaduste, justiits- ja siseasjade komisjoni esimehena rõhutada Lissaboni lepingu jõustumisvõimaluse tähtsust Euroopa integreerumisprojekti legitiimsuse tugevdamisel, kuna see peab tegelema kodakondsuse, õiguste ja vabadustega ning meie suutlikkusega ühiselt võidelda organiseeritud kuritegevuse ja terrorismi vastu ning olema tõhus Schengeni lepingu rakendusallas selliste tundlike küsimuste käsitlemisel nagu asüül, immigratsioon, välismaalaste staatus ja ELi välispiiride valvamine.

Kolmandaks tahaksin siiski rõhutada, nagu on teinud ka eelkõnelejad, et lugu pole sellega veel lõppenud. See on nii mitte ainult sellepärast, et Tšehhi Vabariik peab lepingu alles ratifitseerima, vaid sellepärast, et me peame õppima neist raskustest, mida oleme kogenud Lissaboni lepingu ratifitseerimist taotledes. See polnud kerge; arutelud on kestnud 10 aastat ning see muudab meid palju nõudlikumaks mitte ainult iseenda, vaid ka tuleviku laienemiste suhtes, kui nõuame lojaalsust, koostööd ja vastutustunnet kõigilt neilt, kes kirjutavad alla uutele eeskirjadele, mida Lissaboni lepingu jõustumisest peale kasutama hakatakse.

Anne Delvaux (PPE). – (FR) Härra juhataja, mõni päev pärast positiivset referendumi Iirimaa tunnen ma tõepoolest, et võime öelda, et oleme täna rohkem eurooplased, kui olime enne. Tõesti, ma rõõmustan vaikselt selle üle. Kahjuks oleme ikka veel suuresti sõltuvad konstitutsioonikohtu otsusest, samuti nagu ka Tšehhi Vabariigi presidendi heast tahtest.

Peame nüüd meie institutsioonide ja nende 500 miljoni eurooplase nimel, keda esindame, andma selgelt mõista, et vastutavad need, kelle kätes on selle Euroopa Liidule nii olulise lepingu saatus. Me ei saa jääda kauem pantvangideks mõnele inimesele, kelle ainus eesmärk on Euroopa üldistele huvidele vastu töötada. Kui on õiguspärane, et mõned ei soovi Euroopa integratsiooni teel edasi minna, kui on õiguspärane teha kuuldavaks mõnede kahtlused, siis on samamoodi õiguspärane lasta neil, kes tahavad Euroopa suuremat integratsiooni, edasi areneda.

Üldiselt näeb Euroopa lepingute ratifitseerimisprotsess liiga tihti välja nagu jutustus Pyrrhose võidust. Kas on tarvis, et peaksime pidevalt nii hirmsasti peale pressima, et tagada lepingu jõustumine ja selle institutsioonilised reformid?

Peame õppust võtma sellest kaootilisest ratifitseerimisprotsessist ning nähtavasti ka kohustusest pidada läbirääkimisi teise referendumi korraldamise üle Iirimaa, nagu oleks see normaalne, et sõltumatu otsuse langetanud rahvas pannakse uuesti hääletama, ja nagu oleks normaalne, et lepinguga nõustamist kasutatakse kauplemisvahendina. Kaalul on Euroopa projekti institutsiooniline järjekindlus ja tasakaal.

Kui rääkida lojaalsusest ja kokkukuuluvusest, siis on lepingu ratifitseerimine miinimumnõue sellest hetkest peale, kui otsustatakse, et mõni riik peaks Euroopa Liiduga ühinema. Me tahtsime kodanikele anda tugeva märguande tagades, et leping ratifitseeritaks Euroopa valimisteks 2009. aasta juunis. Mida kodanikud täna teie arvates mõtlevad Lissaboni lepingust ja, veel enam, meie rahvusvahelisest kokkukuuluvusest ja legitiimsusest?

Zoran Thaler (S&D). – (SL) Iirlaste ühemõtteline *jah* Lissaboni lepingule on tähtis samm ühinenud Euroopa suunas ja väike löök euroskeptikutele.

See otsus on veelgi tähtsam, sest selle langetasid referendumil hääletanud inimesed ning rahvas, kellele anti üks aasta mõtlemisaega, kas nende esialgne *ei* võib Iirimaaale mingit tõelist kasu tuua.

Tšehhi Vabariigi kõrval on tähelepanu nüüd koondunud Ühendkuningriigile, ELi liikmesriigile, kus opositsiooni liider David Cameron lubas lepingu kohta referendumi läbi viia, kui ta 2010. aasta valimised võidab. Ta andis selle lubaduse, vaatamata faktile, et Ühendkuningriigi mõlemad kodad Lissaboni lepingu 2008. aasta keskel juba ratifitseerisid.

Mis saab ühe meie liikmesriigi, Ühendkuningriigi otsuste ja rahvusvaheliste kohustuste usaldusväärsest, kui ta on lepingu juba ratifitseerinud, kuid ähvardab oma otsused ja kohustused peatada – nüüd, kaks aastat pärast nende vastuvõtmist?

Enikő Győri (PPE). – (HU) Daamid ja härrad, kui 2003. aasta kevadel hääletas peaaegu 84% Ungari kodanikest meie riigi ühinemise poolt Euroopa Liiduga, siis oli neil tunne, nagu pöördusid nad tagasi sinna, kuhu kuuluvad – Euroopa rahvaste ühinenud perre, millest rohkem kui 40 aastat tegutsenud kommunistlik diktatuur oli nad välja rebinud. Sellepärast pidasid ungarlased Euroopa Liitu mitte ainult määrustel põhinevaks majandusliku koostöö struktuuriks, vaid ka ühenduseks, mis toimib väärtuste alusel. Meil on hea meel, et Iirimaa on Lissaboni lepingu heaks kiitnud, sest see tegu annab meie väärtustele nende õige koha asutamislepingus ning need väärtused sisaldavad kahtlemata ka vähemuste hulka kuuluvate isikute õiguste tunnustamist.

Sellepärast, härra juhataja, olin ma esimene, kes tõstis oma sinise kaardi, kui härra Szegedi oma märkusi tegi. Oleksin tahtnud temalt siis küsida, kas ta on Lissaboni lepingu läbi lugenud, sest kui on, siis peaks ta olema tuttav artikliga vähemuste kohta, mida just mainisin. Ungari kodanikud on kindlad, et kui leping kord jõustub, muutub EL tundlikumaks vähemustega seotud küsimuste osas, nii et Slovaki keeleseaduse taolised meetmed muutuvad vastuvõtmatuiks nüüd ja alati. See tähendab, et igaüks peab mitte ainult seadusettehete järgima, vaid nad peavad austama ka Euroopa Liidu poolt edastatud suhtumist. Teisisõnu, igal Euroopa kodanikul on jagatud vastutus tagada, et vähemused saaksid vähimategi piiranguteta kasutada vabalt oma emakeelt ning tunda ennast oma sünnimaal nagu kodus.

Usun kindlalt, et Lissaboni leping aitab suuresti kaasa ka selleks, et saaksime ELi institutsioonid panna paremini aru saama, et peame kaitsma oma väärtusi ka ELi siseselt ning võtma viivitamata meetmed, kui neid väärtusi on kahjustatud. Kaasparlamendiliikmed sotsialistide ja liberaalide fraktsioonidest ning fraktsioonilise kuuluvusega rühmast – meil lihtsalt ei saa olla kaheksa erinevat standardit. Teisisõnu, me viitame neile väärtustele, kui meie huvid seda nõuavad, aga unustame need kohe, kui see meile paremini sobib. Euroopa Rahvapartei (Kristlike Demokraatide) fraktsioon sellist Euroopat näha ei taha.

Ivari Padar (S&D). – (ET) Härra president! Viibisin eelmisel nädalal Iirimaa, toetades seal oma liri Tööpartei sõpru. Olen rõõmus, et tuli tugev *jah*-sõna, sest tegemist on väga vajaliku otsusega nii Iirimaa kui ka Euroopa Liidu jaoks. Põllumehena on mul eriti hea meel, et liri põllumehed toetasid seekord lepingut referendumikampaania algusest peale. See oli väga õige otsus, sest lepingu kehtima hakkamisega saab ka europarlament juurde nõukoguga võrdse sõnaõiguse põllumajandusküsimustes, sealhulgas kaasotsustamismenetluse ühises põllumajanduspoliitikas, mis kindlasti on Euroopa põllumehele hea uudis.

Seán Kelly (PPE). – (GA) Härra juhataja, äsja valitud parlamendiliikmena tahaksin öelda, et olen uhke positiivse tulemuse üle, mille Iirimaa rahvas andis Lissaboni lepingu referendumi eelmisel reedel. Olen uhke ka elava arutelu üle, mis siin täna toimub.

Inimesed on küsinud, miks Iirimaa meelt muutis. Selleks oli arvatavasti neli peamist põhjust. Arvan, et üks neist oli fakt, et saime oma voliniku; teiseks – tagatised; kolmandaks saime korraliku arutelu ning inimesed olid seekord korralikult informeeritud, mitte nagu eelmine kord. Üheks teguriks oli ka majanduskriis, kuid peamine tegur oli siiski see, et seekord pandi aegsasti käima „*jah*” kampaania, eelmine kord aga mitte. Kodanike grupid ja poliitikud tulid kokku ning esimest korda, mida suudan meenutada, jätsid poliitilised parteid – peamised poliitilised parteid – kõrvale oma erimeelsused ning võitlesid Iirimaa hüvangu eest. Iiri rahvas vastas sellele.

Ka „*ei*” kampaania oli hästi korraldatud ning igaüks sai oma sõna sekka öelda, sealhulgas ka Ühendkuningriigi Iseseisvuspartei, kes hoolitses, et üle terve Iirimaa saaks laiali jagatud dokument nimega *Tõde Lissaboni lepingu*

kohta: peatage Euroopa Liidu buldooser. Noh, Iirimaa rahvas otsustas, et nad tahavad palju rohkem olla ELi rongis kui UKIPI buldooseril.

Eelmine nädalavahetus oli teabevahetuse triumf. Olete tihti kuulnud teabevaegusest. See oli teabevahetuse triumf ja kui me samamoodi jätkame, siis toome Euroopa rahvale lähemale.

Nüüd oleneb Tšehhi Vabariigi presidendist lepingu allakirjutamine ja tegelikkuseks muutmine, sest kui ta seda ei tee, siis oleks see minu arust suurim diktaatorlik akt maailma ajaloos ning demokraatia täielik eitamine.

Täna teid väga kogu teie toetuse eest ning ootame rõõmuga seda, et saaksime tulevikus olla positiivsed eurooplased Iirimaa.

Jo Leinen (S&D). – (DE) Härra juhataja, pärast kaheksat aastat ning paljusid arutelusid ja vaidlusi on praegu reaalne võimalus selle reformilepingu jõustumiseks tänu ka paljude sellel täiskogul viibijate tugevale tööle, kes pühendusid algusest lõpuni sellele projektile kongressil ja hiljem ka valitsustevahelistel konverentsidel.

Usun, et parlament on etendanud selles reformilepingus konstruktiivset osa. Arvan, et kui Tšehhi Vabariigi konstitutsioonikohus Prahast teeb positiivse otsuse, ei ole president Klausil enam mingit õiguslikku alust ELi kauem blokeerida. Ka muud Tšehhi Vabariigi põhiseaduslikud organid leiavad mooduseid sellisest ebaseaduslikust blokeeringust ülesaamiseks.

Oleme muidugi kuulnud, et Ühendkuningriigist ähvardab uute murede oht. Kui aga Briti valitsus siiski lubab referendumit korraldada, siis toimuks see mitte Lissaboni lepingu üle, vaid hoopis selle otsustamiseks, kas Briti rahvas pooldab Euroopa Liitu või tahab ta Euroopast välja astuda. Just see peaks referendumit teemaks olema ja mitte leping, mis on juba ratifitseeritud. See oleks täiesti vastuvõetamatu. Arvan, et peame sellest midagi õppima ning et meie kodanikud vajavad rohkem informatsiooni. Sellepärast loodan, et saame uues komisjonis ka teabevahetuse ja informatsiooni asepresidendi ning võib-olla isegi Euroopa kodanikuõiguste voliniku. See võiks olla lahendus neile vasturääkivustele Euroopa poliitikas.

Jarosław Leszek Wałęsa (PPE). – (PL) Härra juhataja, tänu Lissaboni lepingule saab Euroopa vastata väljakutsetele, mis ulatuvad liikmesriikide siseprobleemidest palju kaugemale. Kas Euroopa on selleks valmis? Seda on ikka veel raske öelda. On kindel, et selles osas hakkab palju olenema Euroopa kodanikest.

Ent samamoodi, kui omada Lissaboni lepingut, peab ELil olema ka tahtmine tegutseda ja demonstreerida oma kohalolu maailma maastabis. Tal peab olema vastutustunne maailma pärast, selle stabiilsuse ja arengu pärast. Sellest olenevad ka ELi enda julgeolek ja areng. Me peame vastu seisma üldisele ettekujutusele Euroopast kui turvalisest, edukast ja demokraatlikust riigist, mis peab kalliks inimõigusi, kuid mis on hõivatud oma siseasjadega ja maailma poole selja pööranud.

Lissaboni leping sunnib meid eesesisvaid väljakutseid paremini mõistma. Pärast Iirimaa jaatust vaatab ühinenud Euroopa nüüd Poola ja Tšehhi Vabariigi poole. Mul pole vähimatki kahtlust, et Lissaboni leping varsti jõustub. President Kaczyński ja president Klausil allkirju oodates mõelgem siiski sellele, kuidas arutelu on käesoleva reformi ajal edenenu, ning tehkem toiminust järeldusi. Peaksime end tuleviku saabumiseks valmis seadma. Peaksime valmistuma tuleviku reformideks, sest imeline kavatsus, mida praegu loome – Euroopa Liit – on idee, mis pole veel lõpule viidud. Lõpetuseks tahaksin veel midagi öelda – aitäh sulle, Iirimaa.

Paolo De Castro (S&D). – (IT) Härra juhataja, daamid ja härrad, 2. oktoober oli Euroopa jaoks suur päev tänu iirlastele, kes Lissaboni lepingu poolt hääletasid. Kaasotsustuse jõustumine saab olema tõeline demokraatlik revolutsioon eelkõige ühises põllumajanduspoliitikas. Tänu iirlaste lepingule ja riikide parlamentidest, sealhulgas ka Tšehhi parlamendist antud poolthäälele saab Euroopa Parlament viimaks otsustamisõiguse, mis on võrdväärne põllumajandusministrite nõukogu omaga.

Mistahes edasilükkamine võib tekitada probleeme kõigi liikmesriikide põllumeestele. Tegelikult elab põllumajandussektor praegu läbi üht viimaste aastate kõige tundlikumat ja raskemat ajajärku, mil langevad mitte ainult piimatoodete, vaid ka paljude muude toodete hinnad, nagu me viimastel päevadel märganud oleme.

Lepingu ametlikku jõustumist oodates eeldame, härra juhataja, et nõukogu ja komisjon pööravad tänasest alates hoolikalt tähelepanu otsustele, mille on langetanud parlament – mis on demokraatlikult valitud kõigi Euroopa kodanike poolt – ja võtavad arvesse ka põllumajandusküsimusi, alustades meetmetest, mille abil tegelda kriisiga piimandussektoris.

Petru Constantin Luhan (PPE). – (RO) Härra juhataja, daamid ja härrad, ka minul on hea meel, et iirlased Lissaboni lepingu viimaks heaks kiitsid, sest pean seda dokumenti väga oluliseks Euroopa integratsioonile.

Meil on tarvis uut lepingut, et varustada Euroopa Liit kaasaegsete vahenditega, ja parandada töömeetodeid, mis võimaldavad meil tõhusalt tegelda kaasaegse maailma väljakutsetega. See leping on eelkõige samm edasi, kui kõneleme demokraatlikumast otsustusprotsessist ELi tasandil, mis võimaldab meil siin Euroopa Parlamendis kuuluda nende hulka, kes esimestena naudivad selle lepingu raames pakutavat positiivset arvamustevahetust.

Kaasotsustusmenetluse laiendamine asetab Euroopa Parlamendi seadusandliku võimu osas nõukoguga võrdväärsetele alustele 95% osas ühenduse õigusaktidest. Näiteks kodanikuvabaduste, justiits- ja siseasjade komisjonis, mille liige ma olen, laiendame kaasotsustusmenetlust 40-lt ekspertiisivaldkonnalt 80-le, suurendades sellega ELi õigusaktide demokraatlikku legitiimsust.

Arvan, et uus seadusandlik alus aitab kiirendada majanduse arenguprotsessi ning liikmesriikide õigussüsteemide adapteerumist. Usun kindlalt, et see meede võimaldab meil ka palju kergemini saavutada üht Euroopa Liidu peamistest eesmärkidest, milleks on majandusliku, sotsiaalse ja territoriaalse ühtekuuluvuse loomine.

Ootan suure huviga ratifitseerimisprotsessi lõpuleviimist ning soovin innukalt, et saaksime lepingu rakendamist alustada.

José Manuel Fernandes (PPE). – (PT) Daamid ja härrad, tervitan seda kõlavat jaatust, mille Iirimaa rahvas eelmisel pühapäeval Lissaboni lepingu referendumil andis. Loodame, et selle lepingu ratifitseerimise vaevarikas protsess viimaks lõpule jõuab.

Olen kindel, et ka Tšehhi Vabariik ratifitseerib lepingu. Arvan, et oleks arusaamatu ja vastuvõetamatu, kui Euroopa tulevikku takistataks, kui selle blokeeriks kellegi isiklik arvamus, mis täielikult ignoreerib asjaomase parlamendi enamust ja on sellega vastuolus. Me kõik tahame, et institutsiooniline ummik, mida oleme talunud peaaegu 10 aastat, viimaks laheneks.

Sellepärast tänan ma iiri rahvast, sest nende tahteavaldus annab meile lootust tugevama, edukama Euroopa saamiseks, mis on rohkem ühinenud ja laienenud, tehes samas kõigile Euroopa institutsioonidele ülesandeks ja kohustuseks tegutseda niisugusel moel, et seda tahet mitte petta. Pealegi jagab seda tahet Euroopa kodanike ülekaalukas enamuse.

Loodan, et kõik me väärime Euroopat, mis muutub üha silmapaistvamaks, mis on kokkukuuluvam ning edendab demokraatlikke väärtusi, sotsiaalseid ja põhiõigusi ning majanduskasvu kogu maailmas, edendades samal ajal ka keskkonnakaitset.

Mário David (PPE). – (PT) Härra juhataja, minister, volinik, daamid ja härrad, tahaksin öelda vaid paar sõna, et aplodeerida Iirimaa referendumi ajaloolisele ja kaugeleulatuvale tulemusele ning rõhutada otsustavat rolli, mida selle protsessi juhtimisel mängisid Fine Gael ja selle juht, Iirimaa järgmine peaminister Enda Kenny. Selle protsessi vältel oli vägagi selge, et Euroopa Liit tuleb tema kodanikele lähemale tuua. Need on just kodanikud, ja tõepoolest meie kõik, kes liidu kõigist tegudest peamiselt kasu saavad. On eluliselt tähtis, et igaüks oleks teadlik mõjudest ja hüvedest, mida Euroopa lisab meie igapäevaelule.

Euroopa on meie kodu. Mis on hea Euroopale, on hea ka kõigile liikmesriikidele ja nende kodanikele. Lissaboni lepingu kohta kehtib see kindlasti. See leping teeb märksa selgemaks, et inimesed võivad olla liikmesriikide uhked ja lojaalsed kodanikud ning samal ajal ka pühendunud Euroopa projekti toetajad. Jõudnud lõpule selle erakordselt pika aruteluga oma korralduse ja toimimise üle, suudab Euroopa Liit uute, tõhusamate vahendite abil palju rohkem keskenduda eurooplaste ees seisvatele tegelikele probleemidele: need on konkurentsivõime, majanduskasv ja tööhõive.

Härra juhataja, minister, ma lõpetan soovitusel tulevastele põlvedele. Silmas pidades liiga vähest teavet Euroopa Liidu väärtuste, õiguste, eesmärkide ja tegutsemisviisi kohta, peaks parlament igas liikmesriigis kavandama pärast kohustusliku haridustaseme lõpetamist uue kohustusliku koolituse Euroopa õpingutes. Noored eurooplased hakkavad objektiivsel, õigel ja tegelikul viisil tõhusalt tundma õppima meie põhimõtteid, kes me oleme, mida me teeme ja kuhu tahame jõuda.

Õppinud seda noores eas, hakkavad nad kogu oma elu jooksul mõistma Euroopa identiteedi potentsiaali ja tohutut kasu; identiteedi, mille on loonud see ainukordne projekt jagada vabatahtlikult suveräänsust ühe maailmajao tasandil.

David Casa (PPE). – (MT) Jah, see on tõepoolest ajalooline hetk mitte ainult sellepärast, et iirlased ülekaaluka poolthääletusega Lissaboni lepingut tunnustasid, vaid ka sellepärast, et Poola teatas täna, et kavatseb lepingu ratifitseerida.

See leping on läbi teinud väga pika tee. Mina olen siin viibinud kõigest viis aastat, kuid siin on ka saadikuid, kes selle ajaloolise hetke nimel on väga kaua tööd teinud. Nende seas on ka mu kolleeg Méndez de Vigo. See mälestusväärne sündmus paneb nüüd meie kui poliitikute õlule suurema vastutuse ning sama kehtib ka Tšehhi Vabariigi presidendi kohta. Tema isiklikul arvamusel on kaalu; siiski ei saa keegi oma isikliku poliitilise arvamuse tõttu hoida pantvangis tervet riiki, nagu ka mitte tervet Euroopa Liitu.

Poliitikutena peame toime tulema tohutu vastutusega. Me peame andma vastuseid ning me peame vastama ainult Euroopa Liidu kodanikele, sest neid me lõppeks ju esindame. Euroopa ees seisavad rasked väljakutsed sellistes valdkondades nagu finantskriis, kliimamuutus, immigratsiooniprobleemid ja uute töökohtade loomine Euroopas. Sellepärast ei saa Tšehhi Vabariigi presidendi arvamus takistada Euroopat tegutsemast nende standardite saavutamise nimel, mille me oleme endale eesmärgiks seadnud. Nõustun eelkõnelejaga, kes ütles, et komisjon tuleb ametisse nimetada. Meil on olemas president ja sellepärast ei saa ma aru, miks peaksime Tšehhi Vabariigi konstitutsioonikohtu otsust ootama, enne kui saab komisjoni moodustama hakata. On tarvis ära teha palju tööd ja komisjon peab sellega otsekohe peale hakkama tagamaks, et see töö tehtud saab.

Iuliu Winkler (PPE). – (HU) Lisan oma tundeavaldused neile arvukatele enne mind kõnelnud kaasparlamentdiliikmetele, kes tervitasid Lirimaa valijaskonna poolt Lissaboni lepingu kasuks tehtud otsust. Võime nüüd optimistlikult oodata ratifitseerimise lõpuleviimist. See pole siiski midagi enam kui esimene samm sellel teel, kus meil minu arvates on vaja saavutada kolm eesmärki. Me peame süvendama uute liikmesriikide integreerumist, peame lammutama barjäärid, mis põhjustasid kahel eri kiirusel areneva Euroopa, ning peame jätkama ELi laienemist Balkanite suunas.

Lissaboni leping põhineb Euroopa solidaarsusel ning ma loodan, et see solidaarsus hakkab praktikas toimima ega jää lihtsalt kavatsuste deklaratsiooniks, mida on väljendatud mitmesugustel Euroopa institutsioonide foorumitel. Arvan, et majanduskriis näitab ka seda, et solidaarsus on ainus vahend vastamiseks meie ees seisvatele väljakutsetele ning et tugev EL võimaldab meil kõigil saada maailma maastaabis olulisteks tegijateks.

Meie teekond on siiski olnud pikk ja raske. Me ei tohi endale lubada Euroopa integratsiooni aluste nõrgendamist. Usun kindlalt, et tegelikkus tõestab euroskeptikutele, et oleme üheskoos tugevamad, rääkimata sellest, et 20. sajandi alguse geopoliitilise olukorra juurde tagasipöördumisega ei suuda me saavutada mitte midagi.

Diogo Feio (PPE). – (PT) Härra juhataja, minister, volinik, loodan, et eelmise reede tulemustega võib Euroopa välja tulla lepingutega seotud kriisist ning seega on nüüd võimalik omada stabiilset institutsioonilist organit, mis sobib 27 liikmesriigi korraldusega ning erineb Nizza lepingul põhinevast.

Härra juhataja, üks leping pole tegelikult mingi kunstiteos, juriidiline teos, mis eksisteerib vaid imetlemiseks. See peab olema kasulik ja see peab olema tõhus. Sellepärast, nii tähtis kui poliitilisest seisukohast ongi pidada arutelusid näiteks teemal, kes saab nõukogu presidendiks, on palju tähtsam viia ratifitseerimisprotsess lõpule ja jõustada leping eeskätt sellepärast, et Lirimaa saadud tulemuse põhjal on selge, et Euroopat ei saa üles ehitada rahva tahte vastaselt. Kas siis esindatuse või referendumid kaudu, aga praegune üksteise suunas liikumine on tegelikkus.

Tähtis on ka rõhutada, et eitav hääletus on sama demokraatlik kui jaatavgi. Mõned inimesed paistavad selle punktiga seoses segaduses olevat. Ma loodan, et lepingu Lirimaa, Tšehhi Vabariigis ja Poolas ratifitseerimisega saab liikmesriikide vahel kehtestada *de facto* solidaarsuse olukorra. Ma loodan ka, et liigume olukorra poole, milles sellele suurele sammule liitub Schumani Euroopa mudel: Euroopa, mida ehitatakse üles natukesehaaval, samm sammult, iga päev ning mis eriti tähtis – Euroopa ideaalide edendamise kaudu.

Csaba Sógor (PPE). – (HU) Härra juhataja, liri referendumid edukas tulemus on Euroopa idee täielik triumf. Mis võis selle tingida? Üks põhjus on see, et iirlastele anti garantii. Teisisõnu, enamuse arvestas vähemuse soovidega. Tõeline demokraatia pole ainult hääletamisel võitnud enamuse arvamus, vaid arvestamine ka vähemuse soovidega. Seda võiks ka Euroopa vähemuste kaitsmiseks tarvis olla.

Eduka tulemuse teine põhjus on see, et lepingu pooldajad tegid parema valimiskampaania kui eelmine kord, mil lepingu referendumil tagasi lükati. Euroopa Liit on selline liit, mis ütleb pigem „jah” kui „ei”. Viimase, kuid mitte vähem tähtsa põhjusena oli valimiste õnnestumisel oma osa ka majanduskriisil. Sama saatus, mis tabas

Islandit, kes ei ole ELi liige, oleks oodanud ka Iirimaa. Kriis näitas, et üheskoos oleme tugevamad ning et parem olgu meie vahel koostöö ja solidaarsus kui pingelised suhted.

Ioan Mircea Pașcu (S&D). – Härra juhataja, Iirimaa uus hääletamine, mis Lissaboni lepingu seekord heaks kiitis, on kahtlemata väga hea uudis. Siiski on siin vähemalt kaks aspekti, mis nõuavad ettevaatust. Esiteks see, et leping vajab ikka alles president Klaus'i allkirja, kelle me veelgi kibestunumaks muutsime oma reageeringuga tema avalikule skeptitsismile ja Euroopa-vastasusele, kui ta tänavu kevadel siin täiskogul kõneles. Soovin vaid, et oleksime tookord targemad olnud.

Teine ettevaatust nõudev aspekt on kõrged ootused, mida paneme integratsiooni taasalustamisele ja laienemisele, kui Lissaboni leping kord paika saab. Tõsi on see, et kui me kiirust maha võtame, siis mitte Lissaboni lepingu puudumise tõttu, mis on kõigest ettekääne, vaid käesoleva kriisi negatiivsete mõjude tõttu, mis soodustavad teatavate ühenduse poliitikate taasnatsionaliseerimist ning tsentrifugaalseid tendentse liidu sees. Nendega tuleb tegelda eraldi ja õigesti, kui tahame, et Lissaboni leping oleks selline, nagu me ootame.

Íñigo Méndez de Vigo (PPE). – (ES) Härra juhataja, usun, et üks selle arutelu järeldest on see, et kui asjad ära seletatakse, kui inimeste vahel toimub arutelu, kui käib suhtlemine, kui valed on ümber lükatud, siis saavutame Euroopa projektile suurema osaluse ja tugevama toetuse.

Sellepärast sõandan paljude eelkõnelejate öelduga kooskõlas anda oma positiivse, konstruktiivse panuse ning paluda Euroopa Komisjonil kaaluda, kas uue komisjoni moodustamisel peaks ehk inimõiguste voliniku kohustused lülitama suuremasse portfelli, nagu näiteks kodanikuõiguste voliniku omasse, et hõlmata teabevahetus, mis on eluliselt vajalik, et hästi suhelda, hästi selgitada ning suuta alustada tõelist dialoogi meie Euroopa projekti üle.

John Bufton (EFD). – Härra juhataja, nädalavahetusel Lissaboni lepingu üle peetud Iirimaa referendumi tulemus on elavaks tõenduseks, et see parlament siin pole ei demokraatlik, aus ega vastutustundeline. Aga kes siin sellest tegelikult hoolib? Noh, mina hoolin. Fakt, et iirlased kaks korda hääletama pandi, näitab, et EL on nüüd diktatuuriks muutunud. Kui hääletamine ei lähe ELi diktaatorite soovi kohaselt, siis hääletatakse lihtsalt ikka ja jälle, kuni õige tulemus on kätte saadud.

See ei ole aus ning on minu arvates moraalselt väär. Lissaboni fanaatikud siin parlamendis saavad nüüd täie auruga edasi lasta, et luua uus, 500 miljoni elanikuga Euroopa superriik. See on ebaõiglane, et minu riigi, Ühendkuningriigi rahvale lubati korraldada referendum, aga seda ei toimunud. On irooniline, et Lissaboni lepingu kohaselt saab meil olema täiskohaga president. Üsna tõenäoliselt saab selleks Tony Blair. ELi uus president saab olema riigipea.

Riigil ei või olla kaht pead, aga kuna ELil on ülimuslikkus riiklike organite üle, siis hakkab ELi president – arvatavasti Tony Blair – olema ülimuslik meie kuninganna üle. Minu riigi rahvas ei tunnista valimistel kaotanud või ükskõik kelle teise ülimuslikkust meie kuninganna üle. Jumal, hoia meie kuningannat!

Corneliu Vadim Tudor (NI). – (RO) Nagu te hästi teate elab Rumeenia parajasti majandus- ja sotsiaalkriisile lisaks läbi enneolematut poliitilist kriisi. Praegu tehakse ettevalmistusi suureks valimispettuseks. Ma vihjan Rumeenia presidendivalimistele, mis peaksid toimuma 22. novembril. Kõigi Rumeenia valimiste tulemusi on võltsitud, kuid praegu plaanitav pettus on uskumatult suur.

Ma ei süüdistata konkreetselt kedagi, aga sedalaadi pettuse sooritamiseks on loodud ja viimistletud täiesti pöörased mehhanismid. Nende hulka kuuluvad avalike küsitluste võltsimine, hääletusturism, lisanimekirjad, tegelike valijate hääle tühistamine ja surnud isikute eest antud hääled, vaeste inimeste äraostmiseks kasutatavad tohutud rahasummad ja hiigeligused tarbekaupu, vanemate äraostmine koolilaste kaudu, arvutipettus ning paljud muud seadusevastased teod. Palun aidake päästa Rumeeniat. Ma esitan Rumeenia rahva nimel SOS hädaabikutse.

Euroopa Ülemkogu institutsioonidel, eelkõige Euroopa Parlamendil, on moraalne kohustus aidata liikmesriigil tsiviliseerituks jääda. Ärge laske Balkani maffial hävitada Euroopa Liidu suurepärast projekti. Ma löön seda häirekella sellepärast, et Euroopa Liidu institutsioonid on Rumeenia rahva viimane lootus.

Zoltán Balczó (NI). – (HU) Lissaboni lepingu toetajad pühitsevad praegu mitte lihtsalt võitu, vaid lausa demokraatia enda võitu, tuues ettekäändeks pealesunnitud referendumil saadud jaatava tulemuse. Tegelik tulemus on siiski 3-1 lepingu vastaste kasuks. Ärgem unustagem, et nii Prantsusmaa kui ka Madalmaade rahvas ütles „ei” põhiseaduse lepingule, mille sätted olid täiesti identsed. Siis aga tekkis loominguline, ent küüniline mõte, et kui Euroopa rahvas seda põhiseadust ei aktsepteeri, tuleb see reformilepinguks ümber

nimetada ning lasta seda hääletada eri parlamentide poliitilistel liidritel. Kahjuks oli Ungari parlament esimene, kes seda tegi.

Ma tean, et paljud inimesed arvavad, et Lissaboni leping on tee Euroopa rahva õnnele, kuid see ei anna neile mingit õiguslikku alust öelda, et just seda Euroopa rahvas tahtiski.

Cristian Dan Preda (PPE). – (RO) Tahtsin lihtsalt sõna saada, et Vadim Tudorile meelde tuletada, et praeguse arutelu teema on referendum Iirimaa ning et tema poolt esitatud täielikel vaeväidetel pole selle teemaga midagi pistmist. Samas tahaksin tervitada võitu, mille euroopameelsete leer Iirimaa saavutas.

Cecilia Malmström, *nõukogu ametis olev eesistuja.* – Härra juhataja, ma näen, et arutelu Iirimaa referendumi üle käib siin täiskogul ikka alles elavalt ning väga palju on öelda demokraatia kohta. Kas on demokraatlik, et iirlastel lasti veel kord hääletada? Nojah, on küll. See on väga demokraatlik. Kui te inimesi kuulate, siis küsige neilt: Miks te hääletasite „ei”? Te saate teada põhjused. Te teete need asjad korda, andes Iiri rahvale õiguslikud tagatised seoses maksustamise, neutraliteedi ja teatavate eetikaküsimustega, ning tagate ka, et kõik liikmesriigid, sealhulgas Iirimaa, saavad uue lepingu jõustumisel komisjonis oma voliniku. Pärast seda te korraldate uue referendumi. Inimesed vastasid „jah” kahe kolmandiku enamusega ning suurema osavõtuga kui eelmine kord. See on demokraatia ja ma arvan, et võiksime rõõmustada ja Iirimaa rahvast sel puhul õnnitleda.

Ma näen ka, et ilmselgelt peetakse siin Ühendkuningriigi kodust arutelu; oleks küll ahvatlev selles kaasa lüüa, aga ma ei hakka seda tegema. Tahan lihtsalt öelda, et olenemata sellest, kes on järgmisel aastal Downing Streetil, vajab Britannia Euroopat ja Euroopa ei vaja Britanniati.

Tajun siin ka teatavat pettumust seoses ajakavaga. Võin seda mõista ja samal arvamusel olla, kuid tahan kinnitada siinviibijaile, et läheme edasi nii kiiresti, kui saame. Meil on tagatised või lubadused, et Poola president lähematel päevadel alla kirjutab. Praha ajastus on ikka veel pisut ebaselge. Kui jõuan lennukile, siis lähen täna õhtul sinna ning kohtun homme paljude inimestega, et saada selgemat pilti eri stsenaariumidest ja eri ajakavadest, mida võime oodata. Meil on tarvis paar päeva, et mõista ja hinnata olukorda konstitutsioonikohtus. Leping on praegu konstitutsioonikohtus ning kuni see sinna jääb ei saa president alla kirjutada. Olen üpris optimistlik: Arvan, et see on natukese aja pärast valmis, kuid meil on tarvis paar päeva oodata, et asi selguks.

Vahepeal teeb eesistujariik muidugi tööd. Lepingu täieliku rakendamise ettevalmistamiseks moodustatakse palju töörühmi. Jätkuvad arutelud Euroopa Parlamendiga, et kokku leppida kõiges, mida peame tegema, et leping võiks väga kiiresti jõustuda.

Ma sain proua Flautre'ilt küsimuse täiendavate parlamendiliikmete kohta; see on teema, millega tuleb tegelda kohe, kui leping jõustub, ning ma kinnitan talle, kui ta peaks parajasti kuulama, et me teeme kõik, mida saame, et tagada otsuse langetamine võimalikult kiiresti. Tahan parlamenti tänada otsuse eest anda neile parlamendiliikmetele vaatleja staatus kuni me ootame, millal lepingu vastuvõtmise formaalsused tehtud saavad. Proua Flautre nimetas ka paljusid mehi, keda on mainitud kõrgete ametipostide pretendentidena, ent neist meestest on räägitud meedias, ajakirjanduses; nõukogu ei ole ametlikke kandidaate veel esitanud. Nad esitatakse. Kuid kõiki kõnealuseid nimesid on nimetanud meedia. Oleksin väga rõõmus, kui mõni neist kõrgetest ametitest võiks minna mõnele naisele. Ma ei saa teile tagada, et meil on selles edu, sest eesistujariik peab kuulama kõiki pealinnu ning leidma kandidaadid, kes suudavad saavutada konsensuse 27 liikmesriigis, kuid ma tervitaksin väga mõne naise kandidatuuri; see muudaks Euroopa palju paremini esindatumaks kui praegu.

Härra juhataja, mul on siin täiskogul ka väga tugev tunne, et Euroopa peaks edasi liikuma, et saada maailma tasandil suuremaks ja tugevamaks tegijaks ning näitama üles kindlameelsust seoses majandusega ja võitlusega töötuse vastu, astudes vastu globaliseerumise ja kliimaprobleemide väljakutsele. Meil on tarvis seda teha. Lissaboni leping on oluline vahend, et me seda teha saaksime; kuid meil on tarvis edasi liikuda ka olemasolevast lepingust sõltumata, et näidata konkreetseid tulemusi ja langetada ametlikke otsuseid. Ainult siis, kui seda teeme, kui langetame otsuseid, mida kodanikud meilt ootavad – ja see puudutab nii nõukogu, komisjoni, kui ka Euroopa Parlamenti – saavutame legitiimsuse ja oma kodanike usalduse. Võin teile kinnitada, et eesistujariik teeb Euroopa Parlamendi abiga kõik, mida suudab, et protsessi kõigis neis küsimustes edasi arendada. Täna teid väga selle huvitava arutelu eest, härra juhataja.

ISTUNGI JUHATAJA: Libor ROUČEK*Asepresident*

Margot Wallström, komisjoni asepresident. – Härra juhataja, see on olnud huvitav arutelu ning ma olen kindel, et teataval määral kordab see neid arutelusid, mida peeti Iirimaa ja igal pool mujal.

Kas võiksin alustada mõne faktiga. Need on liikmesriikide valitsused, kes otsustavad ratifitseerimise meetodi. ELi institutsioonid ei saa liikmesriike mingil moel sundida valima kas referendumit või ratifitseerimist parlamendis. Arvan, et on väga oluline seda öelda. On huvitav, et need, kes sõltumatute riikide poolt väga kõvasti häält teevad, on ühtlasi need, kes oleksid tahtnud kõigile teistele liikmesriikidele referendumit peale sundida, mis minu arvates on pisut imelik.

Nüüd otsustas Iirimaa teise referendumit korraldada. Olgem väga ausad; sellega kaasneb alati poliitiline risk, ent see oli Iiri valitsus, kes otsustas, et nad tahavad nii teha. Ja miks nad seda tegid?

Muuseas, referendumit kordamises pole midagi ebatavalist: seda on siseküsimustes varemgi tehtud ning mõnes liikmesriigis võib ka siseküsimuse juurde mitu korda tagasi pöörduda, nii et olgem kogu selle menetluse suhtes mõistlikult ausad.

Arvan, et oleme kuulnud väga häid analüüse Iiri parlamendiliikmetelt endilt – härra Kellylt, proua MacDonaldilt, härra De Rossalt: nad esitasid selgituse, miks Iirimaa elanikud meelt muutsid, miks nad jaatava hääletuse poole kaldusid, ning ma mõtlen, et oleme saanud head vastused.

Ma mõtlen, et mõnedel parlamendiliikmetel on väga kummaline viis vaadata demokraatiale kui millelegi staatilisele ja absoluutsele. Võib-olla eelistavad nad unustada, et seda arutelu peetakse reformi üle. See on protsess, mis algas Laekenis palju aastaid tagasi ning millesse olid kaasatud eri demokraatlikud organid ja aastaid kestvad arutelud, et püüda leida ühist viisi otsuste langetamiseks kaasaegsemal, demokraatlikumal ja tõhusamal moel. Muidugi on liikmesriigid ja nende juhid sellesse menetlusse investeerinud hulga aega ja energiat ning sellepärast ei olegi see staatiline: jalgpallimatšiga seda küll võrrelda ei saa. Mul on kahju, kuid te ei saa lugeda samamoodi värvavaid nagu jalgpallis, sest me peame ka üksteist kuulama.

Ning just seda ongi tehtud. Kuulati ära Iirimaa rahva mured ning sedasama tegid nad ise ka Iirimaa. Miks me peamegi selgitama? Ka Iirlased ise, nende riigi parlament, arutasid alamkomisjonis põhjusi, miks hääletustulemus oli „ei” – sest see tuli seal paljudele üllatusena. Niisiis otsisid nad põhjusi.

Ma olin ise seal. Käisin moेतendusel Dublinis, kalaturul Corkis, rahvakoosolekul Donegalis ja esimene asi, mida inimesed ütlesid, oli: Noh, me pole tegelikult lepingu täit teksti lugenudki, see on väga keeruline juriidiline tekst ja raske on aru saada, mille kohta see täpselt käib.

Mõned ütlesid, et nad kartsid väga, et plakatitele kirjutatu võiks tõsi olla, et EL otsustab miinimumpalga üle, mis on 1,48 eurot: kas see võib tõesti tõsi olla? Või on tõsi see, et EL kehtestab sundvärbamise Euroopa armeele ning saadab väga noored inimesed Euroopa armee koosseisus Afganistani: kas see võib tõsi olla? Mis arvamused need niisugused on? Kas peaksin neid uskuma? Seega oli seal hulk muresid ja hulk tõelist hoolt ning ütleksin, et peamiselt infopuudus ja vajadus, et nende muresid tõsiselt võetaks.

Nii juhtuski. Kaasati ka kodanikuühiskond, nagu härra Kelly seda väga hästi seletas. Ma ei häbene fakti, et koostasime kodanike jaoks kokkuvõtte Lissaboni lepingust, mis seejärel suuremates ajalehtedes avaldati – võin lisada, et keegi polnud selle vastu – nii et kodanikud said ise arusaadavas keeles lugeda tervet lepingut ja ise otsustada, kas selles kirjutandu on õige või mitte.

Mõtlen, et aitasid ka õiguslikud tagatised, sest siis sai selgeks, et neil pole tarvis muretseda neutraliteedi või abortide või ükskõik mille muu pärast. Niisiis oli see selgeks tehtud ja nad said õiguslikud tagatised ja nad said oma voliniku – ja suur tänu sulle, Iirimaa, sest see tähendab, et nüüd saab olema ka Rootsi volinik, samuti Saksa volinik ja volinik Kreekast ja nõnda edasi, nii et ma arvan, et peame Iirlasi ka selle asja kordaajamise eest tänama.

Muidugi ei aruta me neid asju poliitilises vaakumis. Tegelikult mõjutab ka seda, mismoodi me nendest probleemidest mõtleme ja selles pole midagi valet, kuid ma arvan, et peaksime referendumit järgsetes analüüsides alati arvesse võtma mõlema poole kõiki hirmutegureid, sest hirm on väga tugev emotsioon ja seda võidakse kuritarvitada. Seega ma arvan, et Iirimaa referendumile järgnev arutelu peaks tegelema ka sellega, kuidas vältida mis tahes hirmuteguri kasutamist või väärkasutamist. Ent tegelikult näitas, et Iiri rahvas usub, et neil on koht Euroopa südames ja et neil aidatakse täielikult Euroopasse kuuluda ega küsita, kas see on tõsi või mitte.

Samuti loodan, et komisjon võib jätkata objektiivse faktiteabe pakkumist, aga arutelu jätkub, sest pidage meeles, referendum on positiivne külg on see, et pidite ühendust võtma kodanikega. Pidite andma neile informatsiooni, pidama arutelusid ja vaidlusi. Halb külg on aga see, et referendum lõhestab rahvuse. Teid sunnitakse ütlema „jah” või „ei” ning see jääb pikaks ajaks meelde ja südamesse ka iirlastele. Meil on ülesanne, demokraatlik kohustus võtta tõsiselt ka „ei” poole muresid, jätkata arutelu ning tagada, et ELi teemad lülitataks normaalsesse poliitilisse arutellu, sealjuures nüüdsest alates ka Iirimaa kodanikuühiskonnas ning samamoodi ka ülejäänud Euroopas. See on osalt põhjuseks, miks hääletamisel ei osalenud suurem hulk valijaid: sest need ei ole igapäevasteks poliitilisteks aruteluteemadeks igas liikmesriigis.

See tuleb nüüd ära teha ning ma loodan, et me saame voliniku, kes praegusest alates hakkab vastutama nii kodanikuõiguste kui ka teabevahetuse eest ning teeb seda loodetavasti uue lepingu kohaselt.

Juhataja. – Täna teid, volinik, ja mu tänu kuulub ka kõigile neile, kes võtsid osa sellest väga olulisest arutelu lüri referendumi tulemuste üle.

Arutelu on lõppenud.

Kirjalikud avaldused (artikkel 149)

Elena Oana Antonescu (PPE), kirjalikult. – (RO) Iirimaa hääletus on Euroopale kahtlemata kasuks. Kui Lissaboni leping jõustub, lõhub see ummikseisu, milles Euroopa on olnud mitu aastat.

Siin on korduvalt mainitud demokraatia puudumist, mille all Euroopa kannatab, ning põhjatut kuristikku Euroopa Liidu ja selle kodanike vahel. Mõned parlamendiliikmed kõnelesid ka Euroopa institutsioonide võimetusest toime tulla tegelikkusega isegi ühendamata Euroopas, mis koosneb 27 liikmesriigist, mille hulgas paljudel hiljuti liitunud riikidel on erinev arengutase ja teist tüüpi majandus.

Ühenduse institutsioonilise struktuuri ebaadekvaatsus, vajadus tõsta ELi legitiimsust kodanike silmis ning omandada konkreetseid vahendeid, mis võimaldaksid ELil võtta ülemaailmseid kohustusi raskes majanduskeskkonnas, õigustab liikmesriikide otsustavust toetada suundumist demokraatlikuma Euroopa poole.

Kui leping jõustub, sillutab see teed Euroopa Liidu reformimiseks, pakkudes institutsioonilist suutlikkust meetmeid võtta. Nende väljakutsetega tegelemiseks on siiski tarvis poliitilist tahet. Järelikult on Lissaboni lepingu edukal rakendamisel täita otsustav osa.

Sebastian Valentin Bodu (PPE), kirjalikult. – (RO) Euroopa Liit on kohe jõudmas hetke, mil toimub kõige olulisem reform ajaloos: Lissaboni lepingu rakendamine. Iirimaa ütles lepingule „jah” 16 kuud pärast oma kõlavat „ei”-d, mis pani ühtviisi muretsema kõik Euroopa valitsused.

EL ootab nüüd, et Poola president lepingu oma lubaduse kohaselt kiiresti ratifitseeriks ning et Tšehhi Vabariigi konstitutsioonikohus teeks seda, mida Tšehhi president keeldub tegemast. See muudaks ELi paindlikumaks ja võimaldaks tal kiiremini reageerida, aga see pole veel kõik. Leping sütitab uuesti nende riikide ootused, kes ihkavad ühenduse liikmeteks saada. Lääne-Balkani riigid on entusiastlikult tervitanud lepingu ratifitseerimist Iirimaa poolt.

See, et institutsioonid on kord moodustatud ja reformitud, muudab ELi ülemaailmsel tasemel kuuldavamaks. Euroopa Liit poleks siis enam ainult ühisturg, vaid ka jõud rahvusvaheliste suhete sfääris. Tema tugevuse kindlustavad 27 liikmesriiki, mille arv võib mitte väga kauges tulevikus kasvada. 2010 on aasta, mil loodame lepingu jõustumist. See võiks ühtlasi olla uuenemise aastaks ELile, mis aegade vältel on suutnud ennast pidevalt uuesti kehtima panna.

Maria Da Graça Carvalho (PPE), kirjalikult. – (PT) Lissaboni lepingu üle Iirimaaal peetud referendumi tulemus on eluliselt tähtis samm Euroopa integreerumisel ja Euroopa rolli tugevdamisel. Lissaboni leping võimaldab ELil tugevdada Euroopa rolli energia, kliimamuutuse, teaduse ning arengumaadega koostöö valdkondades.

Lissaboni leping muudab võitluse kliimamuutusega ELi keskkonnapoliitika konkreetseks eesmärgiks, tunnistades, et tal on võitluses kliimamuutuse vastu rahvusvaheliselt juhtiv roll.

Esimest korda lisatakse energia peatükk, mis seab ELi poliitika eesmärkideks energiavarustuse kindluse saavutamise, energiatõhususe edendamise ning uute taastuvenergia allikate väljatöötamise.

Lissaboni leping paneb aluse Euroopa teadusruumi loomisele, tugevdades Euroopa tegevust valdkonnas, mis on eluliselt tähtis majanduskasvule ja tööhõivele.

Lissaboni lepingus on esimest korda sätestatud konkreetne õiguslik alus humanitaarabile ning konstateeritud, et vaesuse vähendamine ja kaotamine arengumaades on Euroopa Liidu arengukoostöö poliitika esmane eesmärk.

João Ferreira (GUE/NGL), kirjalikult. – (PT) Lirimaal Lissaboni lepingu üle peetud teise referendumi tulemus ei muuda selle protsessi ebademokraatlikku iseloomu, mille käigus päris algusest peale on eiratud inimeste vaba tahet. Me ei tohi lubada, et unustataks prantslaste ja hollandlaste „ei” põhiseaduslikule lepingule ega ka pettust, mida selle lepingu Lissaboni lepinguks muutumine endast kujutas.

Ajalukku lähevad ka liri rahva esimesel referendumil väljendatud „ei” ignoreerimine ning sellele järgnenud vastuvõetamatu šantaaž ja sekkumine, mis kulmineerus tohutuse kampaanias, milleks häbitult kasutati liri riigi ja Euroopa Liidu rahalisi vahendeid. Ei ratifitseerimisprotsess ega Lissaboni lepingu sisu muuda õiguspäraseks nende poliitika jätkamist, mis on sügavaimaks põhjuseks tõsisele majandus- ja sotsiaalsele kriisile, mida kogeme praegu Euroopa Liidus, eriti Portugalis, ning mida see leping veelgi süvendab.

Meie omalt poolt jätkame vankumatu otsusekindlusega võitlust neoliberalismi, föderalismi ja militarismi vastu Euroopa Liidus. Me jätkame suures usus võitlust teise Euroopa – tööliste ja rahva Euroopa eest – ning praegu meie ees seisvate uuenenud ohtude vastu, mis ähvardavad töötajate sotsiaalseid õigusi, demokraatiat, suveräänsust, rahu ja koostööd.

Bruno Gollnisch (NI), kirjalikult. – (FR) Härra juhataja, daamid ja härrad – kelle üle me naerame? Üpris põlglik rahulolu, mida siin üles näidati seoses jah”-sõnaga, mis iirlastelt välja pressiti kuude kaupa kestnud ahistamise, süütunde kampaaniate, valede ja pooltõdedega, on häbiks demokraatiale ja solvab rahva vaba tahet. Kui rääkida õiglusest, siis on sunni abil saadud tunnistused väärtusetud: sama peaks kehtima ka nende riuklikult korraldatud ratifitseerimiste kohta, millel saab olla ainult üks võimalik vastus, mille saamiseks oleme valmis kodanikke ikka ja jälle oksendamiseni hääletamisele sundima, kui me neist just üldse mööda ei lähe, valides parlamentaarse variandi. Praegu on Tšehhi Vabariigi president Václav Klaus ainus järelejäänud isik, kes püüab sellele vabadust tapvale tekstile, see tähendab Lissaboni lepingule veel vastu seista. Kõik Euroopa patrioodid, kõik need, kes tõrjuvad Euroopa superriiki, kes arvavad, et rahval on õigus ise oma tulevikku määrata, peavad praegu demonstreerima Klausile oma toetust ning aitama tal vastu seista survele, mida talle avaldatakse ja lähemal ajal isegi veel rohkem avaldama hakatakse.

Livia Járóka (PPE), kirjalikult. – (HU) Tahaksin juhust kasutada ja tervitada liri referendumi tulemust, mis sillutab teed Lissaboni lepingu jõustumiseks, luues seega suuremat demokraatiat ja solidaarsust soodustava Euroopa Liidu. Tahaksin rõhutada, et ühest küljest annab leping riikide parlamentidele suurema mõjuvõimu ja teisest küljest põhineb see Euroopa Liidu põhiõiguste hartal, sellega alal hoides ja konsolideerides kõnealuse inimõigusi ja vähemuste õigusi sätestava dokumendi siduvust. Eriti tähtis on see Ungarile, sest rahvusvähemustesse kuuluvate isikute diskrimineerimisele hartas pandud keeld on äärmiselt oluline žest nii väljaspool Ungarit elavate ungarlaste kui ka Ungaris elavate vähemuste seisukohast. Praeguse ülemaailmse majanduslanguse ajal on tähtis mõista, mida Euroopa tõhus ja tulemusrikas koostöö võib pakkuda keskmise suurusega riigile, nagu Iirimaa või Ungari, et kriisist edukalt välja tulla.

Rareș-Lucian Niculescu (PPE), kirjalikult. – (RO) Kui Lissaboni leping jõustub, muudab see seadusandlikud menetlused palju lihtsamaks. Kõige märkimisväärmateks edusammudeks saavad selles osas nende valdkondade hulga suurenemine, milles otsused võtab vastu ELi nõukogu kvalifitseeritud häälteenamusega (mitte enam ühehäälselt), samuti nende valdkondade hulga suurenemine, milles Euroopa Parlamendil on ELi nõukogu kõrval kaasseadusandja roll. Need uuendused lihtsustavad suuresti otsuste vastuvõtmise menetlust ELi tasandil, eriti sellistes valdkondades nagu struktuurifondid ja Ühtekuuluvusfond, mis on äärmiselt olulised Rumeenia jaoks, kes vajab seda raha oma arengu jätkamiseks. Ma tervitan ka fakti, et Euroopa Parlament saab laiemad volitused, näiteks seoses põllumajandusfondidega, mis on praeguse majanduskriisi poolt nii raskelt kahjustatud valdkond, jäädes samas valdkonnaks, mis vajab niisuguseid erimeetmeid, mis suudaksid anda kiireid tulemusi põllumajanduse elu parandamiseks ja meie kodanike toiduainetega kindlustamise tagamiseks.

Joanna Senyszyn (S&D), kirjalikult. – (PL) President Lech Kaczyński ei ole avalikult antud lubadusele vaatamata Lissaboni lepingule ikka veel alla kirjutanud. Edasilükkamine on kestnud nüüd juba poolteist aastat. See on õigustamata, laiduväärne ja isegi seadusevastane.

Poola parlament tegi 2008. aasta 1. aprillil presidendile ülesandeks Lissaboni lepingu ratifitseerida. Vastavalt Poola Vabariigi põhiseadusele on president kohustatud alla kirjutama. See pole hea tahte või tema poolehoiu küsimus – see on kohustus. Jättes selle kohustuse täitmata, rikub ta seadust. Tehes lepingule allakirjutamise sõltuvaks ühe teise riigi kodanike otsusest, on president Kaczyński pannud Poola niisuguse riigi rolli, kes

pole suuteline langetama sõltumatuid otsuseid, ning solvanud poolakate patriootilisi tundeid. Iirimaal võitsid tugeva ja ühendatud Euroopa Liidu toetajad. Poolas seisab president võidu teel ees ning nüüdseks pole tal peaaegu üldse enam ühiskonna toetust.

Kas võib olla, et ta on viivitanud isiklikel põhjustel, kartes kaotada ELi-vastase paindumatu valijaskonna toetust, sealhulgas Radio Maryjaga seotut? Kui nii, siis on ülim aeg alkatada kohtulik menetlus. Poola Vabariigi põhiseaduse kohaselt on selleks kaks võimalikku moodust. Kas riigikohus või Poola Vabariigi põhiseaduse artikli 131 lõike 2 neljanda lõigu kohaldamine – rahvuskogu deklaratsioon presidendi pideva suutmatuse kohta täita oma ülesandeid tervisliku seisundi tõttu. Poola rahvas ei taha Euroopa Liidu arengut takistada. Vastupidi, nad tahavad alkatada kasutoovaid muutusi Euroopas. President Kaczyńskil pole õigust sellesse sekkuda.

Czesław Adam Siekierski (PPE), kirjalikult. – (PL) Vaatamata asjaolule, et Euroopa Liit ja tema institutsioonid toimivad iga päev tõhusalt ka ilma Lissaboni lepinguta, võiks selle vastuvõtmise äpardumine luua pildi ühendusest, mis ei ole suuteline tähtsate otsusteni jõudma ega neid vastu võtma. Lissaboni leping kehtestab hääletamisel uued põhimõtted, mille puhul riigi hääletusvõime on selgelt sõltuv tema rahvaarvust. Praeguse Nizza hääletussüsteemiga võrreldes saavutavad suured riigid, sealhulgas Saksamaa, parema seisundi, kuna keskmise suurusega riigid, sealhulgas Poola, kaotavad. Nizza lepingu kohaselt Poolale eraldatud hääle arv oli väga soodus. Teatavad hirmud kompetentside jaotuse osas tekkisid siis, kui loodi uus ametikoht – Euroopa Ülemkogu alaline president, üldiselt tuntud ELi presidendina. Tuletagem meelde, et meil on juba Euroopa Komisjoni president ja parlamendi president, lisaks selle riigi liider, mis juhib Euroopa Liitu või mida nimetatakse eesistujariigiks, ning peale selle ootame veel välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja ametisse määramist. Peale kõrge esindaja ametikoha loomise, mida teatakse ka ELi välisministrina, tugevdab Lissaboni leping ühise diplomaatia loomise kaudu ELi välispoliitikat. Lisaks on sätestatud Euroopa Liidust lahkumise võimalus, loodud Euroopa kodanikualgatus ning lepingus räägitakse ka vajadusest luua ELi energiapoliitika, mis on Euroopa tuleviku jaoks väga oluline. Ootame lootusrikkalt lepingu lõplikku ratifitseerimist.

Silvia-Adriana Țicău (S&D), kirjalikult. – (RO) Lissaboni leping võimaldab riikide parlamentidel võtta Euroopaga seotud teemad päevakorda oma riigisiseste aruteludena. Tegelikult hakkavad riikide parlamendid uurima kõiki Euroopa Komisjoni seadusandlikke ettepanekuid, et tagada vastavus subsidiaarsuse põhimõttega. Kui kolmandik riikide parlamentidest teatab komisjonile, et seda põhimõtet on rikutud, peab komisjon oma ettepaneku läbi vaatama. Kui pool riikide parlamentidest arvab, et subsidiaarsuse põhimõtet on rikutud, peavad Euroopa Parlament ja nõukogu tegema avalduse selle kohta, kas seda põhimõtet on rikutud või mitte. Pärast seda, kui Euroopa õigusakt on vastu võetud, võivad riikide parlamendid Euroopa Kohtult kahe kuu jooksul pärast selle avaldamist tühistamist nõuda. Olenevalt Euroopa tasandil toimuva seadusandliku protsessi pikkusest võimaldab Euroopaga seotud küsimuste võtmine riiklike arutelude päevakorda liikmesriikidel õigel ajal näitajaid ja arengusuuniseid saada, et kavandada oma arutelusid samaaegselt ELi tasandil toimuvatega. Lissaboni leping kinnitab taas, et ELi majandus on sotsiaalne turumajandus, ning annab ELile uued volitused sellistes valdkondades nagu kliimamuutus ja energiapoliitika. Need volitused on eriti olulised, võttes eelkõige arvesse ELi energia sõltuvust kolmandatest riikidest.

Rafał Kazimierz Trzaskowski (PPE), kirjalikult. – Iirlaste „jah” Lissaboni lepingule on Euroopa jaoks hea uudis. Kahtlemata hakkab see leping Euroopa Liidule kasu tooma, lihtsustades tema otsusetegemise protsessi ja luues parema tegevusvälja tõhususele. Vastupidiselt sellele, mida ütlevad oponendid, ei tekita leping mingit suuremat revolutsiooni. Siiski pole kunagi varem olenenud rohkem rakendusprotsessist. Üksikasjad on põrgulikud. Oma uuendustega võib leping näiteks suurendada ELi märgatavust rahvusvahelisel laval. Siiski oleneb palju lõppsätetest, mis määratlevad selliste uute instrumentide iseloomu, nagu Euroopa Välistegevuse Teenistus. Sellepärast on oluline, et Euroopa Parlament, kui vähegi võimalik, asuks oma asjakohasesse rolli Lissaboni lepingus ettenähtud uue institutsioonilise raamistiku loomise protsessis. See muudaks kõnealuse protsessi läbipaistvamaks, suurendaks selle seaduspärasust ning ma arvan, et lõppeks võiks see kaasa aidata ka parema tulemuse saavutamisele.

17. Olukord Guineas (arutelu)

Juhataja. – Järgmine päevakorrapunkt on nõukogu teatis olukorra kohta Guineas.

Cecilia Malmström, nõukogu ametis olev eesistuja. – Härra juhataja, läheme nüüd järgmise teema juurde. See on väga tõsine ja oluline küsimus, mille lugupeetud parlamendiliikmed on tõstatanud ja otsustanud päevakorda võtta.

Esmaspäeval, 28. septembril, tapeti Guineas Conakrys üle 100 inimese, kui Guinea julgeolekujõudude sõdurid demonstrantide pihta tule avasid. Guinea kodanikud olid kogunenud pealinna staadionile, et protesteerida Guinea ajutise sõjaväelise liidri kapten Moussa Dadis Camara eeldatava kavatsuse vastu presidendiks kandideerida. Hukkunute lõplik arv ei ole veel teada, sest sõdurid korjasid laibad kokku, et neid ei saaks avalikes surnukuurides kokku lugeda. Praegusel hetkel ei tea me nende traagiliste sündmuste ulatust. Vigastatud inimeste hulk öeldakse olevat vähemalt 1 200 ning pealtnägijad on tunnistanud, et sõdurid vägistasid Conakry tänavatel naisi.

Vägivaldsete repressioonide käigus said mitu opositsiooniliidrit haavata ning võeti ajutiselt vahi alla. Ikka alles kinni peetavate protestijate arv on samuti teadmata; vormirõivais mehed rüüstasid opositsiooniliidrite maju ning röövivad poodi. Järgmisel päeval tegi kapten Camara televisioonis avalduse, väljendades kaastunnet tapetute perekondadele, ja külastas mõnda haavatut. Ta kuulutas välja kahepäevase riikliku leina ja töötas, et neid vägivaldajuhtumeid hakatakse uurima. Ta ise distantseerus tapmistest, öeldes, et ta ei kamanda sõjaväeosi, mis on nende julmuste eest vastutavad.

Euroopa Liit mõistis need jõhkrad ja šokeerivad sündmused viivitamata jõuliselt hukka. Eesistujariigi deklaratsioon, kõrge esindaja Solana avaldus ja ELi voliniku De Gucht'i avaldus avaldati järgmisel päeval. Me peame hakkama nõudma arreteeritute vabastamist ja sündmuste põhjalikku uurimist.

Vägivald Guineas sai ülemaailmse hukkamõistu osaliseks. ÜRO Julgeolekunõukogule esitati eelmisel kolmapäeval lühikokkuvõtte olukorrast riigis. Aafrika Liit mõistis toimunu hukka ja otsustas koostada raporti võimalike meetmete kohta, mis tuleb võtta. Lääne-Aafrika riikide majandusühendus (ECOWAS) nõudis selle küsimuse täielikku rahvusvahelist uurimist. Parlament, nagu te teate, mõistis põhiseadusevastase võimuvahetuse hukka ning kutsus oma 15. jaanuari 2009. aasta resolutsioonis üles austama inimõigusi ja põhiseadusliku korra juurde kohe tagasi pöörduma. EL otsustas avada Cotonou lepingu artikli 96 kohaselt läbirääkimised ja külmutas ELi arenguabi, mida oli antud lisaks humanitaarabile ja demokraatia ülemineku toetusele.

Me pole olnud üksi. Meie rahvusvahelised partnerid toimisid nii nagu meiegi. Aafrika Liit ja ECOWAS otsustasid peatada suhted Guineaga, kuni ta kehtestab demokraatlikult valitud parlamendi või valitsuse. On loodud Guinea Rahvusvaheline Kontaktrühm, mida Aafrika Liit ja ECOWAS ühiselt juhivad ja mille tegevusest Euroopa Liit osa võtab. Märtsis leppis militaarne hunta opositsiooniga kokku, et valimised toimuvad enne 2009. aasta lõppu, mis andis põhjendatud lootuse rahumeelseks ja demokraatlikuks üleminekuks. Kapten Camara kinnitas, et keegi riigipöörde juhtidest kandideerima ei hakka. Riiklik üleminekunõukogu pidi üleminekuprotsessi juhtima ning ette valmistama vajaliku põhiseaduse muudatuse valimiste hõlbustamiseks.

Mida me saame siis teha, et vältida edasist vägivalda, ning kuidas me saame Guinea rahvast aidata tema õigustatud ihaluses demokraatia, õigusriigi, rahu ja arengu järele? Noh, selleks on kolm peamist tegevusvaldkonda. Kõigepealt peaksime säilitama ja tugevdama poliitilist survet Conakry režiimile, eriti rahvusvahelise rühma raames. Kapten Camara otsus valimistel mitte kandideerida võimaldaks samuti olukorda maha rahustada. Burkina Faso presidendi Blaise Compaoré määramine ECOWASi ja Rahvusvahelise Kontaktrühma nimel kriisi lahendamise korraldajaks on väga positiivne märk ning Euroopa Liit on seda määramist eesistujariigi kaudu tervitanud. Me loodame, et tema vahendustegevus annab panuse turvalise, rahumeelse ja püsiva lahenduse leidmiseks olukorrale Guineas.

Teiseks: jätkuvalt tuleks uurida võimalusi rakendada sihipäraseid sanktsioone vägivalla eest vastutavate isikute vastu. Peame kooskõlastama seda lähenemisviisi Aafrika Liidu ning muude rahvusvaheliste ja kahepoolsete partneritega. Selles suhtes on olulise tähtsusega lähenev Aafrika-ELi ministritaseme kolmiku kohtumine Addis Abebas ning Guinea küsimust käsitlev kohtumine 12. oktoobril Abujas.

Kolmandaks: peaksime jätkama humanitaarabi andmist tsiviilelanikkonnale ja demokraatliku üleminekuprotsessi toetamist. Viimane oleneb siiski Guinea üleminekuasutuste usaldusväärsusest valmisolekust jätkata rahumeelset ja konstruktiivset dialoogi koos selge kohustusega hoiduda edasistest vägivallast ning austada oma kodanike inimõigusi ja poliitilisi vabadusi. Me ei säästa jõupingutusi Guinea rahva aitamiseks sel kriitilisel hetkel ning oleme kindlalt otsustanud toetada põhiseadusliku ja demokraatliku tsiviilvalitsuse tagasipöördumist vabade ja läbipaistvate valimiste kaudu. Me kutsume üles kõiki huvirühmi Guineas vägivallast hoiduma ning rahumeelset ja demokraatlikku üleminekut teostama.

Filip Kaczmarek, fraktsiooni PPE nimel. – (PL) Härra juhataja, proua Malmström, kriis Guineas on minu arvates sümptom laiemast probleemist, mis kahjuks ilmneb paljudes Aafrika riikides. Selleks probleemiks on demokraatlike institutsioonide nõrkus ja alaareng ning mõnikord isegi küpsetele tsiviilühiskondadele

iseloomulike mehhanismide puudumine. See on Euroopa jaoks tähtis mitte ainult sellepärast, et oleme seotud oma väärtuste külge – see on tähtis ka puht pragmaatilistel põhjustel.

Me arutleme üpris tihti arengukoostöö tõhususe üle. Selles pole midagi ebaharilikku, sest oleme sellise abi suurimaks andjaks ning peame huvi tundma selle tõhusa kasutamise vastu. On siiski tarvis silma vaadata fakte, et tõhususe tõstmist me ei saavuta, kui arenguabist kasu saavad riigid ei suuda anda miinimumtagatise sellele abi korraliku kasutamise kohta. Kuid ometi juhtub, et ilma demokraatia ja kodanikuühiskonnata on selliseid tagatise raske anda

Eile süüdistas härra Camara Prantsusmaad aafriklaste alandamises, sest see riik katkestas suhted Guineaga. See ei ole tõsi. Prantsusmaa ei ole aafriklaste alandanud. Härra Camara on ise oma kaasmaalasi ja aafriklaste alandanud. Ta on neid alandanud, sest on lasknud toimuda tapmistel ja on lasknud toimuda vägistamistel. Prantsusmaa ja Prantsuse valitsuse reageering oli õigustatud ja asjakohane ning meiegi seisukoht võiks olla sama resoluutne ja karm.

See on paradoks, kuid olukord on üpris lihtne. Me ei saa Guineas toimunud julmadele tegudele reageerimata jätta. Me peame nõudma vägivalda kasutamise lõpetamist. Nagu proua Malmström, arvan ka mina, et Burkina Faso presidendi missioon on väga hea asi, ning soovin talle edu. Loodame, et see missioon on tõhus. Me peaksime toetama ka Aafrika Liitu, mis on teatanud sanktsioonide kehtestamisest, kui tsiviilvalitsust ei ennistata.

Me teame Rootsi pühendumisest demokraatia ülesehitamise protsessile. Me teame, et just see ongi eesistujariigi tõeline prioriteet arengupoliitika valdkonnas. Me teame ka seda, et Rootsi valitsusel on selles valdkonnas kogemusi ja et ta on korduvalt edu saavutanud. Sellepärast tahan loota ja uskuda, et nii keerulisel ja äärmuslikul juhtumil nagu Guinea on see pühendumus tulemusrikas ja kannab head vilja.

Patrice Tirolen, fraktsiooni S&D nimel. – (FR) Härra juhataja, murettekitavad arengud seoses poliitilise olukorra ja julgeolekuga Guineas nõuavad Euroopa Liidult kindlat vastust. Nagu te kahtlemata teate panid Guinea valitsusele alluvad väed 28. septembril 2009 toime verise repressiooni kõigi opositsiooniparteide ühise rahumeelse demonstratsiooni kallal, põhjustades 157 surma ja vigastades rohkem kui tuhandet inimest, kellest mõned pidid kannatama isearanis jälki vägistamist ja sandistamist. Guinea Vabariik on maa, mis on pärast iseseisvumist 1958. aastal kogenud üksnes kaht diktaatorlikku valitsust. On aeg, et see pörgulik spiraal juba kord lõpeks.

Euroopa Liit, tema liikmesriigid ja institutsioonid on Moussa Dadis Camara 28. detsembri 2008. aasta riigipöörde juba hukka mõistnud. Seejärel kohaldas nõukogu korraldusel Cotonou lepingu artiklit 96, et koos Guinea võimudega koostada ajakava, mida kasutada demokraatiale ülemineku raamistikuna. See meetmete nimekirjast sisaldas eelkõige vabade ja läbipaistvate valimiste korraldamist ühe aasta jooksul ning lubadust, et CNDD liikmed, eriti Moussa Dadis Camara, neil valimistel ei kandideeri.

Kapten Camara otsus lükata valimised edasi 2010. aasta kevadele ning tema keeldumine arutada küsimust, kas ta kavatseb Guinea presidendiks kandideerida, oli märgiks praegu toimunud sündmuste saabumisest. Siiski oli 28. septembril veriselt mahasurutud demonstratsioon mõeldud nimelt selleks, et huntale tema kohustustest kinnipidamist meelde tuletada. Conakrys ametis oleva valitsuse reageering näitab üpris selgelt tema tõelisi kavatsusi: elimineerida kõik demokraatliku opositsiooni vormid ja võimul püsida.

Sellele vastuseks on rahvusvaheline üldsus need vägivaldteod ja Guinea valitsuse ühehäälselt hukka mõistnud. Maruvihasena selle veresauna üle, keeldus meie parlamendi kalanduskomisjon hiljuti üsna põhjendatult Euroopa Liidu ja Guinea vahelise kalanduskokkuleppe hääletamisest.

Praegu ja hiljutiste sündmuste valguses tahaks Euroopa Parlament teada, milliseid otsuseid kavatseb nõukogu selle olukorraga tegelemiseks langetada. Esiteks, kas nõukogu kavatseb läbi suruda rahvusvahelise uurimiskomisjoni moodustamise 28. septembri sündmuste uurimiseks? Kuidas kavatseb nõukogu tegutseda tagamaks, et NCDD täidab oma kohustusi, nimelt korraldab võimalikult varsti vabad ja läbipaistvad valimised, millest ei võta osa Moussa Dadis Camara ega mõni muu NCDD liige? Seoses Cotonou lepingu artikliga 96 küsin, milliseid meetmeid kavatseb nõukogu Guinea hunta vastu võtta? Lõpetuseks, milliseid konkreetseid lubadusi on nõukogu andnud ECOWASi, Aafrika Liidu ja Guinea Rahvusvahelise Kontaktrühma eri algatuste toetamiseks?

Niccolò Rinaldi, fraktsiooni ALDE nimel. – (IT) Härra juhataja, proua Malmström, daamid ja härrad, tahan kõigepealt Conakry ohvritele kõigiti kaastunnet avaldada nii Euroopa Demokraatide ja Liberaalide Liidu fraktsiooni nimel kui ka AKV-ELi Liberaaldemokraatide Võrgustikku kuuluva 30 Aafrika parlamendiliikme

poolt, kellega me eelmisel nädalal kohtusime, et arutada muuhulgas ka olukorda Guineas, koos Guinea liberaalse partei esimehega; see partei sai kahjuks vägivaldas otseselt kannatada.

Rääkides sellest, mida on tarvis ära teha, siis seoses teatavate eesistujariigi Rootsi poolt juba nimetatud valdkondadega on meie nõudmised järgmised. Esiteks: koos meie Aafrika Liidu partneritega nõuame vangide ja poliitiliste liidrite vabastamist, keda ikka alles kinni hoitakse. Teiseks: peame nõudma, et peetaks vabad ja demokraatlikud valimised, milles ei osale Rahvusliku Demokraatia ja Arengu Kaitse Komitee liikmed. Kolmandaks: kutsun üles sihipäraste sanktsioonide kehtestamisele, mis võetaks vastu liigse ettevaatusega, sest kordasaadetud jõledusi silmas pidades peame me igal juhul andma väga selge märguande. Neljandaks: ka meie tahame tõstatada kalanduskokkuleppe küsimuse. Meie ALDE fraktsioonist hääletasime kalanduskomisjonis selle vastu, aidates sellega kindlustada enamust, mida on tarvis kokkuleppe blokeerimiseks nii kaua kui võimalik. Me usume, et see on veel üks oluline otsus, mille nõukogu peab langetama.

Viies punkt on see, et me peame koostama sihtotstarbelised programmid, et abistada ohvrid, eelkõige vägistatud naisi, kes vajavad kindlasti eriti pühendunud abi. Lõpetuseks veel õigluse küsimus. Meie jaoks on eluliselt tähtis mitte ainult rahvusvahelise uurimiskomisjoni moodustamine, vaid ka Rahvusvahelise Kriminaalkohtu täielik kaasamine. Me usume, et kui on olemas õppetund, millest Conakry ohvrite näitel õppust võtta, siis nimelt see, et veel kord kinnitada, et õiglus peab võidule pääsema ning et inimesed, kes Aafrikas või ükskõik kus mujal sedalaadi kuritegusid sooritavad, sellest karistamatult ei pääse.

Eva Joly, *fraktsiooni Verts/ALE nimel.* – (FR) Juhataja, president, ministrid, daamid ja härrad, me ei saa vaikida nende traagiliste sündmuste palge ees, mis toimusid eelmisel nädalal Guineas. Vägivald, mida opositsiooni ja eriti naiste vastu kasutati, on täiesti kohutav ja vastuvõetamatu.

Tahan väljendada oma toetust ohvritele ja ka nende perekondadele, kellest mõned ikka alles ootavad, et saada tagasi oma armsate surnukehad, mille hunta tõelise veresauna jälgede varjamiseks ära võttis.

Lisaks praegustele nõukogu ja komisjoni algatatud meetmetele lubab meie praegune parlamentaarne olukord neile vägivallategudele reageerida ja Guinea valitsusele tugeva sõnumi saata, lükates tagasi raporti kalandusalase partnerluslepingu kohta Guineaga, mida järgmisel täiskogu istungil hääletama hakkame.

Arengukomisjon on selle Euroopa Liidu ja Guinea vahelise kalanduskokkuleppe septembris juba ühehäälselt tagasi lükanud, avaldades kahtlust Euroopa Liidu poolt eraldatud fondide kasutamise üle. Jättes kõrvale fakti, et tundub sobimatu eraldada rahalisi vahendeid Euroopa laevade kalasaagi põhjal, arvestamata kalavarusid või püügi mõju kohalikule elanikkonnale, panevad hiljutised sündmused meid kartma, et neid rahalisi vahendeid hakatakse kasutama sõjalisel otstarbel Guinea elanikkonna vastu.

Daamid ja härrad, Euroopa Parlament ei saa kalanduskokkulepet Guineaga heaks kiita, kuni ohvrite haavad on alles värsked. Seda tehes saadaksime Guinea valitsusele vale sõnumi. See oleks skandaal, mida ma ei saa end sundida heaks kiitma.

Marie-Christine Vergiat, *fraktsiooni GUE/NGL nimel.* – (FR) Härra juhataja, daamid ja härrad, nagu paljud meie uutest parlamendiliikmetest, olin ka mina rabatud inimõigustele osutatud tähelepanust siin täiskogul peetud aruteludel ja eriti nendel aruteludel, mida juhatas meie president Buzek. Toetan seda täielikult, sest kui olen siin ja olin ka Euroopa valimistel Prantsusmaal nimekirja eesotsas, siis eelkõige sellepärast, et olen ühenduste eest võitleja ja eriti inimõiguste eest võitleja.

Sellena ei saa ma olla ükskõikne Guinea sündmuste vastu, sest need olid inimõiguste eest võitlejad ning üldisemalt võttes kodanikuühiskonna esindajad, keda seal 28. septembril arreteeriti, massiliselt mõrvati ja kui nad olid naised, siis vägistati: üle 150 inimese sai surma ja üle 1250 inimese vigastada – nagu te ütlesite, minister – üheainsa päeva jooksul. Repressioonid jätkusid järgmistel päevadel ja jätkuvad ikka veel, vaatamata faktile, et need inimesed – nagu on juba öeldud – tulid rahumeelselt härra Camarale tema enda lubadusi meelde tuletama. Tunnistajate sissevoolavate avalduste põhjal pole mingit kahtlust, et vastupidiselt kapteni väidetele saatsid need vägivallateod korda valitsusele lähedased väeosad.

Olukord riigis on segane, kuid olles Guinea Kodanikuühiskonna Organisatsioonide Rahvusliku Komitee raames ümber rühmitunud, pöörduvad kodanikuühiskonna organisatsioonid abi otsides rahvusvahelise üldsuse poole. Mõne viimase kuu jooksul on see Rahvuslik Komitee tekitanud neis Aafrika riikides näite, korraldades Guinea rahva jaoks peamisi protsesse härra Camara antud lubaduste alusel.

Guineast meieni jõudvad uudised on ärevusttekitavad. Ma ei saa kõnedega siin Euroopa Parlamendis midagi muuta. See arutelu toimub meie nõudmisel, Euroopa Ühendatud Vasakpoolsete / Põhjamaade Roheliste

Vasakpoolsete liitfraktsiooni nõudmisel, kuid me peame minema kaugemale. Me nõuame demonstratsioonide represseerimise selgesõnalist hukkamõistu.

Te rääkisite meile sihipärastest sanktsioonidest, minister. Kas võiksite meile sellest rohkem rääkida? Tagakiusamise viivitamatust lõpetamisest, kõigi arreteeritute vabastamisest ning rahvusvahelise uurimiskomisjoni moodustamisest arvan, minister, et liigume õiges suunas. Kas võiksite meile siiski ka selle kohta natuke rohkem informatsiooni anda?

Rääkisite meile ka, et kogu abi on külmutatud, välja arvatud humanitaar- ja toiduabi. Meie jaoks tundub see miinimumina, aga kui võtta praktilistes terminites, siis kuidas me saame toetada üleminekut demokraatiale?

Härra president, me tahame, et järgmisel Strasbourgi osaistungjärgul hääletataks resolutsiooni, nii et Euroopa Parlament ei piirduks ainult kõnedega, vaid tegutseks otsuseid langetades, nagu suutis teha tänavu jaanuaris. Ütlen veel kord: see on pakiline küsimus. Kohalikud organisatsioonid hoiatavad meid etnilise konflikti ohu eest. Me ei tohi oodata uut Rwandat, enne kui tegutsema hakkame; inimõigusi tuleb kaitsta Aafrikas täpselt samamoodi nagu igal pool mujal maailmas.

Licia Ronzulli (PPE). – (IT) Härra juhataja, daamid ja härrad, proua Malmström kirjeldas olukorda Guineas väga täpselt. Mitme nädala jooksul on Guinea olnud ägedate kokkupõrgete tallermaaks, mille jooksul on kasutatud enneolematut vägivalda vabade kodanike suhtes, kes oma poliitiliste veendumuste nimel tänavatel demonstratsioone korraldasid. Guinea valitsus kiusab taga ja tapab igaühe, kelle poliitilised veendumused erinevad riigi juhtide omadest, võttes sellega inimestelt igasuguse vabaduse, mis, nagu me hästi teame, on endastmõistetavalt iga inimolendi puutumatu õigus.

Käib mitmeteistkümnes tapatalgu ning on oht, et see võib genotsiidiks kasvada, kui me kohe ei võta viivitamatuid, käegakatsutavaid meetmeid. Eelmisel nädalal otsustas AKV-ELi parlamentaarne ühisassamblee, mille eesistuja asetäitja ma olen, võtta vastu resolutsiooni, millega mõistetakse hukka jõu kasutamine Guinea võimude poolt ning nõutakse, et kohalik valitsus hakkaks viivitamata täitma õigusnorme ning toetama inimõigusi.

Pärast 157 inimese hukkumist tänavakokkupõrgetes ning Moussa Dadis Camara katseid seda varjata, pöördusid opositsiooni liikmed rahvusvahelise üldsuse poole lootuses abi ja rohkem kaitset leida. Siiski teatas kapten Camara 5. oktoobril, et ta on välismaiste rahuvalvejõudude riigisviibimise vastu, keeldudes igasugusest välismaisest sekkumisest siseasjadesse.

Sellepärast ma tunnen, et lisaks oma hukkamõistu väljendamisele peame me vastama viivitamatute konkreetsete meetmete võtmisega, nagu mu kolleeg härra Rinaldi just ütles. Vägivallaga silmitsi seistes ja kui keelatakse õigust elule – ning taas maksavad selle eest naised ja lapsed – ei saa me jätta tegutsemata ning peame nõudma tagasipöördumist õigusriigi juurde. Teie poole pöördudes, mu kaasparlamentiliikmed ja institutsioonide esindajad, loodan ma seega, et suudame saavutada ühehäälse kokkuleppe – ja ma rõhutan, ühehäälse – võtta viivitamatud meetmed, et võimaldada Guinea rahval taastada oma maal sellised võõrandamatud põhiõigused, nagu demokraatia ja vabadus. Loomulikult tahan ka isiklikult väljendada oma toetust kõigile nendes traagilistes sündmustes kannatada saanud perekondadele.

Isabella Lövin (Verts/ALE). – (SV) Härra juhataja, proua Malmström, daamid ja härrad, ma olen kalanduskomisjoni liige ning külastasin ise Guinead eelmise aasta detsembris, seepärast olen jälginud seda teemat väga tähelepanelikult.

Kõigepealt leidsin olevat tähelepanuväärse, et Euroopa Liit jätkab Guineaga kalanduskokkuleppe täitmist, sest selle kokkuleppe me sõlmisime eelmise valitsuse ajal kaks nädalat enne riigipööret. Tegelikult oleme takerdunud kokkuleppesse, mille sõlmisime seadusliku valitsuse ajal, ent praegu on seal sõjaväeline diktatuur. Oleme sellesse takerdunud terveks aastaks.

Eile nõudis USA riigisekretär Hillary Clinton avalikult Mussa Dadis Camaralt ja tema režiimilt tagasiastumist. Võin selle miinimumnõudega ainult nõustuda ning tahaksin ka osutada, et Euroopa Parlamendile oleks see häbi, kui me kahe nädala pärast hääletaksime Guineaga kalanduskokkuleppe jätkamise poolt, mis võiks novembri lõpus sellele režiimile anda üle miljoni euro. Kalanduskokkuleppe on seotud 25 Euroopa laeva tuunikalapiiüliga. Usun, et need laevad peavad ilmselt hakkama otsima uusi vesi, kust kala püüda, sest EL ei saa asju ajada diktatuuridega, mis omaenda rahvast tänavatel avalikult tapavad.

Komisjoni poolt arengukomisjonile ja kalanduskomisjonile esitatud argument, et kalanduskokkuleppest saadud rahast oleks rahvale kasu, on täiesti vale. See peegeldab komisjoni hinnangut eelmisele kokkuleppele.

Meil pole aimugi, kuhu nende kalanduskokkulepete raha viimaks jõuab. Need kokkulepped tehti eelmise valitsusega. Mul on raske uskuda, et praegune režiim võiks raha paremini kasutada.

Sellepärast huvitab mind väga, mida nõukogu kalanduskokkuleppe osas teha kavatseb. Kas EL kavatseb USAga ühineda ja nõuda, et režiim tagasi astuks?

Cristian Dan Preda (PPE). – (RO) Ka mina tahaksin öelda, et Guineas toime pandud vägivallateod on täiesti kohutavad. Tean, et kaks tundi tagasi tegi Prantsusmaa välisminister avalduse, et eeldatavasti oli Dadis Camara seotud veresauna toimepanemise otsusega, ja seega on asjade seis äärmiselt tõsine.

Nendest kohutavatest vägivallategudest üsna eraldiseisev pingete allikas on kahtlemata fakt, et Dadis Camara ihkab saada Guinea alaliseks juhiks ning ei soovi pidada oma lubadust riigi poliitilisest elust mitte mingil moel osa võtta. Ma arvan ka, et seoses sellega avaldatav rahvusvaheline surve peab olema väga selgesti mõistetav. Teisest küljest tervitan ma seda, et Burkina Faso president Blaise Compaoré, kellel on palju kogemusi läbirääkimiste juhtimise ja Aafrika konfliktide lahendamisega, on selle juhtumi vahendajaks nimetatud. Ma arvan, et teda tuleks toetada meie diplomaatiliste jõupingutustega.

Chris Davies (ALDE). – Härra juhataja, pean parandama proua Jolyt, kes ütles, et kalanduskomitee hääletas Guineaga partnerluskokkuleppe sõlmimise ettepanekule ühehäälselt vastu. Tegelikult otsustati tagasilükkamine kõigest ühe häälega. Üsna üllatuslikult hääletas PPE fraktsioon kindlalt kokkuleppe jätkamise poolt. Selle kokkuleppega antakse sadu tuhandeid eurosid praeguse režiimi kätte, et võiksime rannikuvetest tuunikala püüda. Nagu paljud neist kokkulepetest on seegi ka parimatel aegadel alatu tehing, aga praeguses olukorras täiesti vastuvõetamatu.

Minister mainis, et Guinea suhtes kehtestatakse võimalikud sanktsioonid. Kas ta võiks need nüüd lisada oma nimekirja ja anda meile lubaduse, et hakkab võitlema partnerluslepingu peatamise eest ja saavutab selle?

Krisztina Morvai (NI). – Härra juhataja, inimõiguste advokaadina, kes on peaaegu veerand sajandi vältel saanud kogemusi nii rahvusvahelisest keskkonnast kui kodusest Ungarist, kasutan ma kõiki võimalusi rõhutamaks, et Euroopa Liit peab kaitsma inimõigusi, ja tegema seda eelistatavalt terves maailmas. Kuid on äärmiselt oluline teha seda usaldusväärsel viisil ning selleks peame kaitsma inimõigusi ka seespool oma piire, Euroopa Liidu süsteemi siseselt.

Nagu olen teile viimase kolme kuu jooksul korduvalt maininud, oli meie parlamendi kodanikuvabaduste, justiits- ja siseasjade komisjoni liige Kinga Göncz varem liikmeks valitsuses, mida me Ungaris nimetasime "täpsuslaskurite" valitsuseks, sest 23. oktoobril 2006 tulistasid nad rahvast Budapesti tänavatel. Sellest ajast saadik on Ungaris valitsenud inimõiguste kriis ja Euroopa Liit ei võta selles suhtes midagi ette. Meil on kodanikuõiguste komisjoni esimehe asetäitja, kes oli sel ajal Ungari valitsuse liige. Kuni me pole selle küsimusega tõsiselt tegelema hakanud, ei hakka keegi uskuma, et meie mistahes tegevus inimõiguste valdkonnas võiks olla usaldusväärne.

Cecilia Malmström, nõukogu ametis olev eesistuja. – Härra juhataja, avaldan veel kord Euroopa Parlamendile tänu, et nad selle probleemi oma päevakorda võtsid. See on väga tõsine teema ja ma loodan, et mõistsite mu sissejuhatusest, et jagame teiega oma muret inimõiguste kohutava rikkumise pärast, mis toimus Conakrys. Probleemiks ja mureks on inimesed, keda ikka alles kinni peetakse ning me oleme nõudnud toimunu täielikku uurimist ja vangide vabastamist.

Ma arvan, et võime öelda, et Euroopa Liit on ennast äärmiselt selgelt väljendanud. Neid sündmusi on hukka mõistnud härra Solana, härra De Gucht, eesistujariik ja nüüd, nagu ma tean, on seda tehtud ka Euroopa Parlamendi AKV fraktsiooni deklaratsiooniga. On väga hea, et Euroopa Liit on nende kohutavate sündmuste hukkamõistmisel ühehäälnel, konkreetne ja nappisõnaline. Me tegutseme selles osas väga tihedas koostöös ka teistega, nii et rahvusvaheline üldsus saab hukkamõistu avaldada ja käituda väga ühtekuulval viisil. See on ainus tee, kuidas saame tegelikult survet avaldada.

Meil on olemas rahvusvaheline kontaktrühm. On määratud vahendaja, Burkina Faso president, mis on väga hea, ning ta kuulub samuti kontaktrühma. Koos kontaktrühmaga, mille liikmeteks on EL ja USA, oleme nõudnud – ma vastan praegu teile, proua Lövin – kapten Camara tagasiastumist. Kogu maailma üldsus on seda nõudnud.

Me oleme avatud ka muudele küsimustele vastamiseks ja sanktsioonide läbiarutamiseks. Arvan, et mõju on suurem, kui teeme seda üheskoos rahvusvahelise üldsusega. On erinevaid võimalusi, kuidas seejuures saaks sihtmärgiks võtta teatavad isikud ja nõnda edasi, ning meil on vaja lähematel päevadel jätkata arutelusid

rahvusvaheliste tegutsejatega – Aafrika Liiduga, kontaktrühmaga, USAga jne – kuidas saaksime vajalikke sanktsioone koordineerida, et neil oleks maksimaalne mõju.

Nagu juba ütlesin, oleme alustanud ka konsultatsioone vastavalt Cotonou lepingu artiklile 96 ning külmutanud ELi kogu arenguabi, välja arvatud humanitaarabi ja demokraatliku ülemineku toetus.

Kalanduse osas – kas see võiks siis olla osa abist või mitte – kuulen väga hästi, mida te ütlete. Saan teid ainult julgustada jätkama arutelu komisjoniga. See on komisjon, kes ELi kalanduspoliitika eest vastutab. Ka meie arutame seda komisjoniga ning mul on kahju, et neid parajasti siin ei ole. Kuid võite kindlad olla, et teeme edasi koostööd rahvusvahelise üldsusega, et jätkuvalt survet avaldada ja läbi suruda täielik uurimine ning loodetavasti ka Guineas ühel päeval asetleidvad vabad ja ausad valimised. Täna teid ja parlamendiliikmeid selle arutelu eest.

Juhataja. – Täna teid väga, proua Malmström. Teil on jätkunud nii palju kannatust, et terve pärastlõuna ja osa õhtupoolikust siin veeta. Võib märgata, et olite mitte eriti ammu meie täiskogu liige ja sellepärast teile see keskkond nii väga meeldibki!

Arutelu on lõppenud.

18. Üheminutilised sõnavõttud poliitiliselt olulistel teemadel

Juhataja. – Järgmine päevakorrapunkt on üheminutilised sõnavõttud poliitiliselt olulistel teemadel.

Elena Băsescu (PPE). – (RO) Me tervitame Nabucco projekti lepingu allakirjutamist 13. juulil Ankaras. Gaas pole siiski ainus Euroopa riikidele kättesaadav energiaallikas. Peame võtma sama hoiaku Euroopa varustamise suhtes toornaftaga, edendades selleks lõunapoolset koridori.

Meile on esitatud projekt, millel võib olla sama suur strateegiline tähtsus kui Nabuccol. Ma räägin üle-euroopalisest Constanța–Trieste naftajuhtmest. See torujuhe hakkab transportima Kaspia mere naftavarusid Gruusia terminali kaudu Supsasse, jätkates mööda torujuhet Constanța sadama kaudu otse Triestesse.

Saame tagada oma riikidele ja kodanikele energiavarustuse kindluse üksnes nafta ja gaasi tarneallikate ning varustusteede mitmekesistamisega. Seda meeles pidades on Rumeenia asunud arendama Constanța sadamaterminali, mis oleks suuteline vastu võtma looduslikku vedelgaasi, mille ta seejärel Euroopa teistele tarbijatele laiali jaotab.

Marc Tarabella (S&D). – (FR) Härra juhataja, ma kasutan meile eraldatud üheminutilist kõneaja, et juhtida tähelepanu positiivsetele tulemustele – nagu kõik siin täiskogul teavad – mis olid liri rahva positiivsel hääletusel põhiseadusliku lepingu üle. See hääletamine tähendab seda, et eelkõige sellistes komisjonides nagu põllumajanduskomisjon, aga samuti siin parlamendis, täiskogul, toimub meil edaspidi kaasotsustamine. Parlament hakkab seega seisma võrdsetel alustel nõukoguga, mis demokraatlikes terminites tähendab ilmselt tohutut edasiminekut.

Tahaksin kasutada seda võimalust, et rõhutada – kuna meie iiri sõprade ülekaalukas enamus täna põhiseaduslikule lepingule „jah” ütles ning Poola president on samuti valmis lepingule alla kirjutama, nagu meie parlamendi president just praegu ütles – siis on kõik, mida veel tarvis, Tšehhi Presidendi „jah”-sõna. Tahaksin sellepärast, et kõik meie kaasparlamendiliikmed eri poliitilistest fraktsioonidest üritaksid oma vastavate pädevuste kontekstis edastada oma tšehhi kolleegidele sõnumit, et see leping tuleb tõepoolest alla kirjutada, seda enam, et Tšehhi Parlament on oma „jah” juba öelnud. Presidendil on jäänud vaid sellele ürikule alla kirjutada ning võtta oma riigis jalge alla edasimineku demokraatlik tee, et arendada seega meie demokraatiat Euroopas.

Luigi de Magistris (ALDE). – (IT) Härra juhataja, tahaksin rääkida Messina tragöödiast – mida Euroopa Parlamendi president täna meenutas – ja selle tosinatest surmajuhtumitest. Seega on Itaaliast teatatud veel ühest tragöödiast: Itaalia peaminister isegi kinnitas, et see oli etteaimatav tragöödia. Seda võidi ju ette aimata, ent selle ärahoidmiseks ei tehtud midagi. Ei tehtud midagi, sest seda piirkonda valitseb konkreetne keegi, konkreetne maffia, metsamaffia oma metsatulekahjudega.

Siiski on see, millele Euroopa Parlament peaks eelkõige tähelepanu koondama, kasutusviis, kuidas riigi raha ja ka Euroopa Liidu antud toetust saab regionaalarengu eri vormidesse investeerida tagamaks, et ehitustöid teostataks korralikult ning tõsised keskkonnakahjud heastataks. Pigemini tihti kui harva pistavad kuritegelikud rühmitused, korrumppeerunud poliitikud ja maffia need riiklikud vahendid oma tasku.

Seetõttu peaks meie käesolev ametiaeg keskenduma sellele, mis juhtub riiklike vahenditega, mida tuleks tegelikult kasutada looduse taastamiseks, loodusvarude kaitsmiseks, keskkonnasõbraliku majanduse arendamiseks ja uute töökohtade loomiseks. Selliseid kohutavaid tragöödiaid nagu Messinas ei tohi enam juhtuda.

Ryszard Czarnecki (ECR). – (PL) Härra juhataja, tahaksin sõna võtta Leedus elava Poola rahvusvähemuse kaitseks, mida on hiljuti diskrimineeritud. Meil on siin valus paradoks, et Leedu poolakad, kes mõnes piirkonnas moodustavad enamuse elanikkonnast, olid enne Leedu ühinemist Euroopa Liiduga paremas olukorras kui nüüd, mil Leedu on ELi liige.

Salcininkai rajooni omavalitsusele anti 14. oktoobrini aega, et poolakeelsete tänavanimedega sildid maha võtta, mis on vastuolus Euroopa standarditega ja Euroopa kohalike omavalitsuste hartaga. 2008. aasta märtsis piirati Poola koolisüsteemi tegevusvabadust Leedu seadusega. Pooletise aastaga on suletud neli kooli, kokku 45 klassi, ning ähvardatakse sulgeda veel 107 klassi. Sunnitakse muutma poola perekonnanimesid, et need näeksid välja nagu leedu nimed. Lõpetuseks ütlen, et paljudele poolakatele pole ikka veel tagasi antud omandit, mille Nõukogude Liidu kommunistid pärast 1939. või 1944. aastat võõrandasid.

Ma pöördun Euroopa Parlamendi poole palvega kaitsta Leedus elavaid poolakaid vastavalt Euroopa inimõiguste ja vähemuste õiguste standarditele.

João Ferreira (GUE/NGL). – (PT) Härra juhataja, seoses teadaandega, et kriis hakkab lõppema, on tehtud optimistlikke üleskutseid. Kahjuks on need teadaanded vastuolus igapäevase elu reaalsusega. Olukord Põhja-Portugalis on selle illustratsiooniks. Juba üksi Braga distriktis on viimastel nädalatel suletud vähemalt 10 ettevõtet, jättes töötuks üle 300 inimese. Paljud muud ettevõtted on samuti sulgemisohus.

Olukord on eriti tõsine tekstiili- ja rõivatööstuses: see on üks Euroopa Liidu sektoritest, mida kõige tugevamalt kahjustab maailmakaubanduse kasvav liberaliseerimine. Selles traagilises olukorras tunneme pakilist vajadust lahenduste järele, mis erineksid selle olukorra põhjustanud poliitilistest suunistest.

On eluliselt tähtis rakendada ohutusmeetmeid, eelkõige liikmesriikide osutatud sektorites, et suuta säilitada ja edasi arendada töökohti ning neid ettevõtteid jätkuvalt tegevuses hoida, samuti liikuda edasi tekstiilitööstust toetava ühenduse programmi loomisega – see on küsimus, mis on juba olnud meie parlamendi resolutsiooni teemaks – koos asjakohaste rahaliste vahenditega, mis on konkreetsete ettevõtete nähtud kõige ebasoodsamatele piirkondadele, mis sellest sektorist sõltuvad.

Paul Nuttall (EFD). – Härra juhataja, tahaksin juhtida teie tähelepanu ebaausale ja ebademokraatlikule viisile, millega hõõgniidiga elektrikipirn on terves Euroopa Liidus ära keelatud. Esialgne direktiiv andis Euroopa Komisjonile rakendusmeetmed, mis tegelikult tähendas, et määrus võis läbi minna ilma selle farsita assamblees või minu tegeliku parlamendi nõusolekuta Westminsteris. See keeld oli poliitilise eliidi väljamõeldis ja sätestati kellegi noogutuse või silmapilgutuse peale.

Inimestest mindi mööda, aga seda oskab Euroopa Liit ju väga hästi. Vaadake ainult, mis juhtus Lissaboni lepinguga. Sellel lasti teoks saada, kahjuks kokkumängus Briti konservatiivide parteiga, mis on Briti poliitika Jekyll ja Hyde, kui on tegemist Euroopa küsimustega. Suurbritannias räägivad nad üht, tulevad siis siia ja teevad komisjonis täpselt vastupidi.

Ühesõnaga, 1. mailmasõja eelõhtul kartis Briti välisminister sõõr Edward Grey, et tuled terves Euroopas kustuvad. See sobiks hästi Euroopa Liidule, sest oma kiindumusega inimese põhjustatud kliimamuutuse ebateaduslikku kultusesse tõestate te, et sõõr Edwardi õnnetu ettekuulutus on õige.

Krisztina Morvai (NI). – Härra juhataja, täna räägiti siin väga palju Lissaboni lepingust ja kuidas see tugevdab solidaarsust eurooplaste vahel. Ungari rahva nimel tahaksin nüüd pöörduda teie solidaarsuse poole, sest Ungari politsei inimõigusi austavatel kõrge auastmega töötajatelt saadud usaldusväärse informatsiooni kohaselt kavatseb Ungari politsei niinimetatud 2006. aasta Verise Esmaspäeva kolmandal aastapäeval (23. oktoobril) meie demonstatsioonide ja mälestamiste ajal Ungari rahva vastu jälle massilist vägivalda kasutada.

Tahaksin pöörduda Euroopa Parlamendi liikmete poole üleskutsega meid aidata ja sel päeval inimõiguste vaatlejatena Budapesti tulla. Tahaksin, et ka teie valijaskond paluks teil seda teha. Palun uurige Internetist inimõiguste rikkumiste ja politsei massiliste vägivallategude kohta Ungaris ning tehke nii, et see ei saaks enam kunagi korduda. Palun tulge ja näidake üles solidaarsust, mida täna nii tihti on mainitud.

György Schöpflin (PPE). – (HU) Tahaksin meelde tuletada slovaki keeleseadust, mis kohe pärast heakskiitmist on tõsist muret tekitanud. Mõned viimased nädalad on näidanud, et need mured on põhjendatud, sest kuigi käesolevas seaduses kirjeldatud karistusi veel ei kasutata, on valitsuse ametnikel käsk rääkida ainult slovaki keeles. See tähendab, et postiametnikel, tuletõrjujatel ja politseinikel, kelle emakeeleks on ungari keel, pole lubatud tööajal oma keelt kasutada.

Seega, kui ma Slovakkia politseinikuna räägin ungari keelt, peavad nad mulle vastama slovaki keeles, isegi kui nende emakeeleks on ungari keel ja olenemata sellest, et ma nende vastusest aru ei saa. Muide, olukord on sama, kui püüaksin rääkida inglise keeles. Tahaksin soovitada Slovaki külalislahkuse sektorile uut reklaamteksti: meile meeldib, kui välismaa turistid käivad Slovakkias, tingimusel et nad on selgeks õppinud slovaki keele, enne kui oma jala meie maapinnale tõstavad. Tere tulemast Absurdistan!

Monika Flašíková Beňová (S&D). – (SK) Ootasin või eeldasin enamat neist rünnakutest Slovaki Vabariigi vastu, sest üheminutilised sõnavõttud pakuvad Ungari kolleegidele või ungari rahvusest kolleegidele ideaalset võimalust Slovaki Vabariigi ründamiseks.

Pea ütlema, et see teeb mulle tõsist muret, sest ootasin tegelikult, et Euroopa Parlament need Euroopa Liidu ees seisvad probleemid lahendab. Oleme siin täiskogu istungitel sirutanud mitu korda sõbrakäe kaasparlamentiliikmetele Fideszist ja teistest parteidest, soovides nendega arutada lahendamata probleeme või teemasid. Sedasama tegime ka keeleseaduse puhul ning peab ütlema, et olen väga pettunud, härra juhataja, et ükski meie Ungarist pärit või ungari rahvusest kaasparlamentiliige pakkumisele ei vastanud ning mu kolleegid SMKst (mis on üks partei Slovaki Vabariigis) eelistasid isegi ära minna nendelt istungitelt, kus me selle küsimuse tõstatasime.

Olen uurinud ka Slovaki Vabariigi parlamendi kodulehekülge, kus seda seadust saab täies pikkuses lugeda, ning võin öelda, et seadus ei ähvarda mingil viisil rahvusvahemuste õigusi oma keeli kasutada.

Ramon Tremosa i Balcells (ALDE). – Härra juhataja, Hispaania valitsus otsustas, et Barcelona-Perpignani ülikiire rongiliini peaks läbi minema just Sagrada Família katedraali alt, seades sellega ohtu 1984. aastal UNESCO Maailmapärandi nimekirja võetud mälestusmärgi, mida eelmisel aastal külastas kolm miljonit turisti. Uue tunneli rajamine Sagrada Família katedraali vundamendile äärmiselt lähedale võib viia selle hoone parandamatute kahjustusteni.

Hispaania valitsus kinnitab, et mingeid probleeme ei ole, ent käesoleval aastal on sarnastes pinnasetingimustes juhtunud arvukalt intsidente uue metrooliini tunnelikaevamismasinatega Barcelonas. Üks tunnelikaevamismasin jäi Llobregati jõe lähedal mitmeks kuuks kinni ja keegi ei teadnud, kuidas olukorda lahendada. Tahan Euroopa institutsioone teavitada Sagrada Família kokkuvarisemisohust. Selle Euroopa kunstiteose säilitamine on üldsuse huvides, nii et palun uurige probleemi, peatage Hispaania valitsuse tehtav töö ja muutke tunneli asukohta.

Oldřich Vlasák (ECR). – (CS) Härra juhataja, daamid ja härrad, tahaksin juhtuda teie tähelepanu viivituste probleemile, mis tekkisid seoses Autonoomsele Euroopa Rongijuhtide Liidule (ALE) esitatud kutsega ühineda sotsiaalse dialoogi komisjoni raudteesektsiooniga. 2005. aastast alates on see organ koondanud üle 100 000 liikme 16-st Euroopa rongijuhtide liikmesorganisatsioonist ning taotlenud täieõigusliku sotsiaalpartnerina tunnustamist sotsiaalse dialoogi raudteedega tegelevas sektsioonis. Hoolimata pikaleveninud läbirääkimistest Euroopa Transporditöötajate Föderatsiooniga, mis praegu on töötajate ainus esindaja selles komisjonis, pole veel võimalikuks osutunud leida kompromissi, mis annaks ALEle võimaluse oma liikmete huve otseselt kaitsta. Minu arvates on see väga õnnetu asjade seis. Sotsiaalne dialoog, nagu Euroopa Parlament on selle heaks kiitnud, peaks minu arvates lubama pluralismi. Usun kindlalt, et ühelgi organisatsioonil, isegi mitte sellisel, mis esindab 80% Euroopa raudteesektori töötajatest, ei ole õigust monopolile ning seetõttu pöördun ma kõigi osaliste, sealhulgas ka Euroopa Komisjoni poole, et nad läbirääkimiste jätkamiseks tee lahti teeksid.

Georgios Toussas (GUE/NGL), kirjalikult. – (EL) Härra juhataja, Euroopa Liidu direktiivid ja liikmesriikide seadused kaheksatunnise tööpäeva ja üldiste tagurlike ümberkorralduste kohta loovad keskaegsed töötingimused, tekitades töötajates viha ja põhjustades demonstratsioone. Euroopa Komisjon ujutatakse iga päev üle vihaste põllumeeste ja nõrkinud tööliste protestidega.

Näiteks lennukite salongitöötajate ja pilootide tööaeg, nagu on sätestatud määruses (EÜ) nr 1899/2006, ületab päevas 14 töötundi, ohustades seega töötajate ja reisijate elusid, nagu tõendavad arvukad teadusuuringud.

Euroopa Liit keeldub teadusuuringuid arvesse võtmast, kuna kuuletub monopolsete äriühingute käskudele, kes keelduvad töötajate tervise ja lennuohutuse heaks oma kasumist ühtainsatki eurot ohverdamast.

Me kutsume üles lennukipilootide ja salongitöötajate tööaja lühendamisele ja töötajate õiglaste nõudmiste rahuldamisele. Pealegi on Euroopa Komisjonil kohustused nii Euroopa Parlamendi kui ka töötajate ees.

Martin Ehrenhauser (NI). – (DE) Härra juhataja, Lissaboni põhiseadusliku reformilepingu kogu ratifitseerimisprotsess oli demokraatia ja seega ka Euroopa Liidu tragöödia. Ehk lubate mul kui uuel noorel parlamendiliikmel öelda, et kõigi Euroopa Liidu kodanike referendumite kaudu oli meil ajalooline võimalus tuua Euroopa Liidu väga elitaarne joonestuslauaprojekt ühendusse Euroopa rahvaga. Teil oli võimalus referendumeid kasutades puhuda Euroopa Liidu emotsionaalsesse vrakki elu ja vaimsust. Seda võimalust te siiski ei kasutanud. Vastupidi, te ütlesite lihtsalt „ei” otsesemale demokraatiale ja „ei” kodanike osalusele.

Kõik, mida oskan selle peale öelda, on see, et niisugust asja ei nimeta ma demokraatiaks. Demokraatia nõuab võimude lahusust ning opositsiooni ja valitsuse selget eraldamist. Seda me toetame ja selle eest me võitleme.

László Tőkés (PPE). – (HU) Lubage mul alustada, härra juhataja, öeldes, et proua Beňová räägitu ei ole õige. Viis noort ungarlast on juba veetnud viis aastat Serbia vanglas pärast purjuspäi kaklust maa lõunaosas asuvas Temerini linnas. Neile mõisteti vanglakaristused kümnest viieteistkümnelt aastani. Kokku said nad 61 aasta pikkuse karistuse ning natsionalistid kasutasid nende juhtumit valimispropagandana. Isegi need, kes Balkani sõjas sõjakuritegusid sooritasid, ei saanud nii karmi kohtuotsust. Samal ajal peksti Serbias läbi umbes 300 ungarlast ilma mingite juriidiliste tagajärgedeta. See annab vahekorra 300:1.

Euroopa Parlament saatis 2005. aasta jaanuaris Serbiasse faktide uurimiseks delegatsiooni. Sellest ajast alates oleme oodanud, et inimõiguste allkomisjon arutaks raportit ungarlaste julma peksmise uurimise kohta. Ma nõuan parlamendilt ja president Jerzy Buzekilt, et need Temerini noored mehed vanglast vabastataks. EL peab seadma Serbia liitumise eeltingimuseks, et Serbia kasutaks diskrimineerimiseta oma juriidilist süsteemi ning et ta hirmutavate ja kahjulike kohtuotsuste langetamise asemel võtaks kinni tõelised lurjused, Serbia sõjakurjategijad.

Zigmantas Balčytis (S&D). – Härra juhataja, minu kodumaa Leedu on mitmel moel väga lirimaa sarnane ning meie rahva poolt Lissaboni lepingule antud jah-sõna on selgelt demonstreerinud kõigi meie kodanike tahet saada tugevam ja tõhusam Euroopa. See on selgelt näidanud, et me ei suuda kriisiaegadel ise hakkama saada ega oma rahva heaolu tagada.

Rohkem kui kunagi varem peab ühendus kõnelema ühel häälel ning selle aluseks on liikmesriikide vaheline solidaarsus. Euroopa elab praegu läbi raskeid aegu ning Lissaboni lepinguga kavandatud reformid annavad tõuke tõhusama institutsioonilise struktuuri moodustamiseks, mis paljudes valdkondades viib kahtlemata seostatavate poliitikateni. See on tõepoolest suur saavutus nii Euroopa kui ka meie kõigi jaoks.

Õnnitlen veel kord Iiri rahvast nende otsustavuse puhul saavutada parem ja edukam liit.

Frédérique Ries (ALDE). – (FR) Härra juhataja, esmaspäeval – ja see ei jäänud kellelgi tähele panemata – korraldasid piimatootjad Euroopa neljast nurgast Brüsselis jälle demonstratsiooni, et kuulutada oma meeleheidet ja ahastust, seistes silmitsi piimahindade tohutu langusega, mis takistab neil oma tööd teha. Veel enamgi, praegu on kaalul nende tulevik.

Üleskutset reguleerimise uuele vormile toetab täna suur enamus liikmesriike, piimanduse G20, nagu me nüüdsest peale neid nimetama hakkame. Arvan, et praegu on rohkem kui kunagi varem aeg otsuseid langetada, ning kindlasti tuleb seda teha põllumajandusministrite kohtumisel – seekord ametlikul – mis toimub 19. oktoobril Luksemburgis. See on äärmiselt hädavajalik. Nii suure ulatusega kriis ei tohi jääda komisjoni lahendada, nagu juhtus kaks aastat tagasi.

Väga lühidalt tahan esitada president Buzekile kaks küsimust, mis te talle kindlasti edasi annate. Nagu ma aru saan, kohtus ta täna hommikul Rootsi Euroopa asjade ministri Cecilia Malmströmiga ning ma tahaksin teada, kas proua Malmström suutis teda veenda esistujariigi kohustusest sellele kriisile kiire lahendus leida lisaks resolutsiooni suunistele, mida hääletasime eelmisel osaistungjärgul Strasbourgis.

Lõpetuseks tulen selle kõrgetasemelise töörühma juurde, selle ekspertrühma juurde, mis loodi kaks päeva tagasi. Me teame, et Lissaboni lepingu jõustumisel saab meie parlamendist kaasotsustaja, kaasseadusandja. Arvan, et sellesse kõrgetasemelisse töörühma kuulumisel oleks meie jaoks mõtet.

Laima Liucija Andrikiene (PPE). – (LT) Augustis arretereiti Valgevenes, mitte kaugel Minskist Marijus Ivanilovas, 35aastane Leedu kodanik ja päevalehe *Respublika* kirjastuse direktor, st kindla töö- ja elukohaga isik, ning teda on juba kaks kuud kohtuta ja tema süü tõestamiseta Valgevene linnas Zhodinis vanglas hoitud. Mõni päev tagasi pikendati härra Ivanilovase kinnipidamisega, sest võimud ei suutnud kahe kuu jooksul tema süü kohta mingeid tõendeid leida. On oluline juhtida tähelepanu ka sellele, et härra Ivanilovas on lapsest saadik kannatanud bronhiaalastma all. Tema vanemate andmetel peetakse teda kongis, kus on 26 vangi, kuid ainult 6 voodit ja kus inimesed pidevalt suitsetavad. Marijusel esines astmahoogusid, kuid tal ei võimaldatud saada oma ravimit, samuti ei lubatud tal kohtuda lähedastega ega isegi mitte Leedu konsuliga. Härra juhataja, see toimub meie naaberriigis. Nii koheldakse ELi ühe liikmesriigi – Leedu – kodanikku! Ma nõuan, et te oma volituste piires võtaksite meetmed Marijus Ivanilovase viivitamatuks vabastamiseks, kuna tõendid tema süü kohta puuduvad ja süüdistus on alusetu. Härra Ivaniloval tuleb lubada Leetu tagasi pöörduda. Ta vajab kohest arstiabi.

Daciana Octavia Sârbu (S&D). – (RO) Eelmise aasta detsembris võttis Euroopa Liit ajaloolise kohustuse vähendada süsinikuheitmeid, kinnitades sellega oma juhtpositsiooni kliimamuutuse vastu võitlemisel tehtavates jõupingutustes.

Võime olla uhked rolli üle, mida Euroopa Parlament on mänginud õigusaktide vastuvõtmisel, mis sisaldavad mitte üksnes sätteid saastetaseme vähendamise kohta, vaid ka erimeetmeid, mis võimaldavad meil täita kohustusi ülemaailmse temperatuuritõusu lõpetamisel.

Läbirääkimistel Kopenhaagenis käesoleva aasta detsembris peame võtma kindlad kohustused heitmete vähendamiseks ning kindlaks määrama arengumaadele antava rahalise toetuse taseme, mis võimaldaks neil kliimamuutuse tagajärgi leevendada ja nendega kohaneda. Kliimamuutust käsitlevaid õigusakte ei saa siiski enne Kopenhaageni konverentsi liikmesriikides vastu võtta, kuigi Obama administratsioon hakkab püüdma läbirääkimisi juhtida, kuid tal puuduvad selleks selged volitused.

Euroopa Liidu ühist seisukohta ei tohi asjatult raisata. Meie jaoks on eluliselt oluline kõnelda ühel häälel ning julgustada teisi riike heitmete vähendamise ülesandes meie eeskuju järgima.

Sergej Kozlík (ALDE). – (SK) Ungari esindajad eksitavad Euroopa avalikku arvamust paljude ebatõdedega. Nad kinnitavad näiteks, et kodanikke võib vähemuse keele kasutamise eest trahvida, et ungari rahvusest arstid tohivad oma tööd tehes kasutada ainult ametlikku slovaki keelt või et religioosseid kombetalitusi lubatakse läbi viia ainult ametlikus keeles.

Oleme nüüd kuulnud, kuidas Ungari parlamendiliikmed jutustavad mõttetusi politseinikest, kellel pole lubatud ungari või inglise keeles turistidele vastata. Miski sellest pole tõsi. Vastupidi, seadusemuudatus suurendab võimalusi rahvusvahemuste keelte kasutamiseks, võrreldes eelneva olukorraga. Muudatus ei sekku kodanike omavahelisse suhtlemisse ega lase üksikisikutele trahve määrata. Muudetud seaduse vastavust rahvusvahelistele standarditele on kinnitanud isikud, kes omavad Euroopa võimu vähemuste valdkonnas – OSCE kõrge volinik Knut Vollebæk ja ELi volinik Leonard Orban. Minu arvates kasutab Ungari kogukond seda teemat, püüdes varjata kasvavat ekstremismi romide vastu Ungaris ja nende mõrvamist.

Joanna Senyszyn (S&D). – (PL) Härra juhataja, mul on kahju teile teatada, et rikutakse inimeste õigusi, kes Poolas katoliku kirikust lahkuvad. Nende tahte vastaselt jäetakse nende isikuandmed koguduste arhiividest eemaldamata. Vastupidi, neid andmeid kasutatakse edasi. See on juhend seoses isikuandmete kaitsega katoliku kiriku tegevusel Poolas. See osa juhendist, millest ma räägime, ei põhine prevaleerival isikuandmete kaitse seadusel, vaid – pange hoolega tähele – kanoonilise õiguse koodeksi sätetel.

Kuidas saab nii olla, et Poolas, mis kinnitab, et toetab õigusriiki, on kanoonilisel õigusel ülimus riigi parlamendi kehtestatud seaduse ees? Miks määrab kanoonilise õiguse koodeks nende kodanike õigusi, kes ei ole katoliiklased? Kuidas on võimalik, et isikuandmete kaitse peainspektoril pole mingeid volitusi selliste arhiivide inspekteerimiseks? Sellele on ainult üks seletus: Poola on kirikuriik. Euroopa Parlament peaks sellele reageerima.

Cristian Silviu Buşoi (ALDE). – (RO) Mu tänase sõnavõtu teema on seotud ülimalt tähtsa sündmusega, mis Euroopa Liidus hiljuti toimus, nimelt Lissaboni lepingu ratifitseerimiseks lirmaal korraldatud referendumi edu tulemusega.

Soovin jagada ka oma kaasparlamendiliikmete tundeid, kellel oli täna võimalus õnnitleda lirimaa rahvast sel puhul, et nad andsid nii selge signaali oma otsusest, valides poliitilisel tasandil Euroopa integratsiooniprotsessi jätkamise. Nad ei andnud alla populistlikele deklaratsioonidele, mis juhtisid tähelepanu

teatavatele negatiivsetele tagajärgedele, kuna see leping paneb ilmselt Euroopa institutsioonid tõhusamalt ja demokraatlikumalt töötama.

Arvan ka, et Tšehhi presidendi kohus on austada lubadusi, mis anti selle lepingu üle peetud läbirääkimistel, ning mitte takistada põhjusest selle rakendamist. Me vajame seda lepingut, et sulgeda institutsiooniline peatükk ELi arengus, vähemalt mõneks ajaks, nii et võiksime ELi poliitikatesse rohkem kaasatud olla. Kaks viimast riiki, Poola ja Tšehhi Vabariik, peavad lepingu ratifitseerima võimalikult kiiresti, et saaks isikuid nimetada lepinguga ettenähtud uutele ametikohtadele nii komisjonis kui ka parlamendis.

Edit Bauer (PPE). – (HU) Parlamendi viimasel istungil, nagu ka täna, räägiti väga palju Slovaki keelseadusest. See ei ole kokkusattumus. Vastupidiselt mitmesugustele siin tehtud avaldustele piirab see seadus vähemuste oma keele kasutusulatust, kuigi on tõsi, et vähemuste keeli saab avaliku elu väga kitsastes valdkondades siiski kasutada. Kuid pole tõsi, et me väldime selle küsimuse arutamist, sest kui keegi üritab viie minuti jooksul 10 ajakirjaniku ees selles asjas kokkuleppele jõuda, siis on tulemuseks tõenäoliselt läbikukkumine. Tahaksin juhtida tähelepanu faktile, et kuna see seadus on koostatud halvas usus ja kehvasti, tekitab see uut õiguslikku ebakindlust, sest kahe päeva jooksul on Slovaki kultuuriminister esitanud mõne selle seaduse artikli kohta kolm erinevat selgitust.

See tekitab inimestes kartust. Oleme juba teada saanud mitmest juhtumist, kui tööandjad käsivad oma töötajatel slovaki keelt rääkida. Ma kahetsen sügavalt, et see küsimus oli tarvis siin nõupidamissaalis üles võtta. Loodan, et Lissaboni leping võimaldab meil inimõigustega ja vähemuste õigustega nõuetekohaselt tegeleda.

Josefa Andrés Barea (S&D). – (ES) Härra juhataja, piraatlus on siin parlamendis, liikmesriikides ja loomulikult Hispaanias mureküsimuseks, sest just praegu on kaaperdatud India ookeani vetes üks Hispaania kalapaat koos 36 meeskonnaliikmega.

Tahaksin esimese asjana väljendada oma kaastunnet meeskonnaliikmetele ja nende perekondadele ning loomulikult avaldada toetust Hispaania valitsusele nende kiire vabastamise tagamiseks.

Me ei kõnele siiski probleemist, mis kahjustab eriti Hispaania tuunipüügilaevastikku, vaid probleemist, mis kahjustab kolme riiki – Prantsusmaad, Itaaliat ja Hispaaniat – kes kalastavad rahvusvahelistes vetes väljaspool Somaalia territoriaalmerd. Seda silmas pidades on tarvis rahvusvahelist reageeringut ning Euroopa ühiseid ennetus- ja päästemeetmeid. See tähendab suuremate ressurside eraldamist täiustatud operatsioonile Atalanta, mis juba eksisteerib ning mis on olnud edukas, kui rääkida sellest, et 2008. aastaga võrreldes on kaaperdatud aluste arv 2009. aastal vähenenud.

Lõpetuseks tahaksin puudutada toetust, mida peaksime Somaalia piraatlust käsitleval rahvusvahelisel tippkohtumisel pakkuma, sest peame parandama rahvusvahelisi suhteid, et saaksime need probleemid täielikult likvideerida, ja selleks on meil tarvis parandada rahvusvahelist dialoogi.

Chris Davies (ALDE). – Härra juhataja, täna on paljud siin täiskogul viibijad õnnitlenud terve mõistuse puhul liri rahvast, kes lükkas tagasi Nigel Farage'i ja Ühendkuningriigi Iseseisvuspartei üleskutse ning hääletas ülekaalukalt Lissaboni lepingu poolt.

Nagu Briti inimestele, nii tuleks vist kaasa tunda ka meie parlamendiliikmetele, sest peame siin härra Farage'iga iga päev koos viibima. Ta nimetab kaks-ülele ülekaalu Iirimaa „jõhkrate poiste võiduks”. Kardan, et tema sõnad on liigagi iseloomulikud mehele, kes kasutab Euroopa Liidust rääkides moonutusi ja pettusi ning mõnikord lausa valesid. Ajakirjanikud haaravad liigagi tihti vastuväideteta tema sõnu.

Liialdamine võib aga hulluseks muutuda. Nüüd võrdleb ta Iirimaa valimiskampaaniat Zimbabwe viimastel valimistel toimunud julmustega. Ta nimetab sõltumatuse lõpuks lepingut, mis annab igale liikmesriigile võimaluse liidust välja astuda. Peame sellest hoolimata kaastundlikuks jääma. Parlamendil on meditsiiniteenistus olemas. Härra juhataja, ma palun teil teha korraldus, et valgetes kitlites mehed meie kolleegile oma teeneid pakuksid. Lollused Euroopa kohta võivad ju üle tema huulte voolata, aga siis on vähemalt kindel, et ta selle kätte ei lämbu.

Czesław Adam Siekierski (PPE). – (PL) Tahaksin siin, Euroopa Parlamendis, viidata avaldusele, mille Poola ja Saksamaa piiskopid tegid II Maailmasõja puhkemise 70. aastapäeva puhul. Sel konkreetsel ajal, mil paljude inimeste mõtted olid suunatud neile traumaatilistele sündmustele, rõhutati meile, et peaksime erilist hoolt kandma noore sugupõlve eest, et nad saaksid teada tõtt ajaloo kohta, õpiksid seda korralikult ja põhjalikult tundma ning ehitaksid selle tõe alusel üles ühise tuleviku.

Võimatu on siin mitte meenutada Poola piiskoppide esimest kirja Saksa piiskoppidele 1965. aastal, milles julgustati lepitust ning partnersuhete loomist meie riikide vahel.

Nagu siis, nii tahame ka praegu meie rahvuste vahel üles ehitada usalduse ja sõbralikud suhted. Kuid vaatamata sellele, et astume seda ühist lepituse teed, viibime täna siiski eri kohtades. Loogem üheskoos ühine Euroopa, koostöö ja sõpruse Euroopa, kristlikel juurtel põhinevate väärtuste Euroopa, nagu võtsid Euroopa loomisel aluseks Euroopa Ühenduse rajajad. Seega peaksime meie ühise tuleviku hüvanguks hoolega tähele panema hoiatusi ja soovitusi, mida leiame Poola ja Saksamaa piiskoppide ühisavaldusest.

Csaba Sándor Tabajdi (S&D). – (HU) Daamid ja härrad, vähemuste teemal on täna juba palju öeldud. Tahaksin teile selles valdkonnas tuua ühe positiivse näite. Serbia on vastu võtnud kultuuriautonomia seaduse, mis on ainukordne terves Euroopas ning positiivne mitte ainult terve Euroopa Liidu, vaid ka terve Euroopa jaoks.

Selle seaduse kohaselt võivad 13 rahvusvähemust, nende hulgas slovakiid, rumeenlased, ungarlased ja teised, saada otsevalimistel oma rahvusnõukogu. Neid rahvusnõukogusid rahastatakse eelarvest ning neid võivad eelnimetatud autonoomia piires käsitseda ja kontrollida asjakohased institutsioonid. Teine õppetund, millest tuleb õppust võtta, on see, et vähemused olid selle seaduse kavandamisse kaasatud. Sellega saab Serbia olla eeskujuks paljudele ELi riikidele, nagu näiteks Prantsusmaale, Slovakkiale ja teistele, et vähemuste õigused seadustega tagada. See on aidanud Serbial astuda suuri samme ka Euroopa integratsiooni teel.

Iuliu Winkler (PPE). – Härra juhataja, olles Ungari europarlamenti liige, kes on pärit Rumeeniast, ei hakka ma täna slovaki keelest rääkima, kuigi kardan, et mul võiks olla hea põhjus seda teha. Tahan selle asemel rääkida meie tänasest otsusest majanduskriisi erikomisjoni moodustamiseks.

See otsus demonstreerib meie parlamendi vastutustunnet suurimates väljakutsetes, millega Euroopa praegu silmitsi seisab. Erikomisjon kinnitab Euroopa Liidu positsiooni seoses uue ülemaailmse finantshaldusega, aga suhtleb ka liikmesriikidega, seades eesmärgiks jätkusuutliku majanduskasvu loomiseks mõeldud ühenduse meetmete parima rakendamise.

Euroopa kesk- ja idaosas uute liikmesriikide jaoks on eluliselt tähtis saada majanduse taastamiseks vajalikku toetust. Taastamiseks vajalike jõupingutuste koordineerimine peaks olema tõhusam ning tugevdatud koordineerimine pole mitte ainult riikide valitsuste, vaid ka Brüsseli kohustus.

Meie ees seisavad ülimalt keerukad majanduslikud väljavaated, millega varsti kaasnevad tõsised sotsiaalsed rahutused. Sellepärast peab Euroopa Liit piirkonna halvenevale olukorrale kõige tõhusamal moel reageerima ning meie täiskogu peab selles küsimuses juhtpositsioonile asuma.

Izaskun Bilbao Barandica (ALDE). – (ES) Härra juhataja, mõne päeva eest rööviti 36 inimest, kui nad India ookeanil Euroopa Komisjoni poolt heakskiidetud lepingu kaitse all kalastasid.

Ma mõistsin 15. septembril hukka niisuguse ohtliku olukorra ning nende töötajate abituse ja kaitsetuse. Ma tegin ettepaneku konkreetsete meetmete kohta, kuid midagi ei võetud ette.

Kahjuks oleme nüüd olukorras, kus peame rääkima inimröövist ja piraatide käes hoitavatest vangidest.

Seetõttu palun ma Euroopa Komisjonil jõuliselt käituda ning soovitada liikmesriikidel paigutada kalalaevadele sõdurid ning ma palun edastada selle soovitus Hispaania valitsusele, kuna see on olnud tõhus meede. Prantsusmaa on seda juba teinud ja me võime tulemusi näha.

Meie parlament on oma resolutsioonis tunnistanud, et kalandussektor on kaitsetu, kuna prioriteet on antud kaubalaevastikule. Euroopa Komisjon tunnistas seda ametlikult ka kalalaeva kinnivõtmise ohtul ning seepärast me palume, et kaitset laiendataks ka kalapüügi alustele.

Ma palun ka, et president väljendaks ja edastaks meie kaastunnet ja toetust röövitutele ja nende perekondadele ning kutsuks selle laeva kapteni, kui ta kord on vabastatud, siia parlamenti.

Ádám Kósa (PPE). – (HU) Enne oli siin palju juttu vähemustest. Ka mina tahaksin juhtida tähelepanu 50 miljonile puudega inimesele, kes elavad Euroopa Liidus. Pean neid suurimaks vähemuseks. Finantskriis kahjustab neid kõige rohkem. Tahan rõhutada, et need inimesed kaotavad alati esimesena oma töökoha ja kogevad sissetulekute vähenemist, neil on vähe võimalusi elatist teenida ja nad kannatavad oma elustandardi languse tõttu, rääkimata neid esindavatele ühiskondlikele organisatsioonidele antava toetuse pidevast kahanemisest.

Suurim praegusest kriisist saadav õppetund on see, et muude investeerimisviiside asemel on kasulik investeerida inimestesse, sealhulgas ka üksikisikutesse. Poliitiliste ja majanduslike otsuste tegijate kohus on puuetega inimeste eest hoolt kanda. Sellepärast ma palun teid nende heaks teha kõik, mida suudate, et nad saaksid teie poolt õiglasema kohtlemise osaliseks. Rõhutan seda mõtet, sest 50 miljonil inimesel võib Euroopa Liidus olla tohtu suur mõjujõud ning ühiskonnas neile võrdsete võimaluste tagamine on meie enda huvides.

Nessa Childers (S&D). – Härra juhataja, muidugi on mul väga hea meel, et Lissaboni leping mu kodumaal jaatava otsuse sai. Täna pärastlõunal võis aga siiski näha, et reformilepingu arutelu jagunes tegelikkuse ja moonutuste vahel, ning me ei tohi seda vaikides pealt vaadata. Tegelikkus on selline, et maailm on viimastel aastakümnetel põhjalikult muutunud ning tunduvalt suurem osa sellest konkureerib nüüd meiega maailmaturul.

Lühidalt öeldes, kui Euroopa tahab edukas olla, peab ta käituma kooskõlastatult. Leping teeb Euroopa institutsioonidele nüüd kohustuseks iga üksiku Euroopa rahva vastu demokraatlikum ja tundlikum olla. Põhiõiguste harta nõuab seda. Meil pole seda luksust, et võiksime ainult oma rahvuse huvides tegutseda; me peame tugevdama liitu, mida igaüks meist esindab. Samamoodi, nagu tegime oma referendumis, on meil tarvis jätkata suhtlemist teemal kes ja mis me oleme.

Iosif Matula (PPE). – (RO) Praeguse majanduskriisi ajal on Euroopa rahalised vahendid oluliselt tähtis instrument liikmesriikide vähem arenenud piirkondade jaoks, et aidata neil saavutada ühtseid eesmärgi.

Nende eesmärkide kindlaksmääramise ja toetatavatele antavate vahendite tegeliku saamise vahele jääb pikk ja mitte just lihtne protsess, mida veelgi raskendab rida ELi bürokraatlikke regulatsioone. Samal ajal, kui meie, parlamendiliikmed, pöörame tähelepanu majanduskriisi tagajärgedele ning võtame vastu meetmeid nende fondide kättesaadavuse protsessi kiirendamiseks ja määruste lihtsustamiseks, saavad liikmesriigid neist meetmetest kasu üksnes aegamisi ja sedagi mitte täies ulatuses.

Selles osas tahan tuua Rumeeniast konkreetse näite. Ikka veel on raskusi Euroopa Sotsiaalfondi rahastatud projektide rakendamisel, mis olid ette nähtud töötingimuste parandamiseks ja töötajate arvu suurendamiseks teatavates ettevõtetes.

Tahaksin üles kutsuda nende meetmete võtmise kiirendamisele, mis on ette nähtud rahaliste vahendite kättesaamise korra lihtsustamiseks, et hõlbustada uute töökohtade loomist Euroopa piirkondades.

Alan Kelly (S&D). – Härra juhataja, pöördun parlamendi poole äärmiselt pakilise üleskutsega jälgida, et Iirimaa kesk-lääne Limericki, Kerry ja Tipperary piirkondades Dell Computersi ja tema varustajate heaks töötanud tööliste lubatud 14,8 miljonit eurot saaks neile eraldatud nii pea kui võimalik. Selle raha lubas Euroopa Komisjoni president oma hiljutisel visiidil Limericki anda globaliseerumise korrigeerimisfondi raames. Sellest lubadusest ei saa taganeda ning ükskõik millised protokolliga ja fondi administreerimisega seotud küsimused ka oleksid, need tuleb lahendada viivitamata. Parlament ei tohiks kinni hoida seda raha, mis võiks sellele piirkonnale juba ammu vajamineva majandusliku stiimuli anda. Vahepeal arvati hinnanguliselt, et Dell ja selle varustajad annavad tööd igale viiendale inimesele Iirimaa kesk-läänes, seega sai see piirkond raske löögi.

Sellepärast ma nõuangi, et komisjon vaataks läbi riigiabi eeskirjad. Need on koostatud 2006. aastal, enne ulatuslikku šokki, mille tekitas Delli ja teiste ettevõtete kaotamine. Ma nõuan tungivalt, et komisjon lülitaks Iirimaa kesk-lääne kui tõsise tööpuudusega piirkonna järgmisel aastal läbivaadatavatesse riigiabi eeskirjadesse, nii et see piirkond vastaks praegu nii väga vajamineva ELi toetuse saamise tingimustele.

Csaba Sógor (PPE). – (HU) Härra juhataja Euroopa Parlamendi roll on – ja siin ma tsiteerin tema presidenti – vaidlevate asjaosaliste ja riikide vahel vajaduse korral vahendajaks olla. Parlament peaks mitte ainult tulevahetusse sekkumata jätma, vaid peaks andma oma panuse ka tulevahetuse ärahoidmisel.

Näiteks peaks parlament vastu võtma vähemuste raamseaduse, mis tagab vähemuste õigused. Vähemustel on õigus ennast turvaliselt tunda. Selline raamseadus aitab tagada, et vähemused ei sõltuks valitsuste ja ekstremistlike organisatsioonide armust ega sellistest tegevustest nagu Slovaki keeleseadus, mis karistab vähemusi nende emakeele kasutamise eest. On lubamatu, et Euroopa Liidus keelatakse vähemuste organisatsioonid, värvitakse üle kakskeelsed nimesildid ning ekstremistlikud organisatsioonid korraldavad vähemuste vastaseid provokatsioonilisi demonstratsioone.

Osa Euroopa Parlamendi rollist on rakendada seadusaktid, mis kaitsevad inimõigusi, hoiavad ära diskrimineerimise ning tagavad, et vähemused saavad täisväärtuslike inimestena elada oma sünnimaal.

Ricardo Cortés Lastra (S&D). – (ES) Härra juhataja, seistes fakti ees, et piraadid kaaperdasid India ookeanil Hispaania kalalaeva *Alakrana*, tahan ma rõhutada Hispaania valitsuse kindlat otsust need 36 meeskonnaliiget – neist 16 hispaanlast – Euroopa Liidu abiga vabastada, ohutult ja vigastamatult tagasi tuua ning kaaperdajad vastutusele võtta.

Meil on nüüd selles piirkonnas märkimisväärsed jõud tänu Atalantale, Euroopa operatsioonile, mille 2008. aasta detsembris algatasid Prantsusmaa ja Hispaania ning millega teised Euroopa Liidu riigid ühinesid. Kaitstav ala ei ulatu siiski piirkonda, kus kalurid kalastavad, ning sellepärast pöördume me laevameeskondade poole palvega turvapiirkonnast mitte väljuda ning nõuame tungival, et Euroopa Liit ja tema liikmesriigid Atalanta ulatust lõuna suunas laiendaksid ja rohkem rahalisi vahendeid annaksid, et tagada 20 000 aluse vaba liikumine ookeani ületamisel, mis pindalalt on kolm korda suurem kui Vahemeri.

Kuigi meie jõudude positsioonile asumine on taganud liikluse kaubalaevadele, mis ÜRO toiduabiprogrammi raames Somaaliasse 227 000 tonni toiduaineid viisid, peame nüüd pingutama, et turvata tosinat Euroopa kalalaevade tööd, mis selles piirkonnas kala püüavad.

Lõpetuseks nõuame tungival, et liikmesriigid mobiliseeriks oma teabe- ja luureteenistused, et üles otsida ja arreteerida vahendajad, kes Euroopa pinnal tegutsedes piraatidele salajasi vihjeid annavad ja päästmise eest tasu saavad.

Seán Kelly (PPE). – Härra juhataja, siin on viimased kaks tundi ja lirimaal viimased paar nädalat räägitud teabevagusest ning vajadusest Euroopa rahvale lähemale tuua.

Mul on üks soovitus: arvan, et peaksime seda kunagi tulevikus siin parlamendis arutama, eriti selleks, et teada saada parlamendiliikmete arvamust, kuidas oleks võimalik komisjoni ja parlamendiliikmeid endid tervesse sellesse valdkonda kaasata, sest minevikus on riikide valitsused Euroopa Liidule tema poolt tehtu eest väga vastumeelselt tunnustust avaldanud ning tulemusena ei tea rahvas sellest midagi.

Praegu, kui meil on suuremad volitused ja suuremad võimalused, peaksime juhust kasutama ja seda küsimust siin parlamendis arutama ning tulema välja lahenduste ja ettepanekutega, kuidas saaksime tegelikult seda vajakajäämist leevendada ja Euroopa tema rahvale lähemale tuua. See oleks proovimist väärt.

Silvia-Adriana Țicău (S&D). – (RO) 2009. aasta juunis kutsus Euroopa Ülemkogu üles Euroopa Komisjoni koostama Doonau piirkonna strateegia ja selle 2010. aasta lõpuks esitama.

Euroopa Komisjon ja liikmesriigid peaksid vastu võtma Euroopa ühise strateegia, mis ühenduks praegused Doonau algatused ja suurendaks selle jõe tähtsust osana Euroopa Liidu poliitikatest. Doonau piirkonna strateegia peaks keskenduma ühistele eesmärkidele ja projektidele transpordi-, energia-, keskkonnakaitse ja kultuurikoostöö valdkondades.

Eelmisel aastal saatis Euroopa Parlamendi transpordi- ja turismikomisjon Doonau piirkonda delegatsiooni, et osana ELi poliitikatest leida selle jõe pakutav potentsiaal ning seda edasi arendada. Üks peamistest järeldustest, millele delegatsioon jõudis, oli see, et Euroopa Parlamendis tuleb Doonau jõe piirkonna edendamiseks luua fraktsioonidevaheline tööühm. Sellise tööühma loomine aitab Euroopa Parlamendil kinnitada oma lubadust osaleda nii Doonau piirkonna strateegia koostamises kui ka selle rakendamises ning seda aktiivselt toetada.

Teresa Riera Madurell (S&D). – (ES) Härra juhataja, tahaksin juhtida täiskogu tähelepanu faktile, et 27. septembril tähistati kolmekümnendat ülemaailmset turismipäeva, mille motoks oli erisuste hindamine; seda tehti ajal, mil me kõik loodame, et kiiresti jõustub Lissaboni leping, mis Euroopa Liidu uue tegevusvaldkonnana hõlmab turismi.

Selle valdkonna üheks väljakutseks on parandada pakutavate turismivõimaluste ulatust diskrimineerimiseta kogu maailma jaoks.

Nagu Montreali deklaratsioonis on rõhutatud, tähendab turismipuhkuste tervele maailmale kättesaadavaks muutmine vältimatult võitlust nende inimeste ebavõrdsuse ja tõrjutuse vastu, kes on kultuuriliselt erinevad, kes on vahendite või suutlikkuse poolest piiratud või kes elavad arengumaades.

Parlament on selle ambitsiooni tõlkinud sotsiaalse turismi pilootprojektiks, mida komisjon hakkab käesoleval aastal arendama. Veel üks põhjus tegutsemiseks on see, et sotsiaalne turism aitab suurendada tööhõivet, võideldes hooajalisuse vastu – mis on selle sektori peamine probleem – ja luues suuremat võrdsust, rohkem töökohti ja pikaajalisemaid töötamisvõimalusi.

Daamid ja härrad, selline on meie eesmärk.

María Paloma Muñiz De Urquiza (S&D). – (ES) Härra juhataja, kõigest paar tundi tagasi tapeti Afganistanis Heratis Cristo Ancor Cabello. Ta oli Hispaania sõdur rahvusvahelistes rahuvalvejõududes; jõududes, mis tegutsevad ÜROlt saadud volituste alusel ja milles paljudest eri rahvustest sõdurid täidavad meie tänu pälvides väga rasket ülesannet – parandada Afganistani tsiviilelanikkonna elutingimusi ja turvalisust.

Härra juhataja, ma palun teil edastada Euroopa Parlamendi kaastundeavaldused tema perekonnale, samuti meie toetus ja kaastunne tema kaassõduritele, kelle hulgas on viis haavatut.

Härra juhataja, tahaksin ka lisada, et Hispaania valitsus peab kinni oma kindlast lubadusest tagada kõigi välismaal rahuvalvemissioonil olevate vägede julgeolek, mitte ainult Afganistanis, vaid ka maailma muudes paikades.

Vasileica Viorica Dăncilă (S&D). – (RO) Euroopa Liidu viimased kaks laienemist on kaasa toonud arvukalt hüvesid nii vanadele kui ka uutele liikmesriikidele, esitades samas ka mitmeid väljakutseid.

Kaks aastat pärast Euroopa Liiduga ühinemist on Rumeenia üks riikidest, millel on olnud kõige vähem edu Euroopa rahalistest vahenditest abi saamisel. Euroopa rahale juurdepääsu menetlus on üpris keeruline ja arusaamatu. Struktuurifondid ja Ühtekuuluvusfond pakuvad rahastamist, mis võib hõlbustada majanduse taastumist, seda eriti praegusel kriisiajal.

Sellisel taustal tunnen, et vajame struktuurifondide kättesaadavaks muutmiseks lihtsaid eeskirju, et Euroopa raha jõuaks selle kasutajateni võimalikult kiiresti. Erilist tähelepanu tuleb pöörata kõigi nende raskuste eemaldamisele, mis takistavad juurdepääsu ühenduse rahalistele vahenditele ja võtavad inimestelt julguse ELi rahalist abi taotleda.

Peame julgustama Euroopa tasandil tehtavaid jõupingutusi, mille eesmärk on lihtsustada eeskirju Rumeenia jaoks ettenähtud rahaliste vahendite kättesaamiseks, et kiirendada nende jaotamist ja kiiret kasutamist.

Juhataja. – Sellega me lõpetame käesoleva osa.

(Istung katkestati kell 20.40 ja jätkus kell 21.00)

ISTUNGI JUHATAJA: Silvana KOCH-MEHRIN

Asepresident

19. Parlamendi koosseis (vt protokoll)

20. Finants-, majandus- ja sotsiaalkriisi erikomisjoni liikmete nimetamised (esitamistähtajad) (vt protokoll)

21. Kohtualluvuskonfliktide ennetamine ja lahendamine kriminaalmenetluses (arutelu)

Juhataja. – Järgmine päevakorrapunkt on Renate Weberi poolt kodanikuvabaduste, justiits- ja siseasjade komisjoni nimel esitatud raport (A7-0011/2009) Tšehhi Vabariigi, Poola Vabariigi, Sloveenia Vabariigi, Slovaki Vabariigi ja Rootsi Kuningriigi algatuse kohta võtta vastu nõukogu raamotsus 2009/.../JHA kohtualluvuskonfliktide ennetamise ja lahendamise kohta kriminaalmenetluses (08535/2009 - C7-0205/2009 - 2009/0802(CNS)).

Antonio Tajani, komisjoni asepresident. – (FR) Proua juhataja, kuna see on esimene kord, mil ma selle uue parlamendikoosseisu ees kõnelen, siis tahaksin teid asepresidendiks valimise puhul õnnitleda.

Seoses Weberi raportiga kõnelen ma asepresident Barrot' nimel ja tahaksin kõigepealt raportööri ning kodanikuvabaduste, justiits- ja siseasjade komisjoni liikmeid nende töö suurepärase kvaliteedi eest tänada. Komisjon tervitab raportit ja toetab osa esitatud ettepanekutest. Komisjon on täielikult viie liikmesriigi esitatud ettepaneku poolt, kuigi selle tekst ei ole nii ambitsioonikas, kui oleks võinud soovida. Täpsemalt öeldes, komisjon taunib fakti, et raamotsuse kohaldamisala on piiratud juhtudega, mille puhul sama isik on sama teo eest paralleelse kriminaalmenetluse subjektiks. Samuti kahetseb komisjon fakti, et kohustust kohtualluvuskonflikti puhul Eurojustiga konsulteerida on piiratud ning et kriteeriumide nimekiri, mida tuleb

kõige asjakohasema kohtualluvuse kindlaksmääramiseks arvesse võtta, on teksti põhiosast välja jäetud. Need muudatused on ettepaneku teksti nõrgendanud, võttes ära suurema osa selle lisandväärtusest.

Komisjoni arvates võiks ettepanekut kaaluda üksnes esimese sammuna kriminaalmenetluse kohtualluvuskonfliktide ennetamise ja lahendamise suunas ning järelikult tuleks see asendada ammendavama ettepanekuga. Komisjon hakkab seda kaaluma ka muudatuste valguses, mida selles valdkonnas on põhjustanud Lissaboni leping, mis loodetavasti võimalikult kiiresti jõustub.

Renate Weber, raportöör. – Proua juhataja, Iirimaa Lissaboni lepingu üle peetud referendumi positiivne tulemus toob meid sammu võrra lähemale ajahetkele, mil nõukogu mitte ainult küsib Euroopa Parlamendi arvamust, vaid mil parlamendil on ka kaasotsustusõigus küsimustes, mis praegu on koondatud kolmandasse sambasse.

Küsimus on siis: miks tahab nõukogu mõni kuu enne seda aega nii innukalt vastu võtta uut õigusakti, kui õigusakt ei kujuta endast edusammu vabaduse, turvalisuse ja õigluse tõelise Euroopa piirkonna kehtestamisel? Tõde on see, et käesolev ettepanek ei aita ära hoida ühtki kohtualluvuskonflikti ega paku ühtki lahendust, kui selline olukord peaks tekkima. Seda saaks teha näiteks mitmekordse kohtualluvuse vähendamisega ning kohtualluvuse määramisega liikmesriikidele, nagu mitmesuguste seadusaktide kaudu tehti tsiviilõiguses, koos kohustusega vastastikku tunnustada otsuseid, mis kohtualluvuse sellisest määramisest tulenevad. Selle asemel piirdub käesolev raamotsus liikmesriikide kohustusega üksteist teavitada ning astuda otsestesse läbirääkimistesse, et saavutada „konsensus mistahes tõhusa lahenduse osas, mille eesmärk on ära hoida paralleelsest menetlusest tekkinud kahjulikke mõjusid”.

Sellepärast ma polnudki üllatunud, kui mõne nädala eest kodanikuvabaduste, justiits- ja siseasjade komisjonis arvamuste vahetamise käigus Euroopa Komisjon teatas – kuigi käesolevat ettepanekut toetades – et kavatseb hiljem välja tulla uue ettepanekuga. Sellepärast pole ma üllatunud ka selle üle, mida volinik täna õhtul ütles. Ma tänan komisjoni, et ta on selle ettepaneku suhtes nii aus olnud, kuid pean ütlema, et pean ise seda ettepanekut ja kogu selle vastuvõtmise menetlust heaks näiteks selle kohta, kuidas me ei peaks Euroopa Liidus seadusi looma. Ma usun kindlalt, et oluline on meie kodanike õigusi kaitsta, mitte ainult kastikesse linnukesi teha. Muuseas, nõukogu ei ole täna siin, kuigi eesistujariik oli üks ettepaneku algatajatest. Pean rõhutama, et Euroopa Parlamendis me võtame oma tööd väga tõsiselt. Me töötasime heas usus nii eelmise kui ka käesoleva ametiaja jooksul ning loodetavasti edastame sõnumi oma vaadetest tõhusamate õigusaktide vajamise kohta.

Käesoleva ettepaneku puhul tervitan seda, et praegune tekst viitab sõnaselgelt põhimõttele *ne bis in idem*. Ja teeb nõnda arvamuste vahetuse tõttu, mis meil nõukogu ja komisjoniga oli, kuna esitatud algtekstis seda põhimõtet üldse ei nimetatud. Minu koostatud raport pöörab erilist tähelepanu kolmele aspektile.

Esiteks, ma arvan, et ametliku süüdistuse saanud isikute kaitsele peab pöörama suurimat tähelepanu ning pakkuma neile pidevat menetluslikku turvalisust. See peaks sisaldama ametliku süüdistuse saanud isiku õigust saada piisavat informatsiooni, et tal oleks alus, mille põhjal vaidlustada mis tahes lahendid, mis ei näi olevat mõistlikud. Teiseks, seoses üksikasjadega ametliku süüdistuse saanud isiku kohta, mida riikide asutused vahetavad teatiste kaudu, toetan ma mõtet, et on oluline tagada nõuetekohase tasemega andmekaitse ning et käesolevas raamotsuses peaks olema täpselt kindlaks määratud, milliseid isikuandmeid vahetatakse.

Viimaks, aga mitte vähem tähtsana, usun ma kindlalt, et Eurojusti kaasamine kohtualluvuse valiku otsuse langetamisse on äärmiselt oluline. Minu arvates peaks Eurojust olema kaasatud päris esimesest staadiumist alates, kuna tal on koordineeriv roll ning üha asjakohasemaks muutuvad ülesanded. Olen nende hulgas, kes arvavad, et oleme loonud selle ameti mitte ainult näitamiseks, et tunneme muret piiriülese kuritegevuse vastu võitlemise pärast, vaid sellepärast, et vajame tugevaid instrumente. Eurojust on oma loomisele järgnenud aastate jooksul juba tõestanud, et ta meie usaldust väärrib. Sellepärast ma olengi üllatunud nõukogu ja mõnede Euroopa Parlamendi kolleegide tõrksusest. Seda öelnud, tahaksin Euroopa Komisjoni üles kutsuda esimesel võimalusel ettepanekut esitama, et see kohtualluvuskonflikte käsitlev raamotsus lõpule viia. Lõpetan, tänades variraportööre tubliduse eest, millega nad selle raporti heaks töötasid.

Monica Luisa Macovei, fraktsiooni PPE nimel. – Proua juhataja, tahaksin samuti alustada, tänades raportööri väga hea koostöö eest, mis meil selle temaga tegeldes oli. Fraktsiooni PPE variraportöörina tahaksin esitada PPE seisukoha raamotsuse ning muidugi muudatusettepanekute kohta.

PPE seisukoht erineb raportööri omast kahes küsimuses. Esiteks Eurojusti kaasamise määr siseriiklike asutuste otsesesse omavahelisse suhtlemisse. Kui raportöör nõuab Eurojusti kohustuslikku kaasamist iga kohtuasja puhul kõige esimesest suhtlusstaadiumist alates, siis meie arvame, et Eurojusti poole pöördumine peaks

toimuma ainult siis, kui riigiasutustel ei õnnestu kokkuleppele jõuda, sest lõppeks on see algatus tehtud otsese suhtlemise huvides.

Ka meie tahaksime tugevdada Eurojusti ning tema osa õigusalasest koostöös. Meie seisukoht selles küsimuses püüab üksnes bürokraatiat ennetada. Kui on võimalik, et kaks osapoolt niigi üksmeelele jõuavad, milleks on siis vaja veel üht asutust ja menetlust? Me usume ja oleme nõus, et Eurojust peab täitma oma osa, kui osapooled kokkuleppele ei jõua, aga kui probleeme ei teki, siis anname riigiasutustele kahepoolseteks kontaktideks vajaliku paindlikkuse, mis suurendab ka avalikku usaldust.

Teine küsimus on seotud esitatud muudatusettepanekuga, mis laiendab Eurojusti pädevusala üle Eurojusti otsuse artiklis 4 sätestatud piiride. Me arvame, et kui seda küsimust arutama hakatakse, tuleks sellele läheneda Eurojusti otsusega seoses peaukse kaudu. Sellepärast me hääletame nende muudatusettepanekute vastu.

Kuna need ei ole võtmeküsimused, hääletame siiski raporti poolt, sest tahame julgustada teabevahetust riigiasutuste vahel. Toetame ka täna esitatud suulist muudatusettepanekut.

Lõpetuseks tahan rõhutada, et PPE on elavalt huvitatud õigusalasest koostöö tugevdamisest ning toetab Euroopa poliitikat, mis peaks kodanikel aitama kõigis liikmesriikides ühesuguseid tagatiseid ja menetlusi saada.

Monika Flašíková Beňová, fraktsiooni S&D nimel. – (SK) Kriminaalõiguspoliitika, mis turvab kriminaalmenetluse kaasatud isikute põhiõigusi, on üks Euroopa Ühenduse prioriteetidest.

Raamotsuse ettepanek tulenes eesistujariigi Tšehhi algatusest ning pakub õiguslikku raamistikku kriminaalmenetluse kaasatud isikute kaitseks ning eriti põhimõttega *ne bis in idem* kaasneva tugevdamiseks. Minu arvates on selle seadusandliku ettepaneku vastuvõtmine seega oluliselt tähtis mitte ainult selleks, et kaitsta kriminaalmenetluse kaasatud isikuid, vaid ka ELi liikmesriikide kodanike õiguskindluse suurendamiseks.

Kohtualluvuskonfliktide lahendamise mehhanism peaks pakkuma moodust niisuguste olukordade likvideerimiseks, mille puhul mitu liikmesriiki tahavad kriminaalvastutusele võtta üht ja sama isikut ühe ja sama kuriteo eest. See peaks välistama ka võimaluse, et ühe ja sama kuriteo puhul langetatakse mitu kohtuotsust.

Raamotsuses kohustatakse liikmesriike üksteist teavitama, et on olemas paralleelsed kriminaalmenetlused, kuid ei kehtestata ühtset õiguslikku mehhanismi nende lahendamiseks. Ma näen vajakajäämisi peamiselt ebamäärasest juriidilisest tekstist, milles enamikul juhtudel ei määrata ettenähtud kohustuste täitmiseks ühtegi tähtaega. Samas jääb ebaselgeks Eurojusti roll ning ka selle institutsiooni potentsiaali ei õnnestu kasutada kohtualluvuskonfliktide lahendamiseks.

On oluliselt tähtis panna rõhk eelkõige sellele, et säilitada põhilised inimõigused kõigisse kriminaalmenetluse etappidesse kaasatud isikutele, teisisõnu kahtlusalustele ja kostjatele, ning samas tagada ka isikuandmete kaitse vastav tase. Järelikult peame tähelepanu pöörama komisjoni seadusandlikule algatusele nimetusega „Kriminaalmenetluse ülevõtmine”, mis lahendab selle probleemi nähtavasti palju igakülgsemalt. On oluliselt tähtis seda eelnõud toetada, isegi kui kohtualluvuskonfliktide lahendamisel kriminaalmenetluses esineb praktilisi probleeme. Seepärast toetab sotsiaaldemokraatide ja demokraatide fraktsioon Euroopa Parlamendis seda eelnõud, kuigi me nõuame piisava kaitse sätestamist kriminaalmenetluse kaasatud isikutele ning samas ka Eurojusti rolli tugevdamist ja mehhanismi kui terviku suuremat tõhusust.

Louis Bontes (NI). – (NL) Proua juhataja, Hollandi Vabaduspartei (PVV) ei näe selles ettepanekus midagi head. Madalmaalased ja ainult madalmaalased peaksid jurisdiktsiooni teostamise osas otsuseid langetama. Paistab, et tehakse üha rohkem ettepanekuid, mis viimaks kahanevad liikmesriikide kriminaalõiguse ühtlustamiseni. Näiteks võib tuua kohtumeditiinilaborite akrediteerimise, tõlkide poliitika ühtlustamise ning karistusregistrite ülevõtmise. PVV küsib endalt, milleni see kõik välja viib. Me ei saa toetada Euroopa karistusseadustikku või Euroopa kriminaalmenetluse koodeksit. See näeb välja nagu salaami taktika, kui te jätkate pidevalt väikeste viilude kurgust alla toppimist, kuni lõpetate sellega, et olete ära sõonud terve vorsti.

Agustín Díaz de Mera García Consuegra (PPE). – (ES) Proua juhataja, tahaksin alustada, tänades ja õnnitledes oma sõpra proua Weberit tubli töö puhul, mille ta on selle raporti koostamisel ära teinud.

Daamid ja härrad, nagu te teate, saab õiguslane koostöö lähitulevikus osaks Euroopa Parlamendi seadusandlikest vastutusaladest.

lirimaa rahvas on nüüd referendumi kaudu oma seisukoha öelnud ning minu arust oli see otsus positiivne ja korrektne.

Euroopa kodanikud loodavad, et vabaduse, turvalisuse ja õigluse valdkond saab reaalsuseks, milles nende menetlusõigusi võrdväärselt austatakse ja tagatakse, olenemata ühenduse territooriumi osast, kust nad end leiavad.

Sellepärast on meie ülesanne tagada, et kõik liikmesriigid neist menetlusgarantiidest kinni peaksid.

Kui eri liikmesriikide vahel toimub „positiivne” kohtualluvuskonflikt, tuleb see lahendada nii kiiresti kui võimalik, et kaitsta kodanikke ja ära hoida mistahes oht õiguspõhimõtte *ne bis in idem* rikkumiseks.

Et seda saavutada, on kohtualluvuskonflikti kaasatud õigusorganitel oluliselt tähtis koostööd teha ja teavet vahetada.

See raport sisaldab ka arutelu, milline roll on Eurojustil ja milline roll tal peaks olema, kui niisugused konfliktid tekivad.

Raportöör väidab, et Eurojusti tuleks teavitada igast tekkinud konfliktist, isegi kui see on asjaomaste õigusorganite vahel juba kahepoolsest lahendatud.

Sellele vastupidiselt arvab minu fraktsiooni variraportöör proua Macovei, et bürokraatia vähendamise huvides tuleks Eurojusti teavitada üksnes nendel juhtudel, kui asjaomased kohtud ei suuda teisiti kokkuleppele jõuda.

Usun, et õigus on proua Macoveil.

Teisele teemale üle minnes innustab proua Weber komisjoni esitama võimalikult varsti lisaettepanekut raamotsuse täienduseks, et kehtestada eeskirjad „negatiivsete” kohtualluvuskonfliktide lahendamiseks.

Daciana Octavia Sârbu (S&D). – (RO) Tahaksin alustada, õnnitledes raportööri tema tehtud tubli töö puhul. Tahaksin rõhutada ka seda, et Euroopa tasemel ühismeetmed on vabaduse, turvalisuse ja õigluse tugevdamiseks eluliselt tähtsad. Ma tervitan seda algatust, mis on mõeldud kohtualluvuskonfliktide lahendamiseks, sest liikmesriikide ees seisavad tihti peale kriminaalasjades tehtud otsuste vastastikuse tunnustamisega seotud probleemid.

Liikmesriikide vahel ei tohiks olla menetluses erinevusi, kui tegemist on süüdistatavate kaitsmisega. Tegelikult peaksime vastu võtma meetmed, mis tagaksid, et iga süüdistatav saab igal pool Euroopas kasutada usaldusväärseid menetlustagatisi. Seoses riikide teabevahetusega tuleb arvestada vajadusega isikuandmeid kaitsta ja kehtestada selgelt andmetüüp, mida saab edasi anda.

Tahan rõhutada otseste konsultatsioonide tähtsust Euroopa Liidu riikide ametiasutuste vahel, et tegelda paralleelmenetluse juhtudega ja vältida olukordi, kus ühe riigi asjakohased institutsioonid peavad subjektiivselt tühistama kodanike vangistamise otsused, enamikul juhtudel puuduliku teabe tõttu. Peaksime tulevikus tegema ka ettepaneku Eurojusti rolli tugevdamiseks mistahes konfliktide lahendamisel ning sisse seadma tihedama koostöö liikmesriikide vahel, mis on samuti ELi kodanike hüvanguks.

Cristian Dan Preda (PPE). – (RO) Tahaksin alustada, õnnitledes raportööri ja kaasraportööri nende tehtud tubli töö puhul. Tahaksin kasutada oma sõnavõttu, et juhtida tähelepanu kahele küsimusele, mida mainis mu fraktsiooni variraportöör proua Macovei.

Esimene küsimus puudutab ühiskonna usaldust kohtusüsteemi vastu, mis näib mulle äärmiselt oluline ajal, mil meie demokraatiat, liikmesriikide demokraatiat, ei saa ilma selle usalduseta kohtusüsteemi vastu ette kujutada. Ma arvan, et tuleb teha kõik võimalik tagamaks, et see jääb alati meie avalikku elu iseloomustavaks jooneks.

Teiseks tahaksin rõhutada vajadust vähendada kohtusüsteemi haldamisega kaasnevat bürokraatiat. Teabevahetus ametiasutuste vahel on kindlasti oluline, ent sama oluline on see, et õigusemõistmise tegevus ei takerduks sel määral bürokraatiasse, et väheneb kaitstuse tase, mis peaks osaks saama igale vabale indiviidile.

Petru Constantin Luhan (PPE). – (RO) Tahaksin õnnitleda raportööri ja kaasraportööri nende tehtud tubli töö puhul. Ma tervitan seda algatust raamotsuse koostamiseks kohtualluvuskonfliktide ennetamise ja lahendamise kohta kriminaalmenetluses. Tahaksin teha ka ühe olulise märkuse. See raamotsuse ettepanek on mõeldud tegelemiseks üksnes õigusemõistmise positiivsete konfliktidega. Selles pole ühtki sätet, mis oleks mõeldud tegelemiseks õigusemõistmise negatiivsete konfliktidega.

Usun, et Eurojust tuleks kaasata üksnes juhtudel, kui osapooled ei suuda ise kokkuleppele jõuda. Selle direktiivi peamine põhimõte on liikmesriikide asjakohaste asutuste vahel otsest suhtlust algatada. See on ka menetlusse kaasatud isikute huvides, et menetlus oleks võimalikult lühike ja et ära hoida sama juhtumi uurimist kahes riigis.

Antonio Tajani, komisjoni asepresident. – (FR) Proua juhataja, nagu ma juba mainisin, on tõsi, et see ettepanek ei ole nii ambitsioonikas, kui komisjonile oleks meeldinud – seda punkti rõhutas raportöör oma sõnavõtus küllalt selgesti.

Siiski komisjon toetab seda kui kohtualluvuskonfliktide ennetamise ja lahendamise esimest etappi kriminaalmenetluse raamistikus. Praegusel hetkel on muidugi võimatu öelda, millal teise etapiga algust tehakse. Otsus tehakse omal ajal, vastavalt arengutele, mis on seotud Lissaboni lepingu jõustumisega, ja ma loodan siiralt, et see aset leiab.

Selle potentsiaalselt uue algatuse sisu hakkab sõltuma mõju-uuringu tulemusest, mille komisjon kavatseb läbi viia. Muidugi edastan ma kõik teie kommentaarid asepresident Barrot'le. Tahaksin teid selle arutelu eest veel kord tänada.

Renate Weber, raportöör. – Proua juhataja, poliitilised fraktsioonid siin täiskogul on üpris selgeks teinud oma seisukohad selle raporti ja sellega seotud tundlike küsimuste kohta, ja eriti Eurojusti kohta. Tõepoolest paistab, et kõige tähtsam ja kõige tundlikum küsimus on praegu seotud Eurojustiga.

Tunnen end nüüd siiski selle raamotsuse tuleviku suhtes märksa kindlamalt pärast volinik Tajani ärakuulamist, kes rääkis enda nimel ja asepresident Barrot' nimel sellest, et pakkuda meile midagi võimsamat, mis võiks selgelt tegelda mitte ainult õigusemõistmise positiivsete konfliktidega, vaid ka õigusemõistmise negatiivsete konfliktidega.

Juhataja. – Arutelu on lõppenud. Hääletus toimub kolmapäeval, 8. oktoobril 2009.

Kirjalikud avaldused (artikkel 149)

John Attard-Montalto (S&D), kirjalikult. – Haagi programm tegeleb kriminaalasjade kohtualluvuskonfliktide juhtumitega. See on oluline, kui leiab aset piiriülene kuritegevus. Neli ELi liikmesriiki esitasid konkreetseid ettepanekud eesmärgiga ennetada ja lahendada kohtualluvuskonflikte kriminaalmenetluses. Küsimus on seotud asjaoluga, kui sama isiku või samade isikute suhtes algatatakse samade faktide alusel kriminaalmenetlused mitmes liikmesriigis. See võib viia õiguspõhimõtte *ne bis in idem* rikkumiseni (sama isiku üle ei saa sama asja pärast teist korda enam kohut mõista). Kavandatud meetmed on kiiduväärsed ja nende koostisosadeks on:

- kontaktide kehtestamise menetlus liikmesriikide pädevate asutuste vahel. See kinnitab paralleelse kriminaalmenetluse olemasolu või vastupidi;
- teabevahetuse eeskirjad liikmesriikide asutuste vahel, kes selliseid kriminaalmenetlusi läbi viivad;
- kahjulike tagajärgede vältimine konsensuse saavutamise teel liikmesriikide vahel.

Vilija Blinkevičiūtė (S&D), kirjalikult. – (LT) See raamotsus ei peaks meid viima ülemäärasesse bürokraatiasse nendel juhtudel, mil käsitletava probleemi jaoks on sobivad võimalused juba olemas. Olukordades, mil paindlikumad instrumendid või kokkulepped on liikmesriikide vahel juba paika pandud, peaksin need siiski prevaleerima selle raamotsuse üle tingimusel, et ei vähenda kahtlusalusele või süüdistatavale tagatavat kaitset. Juhtudel, mil kahtlusalust või süüdistatavat hoitakse eelvangistuses või vahi all, püütakse otseste läbirääkimiste kaudu kiiremas korras üksmeelele jõuda. Kõigil läbirääkimiste etappidel peab kahtlusaluse või süüdistatava andmete kaitse vastama Euroopa Liidu põhiõiguste hartas ning inimõiguste ja põhivabaduste kaitse konventsioonis kehtestatud põhimõtetele.

22. Lennuettevõtja pankroti korral reisijatele makstav hüvitis (arutelu)

Juhataja. – Järgmine päevakorrapunkt on arutelu Brian Simpsoni poolt transpordi- ja turismikomisjoni nimel komisjonile esitatud suulise küsimuse üle lennuettevõtja pankroti korral reisijatele makstavahüvitise kohta (O-0089/2009-B7-0210/2009).

Brian Simpson, autor. – Proua juhataja, tahaksin volinik Tajanit tänada, et ta täna õhtul siin meiega oli. Esitasin selle küsimuse transpordi- ja turismikomisjoni nimel, mille liikmed on SkyEurope lennuliini

kokkuvarisemise tõttu suvekuude jooksul väga murelikuks muutunud, ning palusid mul nende nimel selle algatusega välja tulla.

Väärib märkimist, et 2000. aastast alates on meil Euroopa Liidus olnud 77 lennuettevõtjate pankrotti, ning sel kurval, kuid tõenäoliselt juhul, et niisuguses karmis majanduskliimas võib neid veelgi tulla, peame me hädavajalikuks, et kasutaksime seda tänaõhtust küsimust nüüd vähemalt arutelu algatamiseks selle üle, kuidas saaksime Euroopa Liidu tarbijaid ja lennureisijaid kõige paremini kaitsta.

Kui räägime SkyEuropest, siis oli selle lennuettevõtja asukoht Slovakkia. Nägime, et reisijad jäeti väljapääsmatusse seisukorda nende sihtkohtades ilma majutuseta või isegi kojulennu võimaluseta. Samuti oli probleemiks, et paljudele neist inimestest öeldi, et kompensatsioon või isegi raha tagastamine ei ole võimalik, kui nad pole ostnud oma piletit krediitkaardiga või broneerinud reisiagendi kaudu. Seda öeldi reisijatele, kes olid broneerinud internetis oma reisiarve kaudu – see on praktika, mis juba palju aastaid on aina kasvanud.

See ei ole üksikjuhtum. Nägime sedasama juhtuvat eelmisel aastal mu kodumaal Ühendkuningriigis, kui Excel Airways pankrotti läks, jättes kõigisse Euroopa lennujaamadesse kitsikusse ilma kompensatsioonita üle 200 000 kahjusaanud inimese, kellele majutuse leidmine ja kojulend läks väga kalliks maksma.

Paljud neist inimestest polnud tavapärased töötajad lendajad või üldse kuigi tihti lendajad, nagu oleme meie, ja neil polnud rahalisi vahendeid, et sedasorti ootamatustega hakkama saada. Nad olid üldiselt sellistest peredest, kes kulutavad oma säästud perekonna ühistele puhkusereisidele, ning nägid oma raskelt teenitud raha kanalisatsioonist alla lastavat, ilma et neil endal oleks olnud selles mingit süüd.

Selline olukord on selgelt vastuvõetamatu. Siin Euroopa Liidus ja Euroopa Parlamendis peaksime olema uhked oma reisijate õiguste dokumentide üle. Oleme näinud, kuidas kehtestati lennukile mitte lubamise kompensatsioon – kuigi me teame, et sellega seoses on veelgi lahendamata küsimusi. Oleme näinud, kuidas kehtestati abisaamise õigused ja karmimad seadused seoses piletihindade läbipaistvusega, samuti ka karmid kompenseerimismeetmed reisipakette käsitlevas direktiivis. Arvan tegelikult, et oleme hõlmanud enamiku probleemidest tarbijate kaitsmisel lennureisidel, kuid siin on selgelt üks vajakajäämine, mis tuleb kõrvaldada.

Kui broneerite tšarterlennu reisibüroo kaudu, olete hõlmatud reisipakette käsitleva direktiiviga. Kui broneerite lennuettevõtja kaudu, siis olete hõlmatud nende süsteemiga, aga kui broneerite internetist endale ainult koha lennukis mõnele lennule, siis ei ole teil kindlustust. See on anomaalia. See on vajakajäämine, mida parlament koostöös komisjoniga püüab kõrvaldada.

Selle probleemiga seoses oleme algatanud ka mõtte asutada kompenseerimise reservfond, kuid seda ei tohi vaadata kui meie või komisjoni nõudmist. Soovime kõigest alustada arutelu mehhanismide üle, mille abil meil oleks kõige paremini võimalik seda probleemi lahendada, nii et mu küsimuse mõte oli algatada dialoogi komisjoniga lootuses, et saame selle vajakajäämise kõrvaldada ja leida lahenduse tõsisele probleemile, mis on eriti raske inimestele, kes leiavad end lennuettevõtja maksejõuetuse ohvritena.

Ootan huviga koostööd komisjoniga, et püüda sellele probleemile koos minu komisjoniga lahendus leida, ning loodan kuulda teiste parlamendiliikmete seisukohti.

Antonio Tajani, komisjoni asepresident. – (IT) Proua juhataja, olen tänulik härra Simpsonile ning kogu transpordi- ja turismikomisjonile, et nad juhtisid parlamendi tähelepanu niisugusele tundlikule küsimusele. See küsimus annab mulle võimaluse ametlikult korrata, mida on öelnud paljud Euroopa kodanikud, paljud reisijad pärast viimastel nädalatel üleelatud raskusi, mille põhjuseks oli teatavate lennuettevõtjate pankrot.

Nagu see parlament teab, on reisijate kaitse kõigis transpordisektorites minu jaoks tõeliseks prioriteediks. Ma ütlesin seda kuulamise ajal, kui parlament mulle oma poolthääle andis, ja ma soovin seda korrata täna õhtul. Ma arvan, et kõik me peaksime meetmeid võtma, et välja tulla konkreetse juriidilise lahendusega, mitte ainult selleks, et ära hoida – nagu härra Simpson ütles – nende reisijate, kes on ostnud oma pileti lennuettevõtjalt, mis seejärel pankrotti läheb, erinevat kohtlemist reisijatest, kes on ostnud pileti osana ulatuslikumast puhkusepaketist.

Sellepärast arvan, et esimese asjana peame kasutama rahalisi vahendeid, mis on juba meie käsutuses. Teisisõnu, avalikkus peab kasutama kõiki regulatsioone kõige tõhusamal võimalikul moel, isegi kui need on puudulikud või viivad põhjalike erinevusteni. Sama eesmärgiga, optimeerida meile kättesaadavad ressursid, nagu näiteks siis, kui SkyEurope pankrotti läks, kutsuti Euroopa tarbijakaitse võrgustikku üles tarbijatele nende õiguste kohta nõu andma ja kaebusi koguma. Meil on tarvis reisijatele siiski ka paremat kaitset pakkuda juhul, kui lennuettevõtja pankrotti läheb. Reisijad broneeringutega, mis hiljem tühistatakse, peavad saama hüvituse

ning mõnedel juhtudel ka kojulennu. See on keeruline probleem, mis tähendab, et peame võetavaid meetmeid hoolikalt hindama.

Komisjon on juba tööd alustanud, et tulla välja praktilise reageeringuga neile probleemidele. Meie nõudmisel tegeldakse juba peamiste uuringutega pankroti tagajärgede kohta õhutranspordisektoris, seda eriti reisijatele. See üksikasjaline uuring seletab praktilises mõttes ära pankrottide tagajärjed ja nende mõju 700 miljonile või rohkemale reisijale, keda igal aastal terves Euroopa Liidus transporditakse.

Uuring pakub mitmesuguseid erinevaid stsenaariume parimate lahenduste leidmiseks pankrottide põhjustatud probleemidele, eriti hüvitiste ja kojulendude näol, nagu ma just nimetasin. Kui kõne all olid nii hüvitis kui ka kojulend, oli võimalik koostada mitmesuguseid stsenaariume, mis varieerusid tagatistfondide loomisest kuni reisijatele või lennuettevõtjatele kohustuslike kindlustusskeemide väljatöötamiseni ning viimaks ideeni, et rahvusvahelistesse pankrotiseadustesse tuleb sisse viia sihtotstarbelisi muudatusi.

Käesoleva aasta veebruaris saatsin uuringu härra Costale, kes oli sel ajal transpordi- ja turismikomisjoni esimeheks. Komisjon jätkab praegu selle uuringu põhjal mitmesuguste võimalike variantide analüüsimist ning keskendub eelkõige reisijatele ja õhutranspordisektorile avaldatavatele kahjulikele tagajärgedele. Oma analüüsil võtame arvesse arutelu kõiki aspekte ning kasutame kõigilt huvitatud osapooltelt saadud panuseid. Samasse valdkonda kuuluvate jõupingutuste abil algatab komisjon lähematel nädalatel laialdase avaliku konsulteerimisprotsessi reisijate õiguste kohta õhutranspordisektoris.

Samas kontekstis ning alahindamata puhkusepakettide erinevusi ja erijooni, arvestab komisjon ka mõjuhindamist, mida parajasti tehakse direktiivi 90/314 läbivaatamise kohta seoses nimelt puhkusepakettidega. Seda sellepärast, et avaliku konsulteerimisprotsessi üks põhilisi eesmärgi on kindlaks teha, millised tagajärjed tekivad reisijatele, kui lennuettevõtjad pankrotti lähevad, ning võimalikud lahendused nende leevendamiseks. Ilmselt viiakse üheaegselt avalike konsultatsioonidega läbi ka uuring – nagu ma juba nimetasin – võimalike lahendusvariantide mõju analüüsimiseks.

Niipalju, kui minusse puutub, saab parlamendi panus ilmselt olema otsustava tähtsusega ning – võttes arvesse ka pühendumist, millega transpordi- ja turismikomisjon on töötanud, et täna selle suulise küsimusega välja tulla – ma arvan, et suudame lähematel nädalatel kasulikult koostööd teha, et ühiselt leida parim lahendus, mis vastab reisijatele vajadustele ja kaitseb tõhusalt nende õigusi, kui lennuettevõtja peaks pankrotti minema.

Marian-Jean Marinescu, *fraktsiooni PPE nimel.* – (RO) Praeguse majanduskriisi ajal, kui kiitusehinnad kõiguvad ja konkurents karmistub, on lennuettevõtjatel, eelkõige odavlennufirmadel, väga rasked ajad. Piletihinna tõstmine pole praeguses olukorras võimalik, kuna teenustasude suurendamine, mida mõned odavlennufirmad kohaldavad, võib lõppeda reisijate arvu veel järsema langusega.

Lennuettevõtjate poolt 2009. aastal kantud rahaliste kaotuste suurus on umbkaudu 11 miljardit USA dollarit; sellisest olukorras on võimalik toibuda alles järgmise kolme aasta jooksul. Sellisel taustal on tekkinud olukord, mida keegi näha ei taha, et lennuettevõtjad lähevad pankrotti. Pankroti puhul ei ole asjakohaste õigusaktide puudumise tõttu praktilisi vahendeid võrdväärse piletihinna hüvitamiseks või välismaale kimpu jäetud reisijate kojutoomiseks. Euroopa lennuettevõtjate poolt pankrotti läinud lennuettevõtjate reisijatele pakutud toetus on küll tagasihoidlik, kuid iseenesest kiiduväärne, ent pakub üksnes ajutist lahendust, et konkreetsest kriisist läbi saada. Teisest küljest ei saa me alati majanduskriisi ennast keerulistes olukordades vabanduseks tuua, kuna lennuliinid läksid pankrotti ka enne seda, kui kriis valla pääses.

Rangem kontroll lennuettevõtjate finantsolukorra üle, seda eelkõige odavlennufirmade puhul, rangem kontroll ühinemiste ja ülevõtmiste üle, samuti piisavalt suure tagatistfondi loomine on mõned lahendused, mis võiksid pikema aja pärast hakata lennufirma pankrotti mineku puhul reisijatele kaitset pakkuma.

Saïd El Khadraoui, *fraktsiooni S&D nimel.* – (NL) Proua juhataja, volinik, daamid ja härrad, meie fraktsioon on nõudnud arutelu pankrottide probleemi üle lennundussektoris ning on tõsi, et juttu pole enam üksikujuhtumist. Nagu mainis juba mu kolleeg härra Simpson, meie komisjoni esimees, on 2000. aastast alates toimunud 77 pankrotti – tõsi küll, peamiselt väiksemate ettevõtjatega – mis tähendab ka seda, et mitu tuhat inimest on näinud oma piletile kulutatud raha ühel või teisel viisil suitsuna minema hõljuvat või on nad lihtsalt kuskile iseenda hooleks maha jäetud. On põhjust karta, et sel lennundussektorile majanduslikult raskel ajal võib pankrotte veelgi tulla. Järelikult peame midagi ette võtma.

On muidugi tõsi, et ka liikmesriigid peavad lennuettevõtjate krediitvõimelisuse ja finantsnõuetele vastavuse järelevalvel oma osa täitma – see on õige ja kohus – kuid meie ülesanne on välja töötada Euroopa tasemel kaitsemehhanism, mille abil tagada, et kitsikuses reisijaid välja külma kätte ei jäetaks. Sellepärast kutsun ma

komisjoni üles kiiremini töötama, et esitada konkreetne ettepanek; eriti sellepärast, nagu te rõhutasite, et süsteemid on tänu muude õigusaktide iseloomule tagatisfondi kujul ja nõnda edasi juba paika pandud – sealhulgas ka inimeste jaoks, kes broneerivad reisipakette. Seega valitseb siin mõnes mõttes ebavõrdsus reiskorraldaja kaudu lende broneerivate inimeste ja internetist oma pileti ostjate vahel; arvan, et see on teine probleem, mille peame lahendama.

Kuulsin, et teil on huvitatud asjaosalistega konsulteerimise protsess käimas. Kavatsete ettepaneku esitada järgmisel aastal. Arvan, et peame tõesti püüdma oma tegevust kiirendada: selle asemel, et järgmise aasta lõpuni oodata, peaksime ehk otsima lahendust mõnevõrra kiiremini. Rääkigem sellepärast viivitamata konkreetsest seadusandlikust ettepanekust, et saaksime korraldada arutelu mingisuguse pankrotikindlustuse praktiliste üksikasjade üle.

Lõpetuseks tahaksin öelda, et mul on hea meel kuulda volinikku ütlemas, et võime oodata teatavat üldist seisukohavõttu reisijate õiguste kohta lennundussektoris. Me teame, et kehtivaid õigusakte ei kohaldata täielikult, võrdväärselt ja rahuldavalt igal pool, mis on asi, mis nõuab meie tähelepanu, ning ma olen kindel, et tuleme selle juurde veel tagasi.

Gesine Meissner, *fraktsiooni ALDE nimel.* – (DE) Proua juhataja, volinik, tänan teid teie vastuse eest. Olen samuti transpordi- ja turismikomisjoni liige ning arvan, et on väga oluline, et see küsimus meil nüüd päevakorras on. Tegelikult on härra Simpson selle meile juba esitanud.

Praeguse seisuga on tarbijakaitses vajakajäämisi seoses lennureisijatega. Need vajakajäämised on seotud lennuettevõtjate maksujõuetusega, nagu juba räägiti. Minu arvates on äärmiselt oluline tarbijate õigusi kaitsta ja seda me teemegi. Püüame tarbijaid kaitsta nii palju kui võimalik.

Tahaksin meie fraktsiooni vaatepunktist nimetada üht aspekti, mis praeguseni pole erilist rolli mänginud, kuid mis minu arvates on samuti tähtis tähelepanek. Muidugi me tahame, et tarbijate õigused oleksid kaitstud, kuid me tahame ka, et tarbijad saaksid valida. Mõeldes, mismoodi saaksime vajakajäämised kõrvaldada, võib väga vabalt juhtuda, et teie poolt komisjonis koostatud ettepaneku tulemus on ülereguleerimine, mis võib seejärel takistama hakata innovatsiooni, kui asi selles valdkonnas pakutavate võimalusteni jõuab.

Tarbijakaitseseadus tähendab muidugi ka seda, et peaks saama näiteks valida mitmesuguste lennuettevõtjate eri pakkumiste vahel. Näiteks on praegu suundumus pakkuda mõningaid väga odavaid lende kindla hinnaga pileтите asemel ning tarbijatele meeldib see väga.

Palun ärge minust valesti aru saage; ma ei taha tarbijate õigusi mingil moel vähendada. Ka nende õiguste kaitse on minu jaoks väga oluline ning meil on selleks tarvis asjakohaseid instrumente. Peaksime siiski kaaluma perspektiive, millega meil tuleb arvestada tagamaks, et lennureiside puhul jääks tööpoolest alles suurel hulgal valikuvõimalusi ning et ka uued võimalused saaksid turule tulla, aga et tarbijad oleksid igal juhul kaitstud ning ei satuks igasugustesse finantsprobleemidesse, kui lennuettevõtja peaks tegelikult pankrotti minema.

Selles suhtes on mul hea meel kuulda teid ütlemas, et tegelete lahenduse leidmisega. Muidugi on õige mõte, et võiks olla ka üks toetusfond. Ootan huviga arutelu komisjonis, mis võib ehk isegi juba sel aastal toimuda.

Eva Lichtenberger, *fraktsiooni Verts/ALE nimel.* – (DE) Proua juhataja, volinik, daamid ja härrad, rahalised tingimused lennuettevõtjate turulepääsemiseks on transpordi- ja turismikomisjonis muidugi juba läbi arutatud. Tookord võeti tagatisfondide asi üles, kuid seda ei peetud siis ilmselt piisavalt tähtsaks või enamuse jaoks oluliseks.

Praegu me näeme juhtumeid, mis muidugi annavad meile põhjust järelemõtlemiseks ja reguleerimiseks, sest me vajame reguleerimist selles valdkonnas. Esiteks, peame jätkuvalt tagama, et reisijate õigustest, mille me siin reisijate kaitsmiseks vastu võtame, kinni peetaks.

Lennule mitte lubamise küsimus ning paljud muud juhtumid, mida oleme kahjuks näinud, demonstreerivad, et kõik olemasolevad vajakajäämised kasutatakse silmapilk ära. See nõuab meie tähelepanu ja vajab reguleerimist. Peame lahenduseks arvatavasti abi otsima tagatisfondist või mingist kindlustusest, et reisijaid selliste äritavade eest asjakohaselt kaitsta. Peame vaid tähelepanelikult vaatama äsjust juhtumit: isegi viimasel päeval teatati ikka veel, et kõik on korras, ja paljud inimesed jäid seda uskuma.

Sedalaadi lahenduse puhul peab siiski olema tagatud, et kõik kaasatud osalised maksaksid ausalt oma osa ning et asi ei lõpeks sellega, et üksikud lennuettevõtjad, sealhulgas odavlennufirmad, istuksid mugavalt

ohutuses ja laseksid teistel riskeerida. Aus turg kaitseb ebaausate tavade eest mitte ainult reisijaid, see kaitseb ka konkurente.

Ryszard Czarnecki, *fraktsiooni ECR nimel*. – (PL) Proua juhataja, viimase üheksa aasta jooksul on Euroopa Liidus läinud pankrotti ligemale 80 lennuettevõtjat. Oleme täna siin kuulnud, kuidas odavlennufirma SkyEurope viimase puhkusteperioodi ajal pankrotti läks, jättes tuhanded kliendid kahju kannatama. Selline olukord kordub. Muidugi on kannatajateks mitte ainult eralennufirmade omanikud, vaid inimesed, kes tihti peale on vähem jõukad, kes peavad mitmeid kuid säästma, et lennukipiletit osta. Arvan, et sellises olukorras peab Euroopa Parlament – ja ma kõnelen kui transpordi- ja turismikomisjoni liige – nõudma väga tungival, et Euroopa Komisjon võtaks vastu põhimõtted reisijate ja klientide õiguskaitseks, ning see tähendab ka finantskaitset. Spetsiaalse reservi loomine, millest maksta kompensatsioone pankrotti läinud ettevõtjate reisijatele ja klientidele, võib ära hoida selliseid olukordi nagu oleme viimase kümne aasta jooksul näinud, kui vähemalt mitu tuhat inimest kaotas oma raha äkki ja igavesti. Euroopa Liidu liikmesriikide kodanikud ootavad meilt konkreetseid meetmeid.

Jaromír Kohlíček, *fraktsiooni GUE/NGL nimel*. – (CS) Tahaksin tänada Brian Simpsonit tema suurepärase sissejuhatuse eest sellesse teemasse. Hiljuti on hulk lennuettevõtjaid tohutult kiiresti pankrotti läinud. Probleem pole piirdunud odavlennufirmadega, kuigi nemad on teinud enamiku vigadest. Kui meil ei õnnestu arutada sadade reisijate hättajätmist sihtpunktidesse, kust on raske koju tagasi pääseda, siis ei juhtu midagi põhjapanevat. Mitmetel tegevusaladel esineb aeg-ajalt probleeme ning üldiselt leitakse lõpuks lahendus. Praegusel juhul on kannatada saanud tuhanded inimesed, sageli koos väikeste lastega ja vajalike rahaliste vahenditeta. Sellepärast on tarvis selgelt märku anda, et me teame lahendust. Siin on tegemist kapitali adekvaatsuse ja tagasisõitude kindlustamise küsimusega. Ma usun, et komisjon ja ELi liikmesriigid on suutelised reisijate probleemidele kiire lahenduse leidma. Muidugi vajavad lennuettevõtjate probleemid teistsugust lahendust. Kriisilukord sektoris vajab asjakohaseid instrumente ning ma usun, et neid hakatakse kasutama.

Juozas Imbrasas, *fraktsiooni EFD nimel*. – (LT) Majanduslanguse ajal lähevad ettevõtjad pankrotti ja lennuettevõtjad pole mingi erand. Leedus läks käesoleval aastal samuti pankrotti Leedu lennufirma FlyLAL. See on üks kümnetest tänavu pankrotti läinud Euroopa lennufirmadest. Kuigi Euroopa Parlamendi vastuvõetud õigusaktid pakuvad reisijatele piisavaid tagatise ja hüvitise, kui nad peaksid lennufirma süü läbi kavandatud lennureisil hilinema või pagasi kaotama, saab seda tagada ainult juhul, kui lennufirmal pole rahalisi raskusi. Kui firma on kord juba pankrotti läinud, kaotavad pileti ostanud reisijad tavaliselt kogu oma raha. Sellepärast on komisjon soovitanud, et kuna riikide valitsusasutused jälgivad ja litsentseerivad lennufirmade tegevust ning annavad lendudeks lubasid, võiksid ja peaksid valitsused lennufirma pankrottimineku korral reisijatele ostetud pilete eest raha kohe tagasi maksma ja hiljem selle pankrotistunud ettevõtjalt sisse nõudma. Peaksime arutama ka härra Simpsoni tehtud ettepanekut kompenseerimise reservfondi kohta. Seda pakulist probleemi võib arutada ning parima lahenduse leida, täiendades Euroopa Parlamendi ja nõukogu vastuvõetud määrust üldeeskirjade kohta, mis hõlmavad õhuveoteenuste pakkumist. Sellega võiksime anda oma panuse lennufirmade teenuseid kasutavate reisijate turvalisuse tagamisele.

Artur Zasada (PPE). – (PL) Proua juhataja, volinik, asjaolu, et lennufirmade kohustusi oma reisijate vastu ei tühistata isegi kui lennufirma pankrotti läheb, on enesestmõistetav ning see tuleks võtta lähtepunktiks selles väga vajalikus arutelus, mille algatas härra Simpson.

Sellepärast kuulasin hämmastusega SkyEurope eestkõneleja selgitusi. Ronald Schranz väljendas kahetsust reisijatele tekitatud ebamugavuste pärast. Ma rõhutan sõna „ebamugavused”. Ta teatas ka, et pankrotistunud ettevõtte kliendid, kes välismaa lennujaamades ootasid, oleksid võinud kojusaamiseks ise alternatiivseid võimalusi otsida. Tema sõnade kohaselt puudutas probleem mõnda tuhandet inimest, ent nende täpset arvu ei osanud ta öelda. SkyEurope esindaja jaoks oli see kõigest statistika. Ta unustas siiski, et selles arvus sisaldusid nende reisijate tuhanded isiklikud draamad, kes ei pääsenud koju, oma perekonna juurde või tööle. See on näide sellest, et probleem tuleb võimalikult kiiresti reguleerida. SkyEurope oli noteeritud äriühing ja sellepärast on meil tema kohta rohkem informatsiooni. Odavlennufirmade puhul pole see alati nõnda. Võib juhtuda, et hiljutine Bratislava õdusunenägu kordub mõnes teises Euroopa lennujaamas.

Praegusel hetkel käib tuline arutelu, milles tehakse mitmesuguseid ettepanekuid selle tähtsa probleemi lahendamiseks. On räägitud erifondist, mis luuakse lennupiletite juurdemaksudest, ning pankrotikindlustusest. Need on väärtuslikud algatused, kuid neil on oma mõju piletihindadele. Kriisiajal vajame menetlust, mis ühest küljest oleksid abiks reisijatele, aga teisest küljest ei muudaks lennufirmade juba niigi rasket majandusolukorda veel keerulisemaks.

Sellepärast tahaksin volinikule esitada ühe küsimuse ja teha ühe ettepaneku: kas osaliseks lahenduseks ei võiks olla „taeva solidaarsuse” idee, mis sisaldab põhimõtte lennuettevõtjate ühisest vastutust reisijate ees? Jah, solidaarsus on idee, mis mulle kui poolakale on eriti kallis. See võiks olla vastus ja väljakutse, mida saab viivitamata kohaldada. Mu ettepanek põhineb ideel, et pankrotistunud lennufirma reisijad, kes on mõnes lennujaamas kitsikuses, saaksid kasutada mõne teise ettevõtja lennukeid, mis lendavad samas suunas, muidugi tingimusel, et neil leidub vabu istekohti. Kõik kaasnevad kulud võiksid asjaomased lennuettevõtjad ise lahendada. Tahaksin volinikult sellele vastuse saada.

Olga Sehnalová (S&D). – (CS) Volinik, daamid ja härrad, lennuettevõtja SkyEurope kokkukukkumine on koondanud tähelepanu lennuettevõtjate reisijate viletsa tarbijakaitse üldisele probleemile. See ei ole ettekujutatud probleem – mul oli võimalus isiklikult kohtuda nende reisijatega, kes selle lennuettevõtja pankroti tõttu kahju said. Need olid juhtumisi külalised meie prantsuse sõpruslinnast Chateau d’Ain, kes olid tulnud kohtumisele Tšehhi Vabariigi idaosas asuvasse linna Kroměříž, mille esindajaks ma olen. Nende tagasisõit oli väga masendav kogemus, millega kaasnes ühepäevane sunnitud vahepeatus Praha lennujaamas.

Räägin sellest kogemusest rõhutamaks, et SkyEurope ei olnud tavaline odavlennufirma. Ta pakkus oma reisijatele regulaarlennufirmadele sarnaseid teenuseid ja maandus suurtes lennujaamades. Tema teenuseid kasutasid väga paljud tarbijaid. Tarbijate jaoks, kelle peamine mure oli mitte reisi kuupäev, vaid pigem pileti hind, oli SkyEurope Tšehhi Vabariigis eelistatud valikuks. SkyEurope oli ka üks tähtsamaid kliente Tšehhi Vabariigi suurimas lennujaamas Prague-Ruzyně. SkyEurope kokkukukkumine ei kahjustanud siiski üksnes lennujaamadesse jäänud inimesi, vaid ka 280 000 muud klienti, kes olid piletid juba ära ostnud. Olemasoleva teabe kohaselt olid lennukipiletid välja müüdnud kuni hetkeni, mil pankrot välja kuulutati.

Inimestel, kes ei ostnud piletit krediitkaardiga, ei ole praktiliselt mingit võimalust oma raha kätte saada. Lennuettevõtetal pole juriidilist kohustust pankroti vastu kindlustada ning sellepärast mõned neist seda ei teegi. Sellepärast peavad reisijad oma nõuded esitama pankrotimenetlustes. Võimalused raha sel teel tagasi saada on nulli lähedased. Seega on aeg selles suhtes midagi ette võtta. Tahaksin tänada transpordikomisjoni, et ta on selle küsimusega tegelema hakanud, ning Euroopa Komisjoni, et ta on lubanud hakata. Olen kindel, et leitakse lahendus, mis tõstab tarbijate usaldust õhutranspordi sektori vastu, mida ülemaailmne majanduskriis on nii kohutavalt kahjustanud.

Oldřich Vlasák (ECR). – (CS) Proua juhataja, daamid ja härrad, lennuettevõtjate suured pankrotid käesoleval aastal sunnivad meid uuesti kaaluma, kas õhutranspordi ühendatud siseturg töötab ikka korralikult. Kuigi mitu peamist ettevõtjat on tegevuse lõpetanud ja sektori olukord jätkab kütusehindade tõusu ja aeglustunud majanduskasvu tõttu halvenemist, ei ole minu arvates kindlasti põhjust paanikaks. Enne, kui me astume reguleerimise libedale teele, peaksime meelde tuletama, et EL on liberaliseerimismeetmete tõttu õhutranspordis näinud odavlennufirmade võimsat laienemist ja raevukat konkurentsi ELi kõigi lennuettevõtjate vahel.

Endine tugevalt reguleeritud ja kalliste lennukipiletitega tegevusvaldkond on nüüd muutunud dünaamiliseks sektoriks, mille teenuseid tänu ELis taskukohastele hindadele on hakanud kasutama üha suurem hulk reisijaid, kes varem poleks saanud seda endale lubada. Kaalugem siis hoolikalt, kuidas saaksime tarbijate – praegusel juhul siis lennuettevõtete klientide – kaitset suurendada, ilma et tõhusalt toimiva õhutranspordi turu ohtu seaksime. Euroopa Parlamendis on hiljuti juba tehtud ettepanek kehtestada kohustuslik kindlustus lennufirmade pankroti vastu. Seepärast oleks õige kaaluda, mismoodi saaks selle ettepaneku ellu rakendada.

Christine De Veyrac (PPE). – (FR) Proua juhataja, komisjoni asepresident, daamid ja härrad, suuline küsimus, mida me siin täna õhtul arutame, paljastab – nagu paljud on öelnud – tõelise juriidilise vaakumi, mis jätab reisijad vähimagi tagatiseta, kui lennuettevõtja peaks pankrotti minema.

Muidugi kaitsevad Euroopa õigusaktid reisijaid, kes on oma pileti ostnud osana puhkusepaketist, kuid need ei kaitse inimesi, kes ostavad oma pileti Internetist. Nagu härra El Khadraoui ütles, on tarbijate käitumine Interneti arenemisega muutunud ning seadusandjad peavad järgnema sellele muutusele, et meie Euroopa kaaskodanikke kaitsta. Suur hulk reisijaid ostab nüüd oma lennukipiletid Internetist. Kuna odavlennufirmad müüvad oma pileteid peaaegu eranditult Internetis, on noored ja madala sissetulekuga inimesed need, kes sellest nähtusest eriti kahju saavad. On vastuvõetamatu, et neil inimestel pole enam raha, kui lennuettevõtja, kellelt nad oma pileti ostsid, pankrotti läheb. Seda enam, et paari viimase kuu jooksul on õhutranspordisektor läbi elanud enneolematu kriisi, mis viib õhureiside märkimisväärse vähenemiseni. Me kõik teame, et praegune kriis on hullem kui see, mis kahjustas sektorit pärast 11. septembrit, ning et hulk lennuettevõtjaid on pankrotti läinud.

Sellepärast on oluliselt tähtis, et Euroopa Komisjon – ning ma tean, asepresident, et olete sellest teadlik – esitaks meile võimalikult kiiresti tegelikud lahendused, et saaksime reisijaid kaitsta, kui lennuettevõtja, kellega nad pidid lendama, peaks pankrotti minema, olenemata sellest, mil viisil nad on oma piletid hankinud.

Magdalena Álvarez (S&D). – (ES) Proua juhataja, volinik, mul on hea meel küsimuse üle, mida me täna arutame, kuid ma arvan, et see hõlmab ainult üht võimalust nende hulgast, mille puhul ettevõtja lõpetab tegevuse: nimelt finantskrahhi või maksejõuetus.

On siiski ka muid olukordi, mille puhul lennuettevõtjad võivad tegutsemise lõpetada või peatada. Viitan juhtudele, kui nende litsents on peatatud ohutuse põhjustel, tegevuse lõpetamisele omal soovil või mõnel muul kui finantspõhjusel. Need olukorrad toovad kaasa samasuguseid probleeme nagu need, mida me täna arutame, kui reisijad jäetakse abitult maha, sest nende lennu maksumust ei ole hüvitatud, või kui on, siis toob see hüvitamine mõnel juhu kaasa märkimisväärsed kulused.

Arvan, et lennu hilinemise või ärajäämise korral reisijate kompensatsioonide reguleerimine võiks olla üks instrument, mida kasutada, kuid ma ei usu, et sellest piisab.

Tahaksin selles kontekstis paluda komisjonil uurida võimalust esitada seadusandlikke meetmeid muude juhtude puhuks, mida ma nimetasin, mis lähevad kaugemale lennufirma kokkukukkumisest ega ole hõlmatud ühenduse kehtivate õigusaktidega. Vastasel korral tekib kõigile meie headele kavatsustele vaatamata oht küündimatuks jääda ja pakkuda juriidilist kaitset ainult ühes konkreetses olukorras, jättes sellest välja hulga reisijaid, kes võivad samuti lennuliini sulgemise tõttu kannatada, ehkki seda ei suletud majandus- või finantspõhjustel.

Silvia-Adriana Țicău (S&D). – (RO) Kui tahame, et meil oleks tõhusalt toimiv siseturg, siis peab meil olema ka ühenduse tarbijakaitsepoliitika. Aastate vältel on Euroopa Liit selles valdkonnas asjakohaseid meetmeid võtnud ning vastuvõetud meetmed on taganud ja tugevdanud tarbijakaitse taset sellistes valdkondades nagu puhkusepaketi teenused ja reisijate õigused.

Suur enamik Euroopa tarbijatelt saadud kaebusi on siiski seotud lennureisijate õiguste rikkumisega. Paljud neist kaebustest tulevad reisijatelt, kelle lennud on ära jäetud, sest lennuettevõtjad või reisikorraldajad lähevad pankrotti. Neil juhtudel saavad tarbijad probleemidest teada alles siis, kui sõiduplaanis ettenähtud lend toimumata jääb.

Kuigi Euroopa Liidu Nõukogu direktiiv 90/314/EMÜ puhkusepakettide kohta kaitseb reisijaid juhul, kui reisikorraldaja läheb likvideerimisele, ei kaitse see neid siis, kui lennukipiletid on ostetud individuaalselt. Peale selle on lennukile mittelubamise juhtudest välja jäetud kompensatsioon selleks puhuks, kui tegemist on erakorraliste asjaoludega, mis hõlmavad ka ettevõtja pankrotistumise. Hiljutise uuringu kohaselt on lennuettevõtjate pankrottide arv aastatel 2000–2008 tõusnud 79-le. 41% ettevõtjatest, kes läksid pankrotti aastatel 2005–2008, pakkus kohalikke lende ning 17% oli odavlennufirmasid.

Milliseid meetmeid me peaksime siis võtma, et reisijatele sellises olukorras paremat kaitset pakkuda? Võimalikud lahendused hõlmavad reisikindlustusskeemi niisuguste stsenaariumide hõlmamiseks, rangemat järelevalvesüsteemi, samuti õigusnormide koostamist, mis tagaksid sellisesse olukorda sattunud reisijatele kompensatsiooni.

Zita Gurmai (S&D). – Proua juhataja, reisijate kompensatsioon pankrotijuhtudel pole ainult rahaküsimus. See on seotud märksa tõsisemate küsimustega, nagu näiteks ohutus, teenuste kättesaadavus ja konkurentsivõime. Kriisiaegadel on kõik majandusvaldkonnad ohtlikus olukorras ja õhustransport pole siin mingi erand. Oluliselt tähtis on mitte lasta vankuma lüüa inimeste usaldusel ettevõtjate vastu, sest see võiks viia nõudluse märkimisväärseni ja seega lennufirmade finantsolukorda veelgi nõrgestada. See võib kahjustada tervet Euroopa majandusolukorda ja konkurentsivõimet.

Reisijate kompensatsioon on seotud ka teenuste kättesaadavusega. Arvan, et igal inimesel Euroopas peab olema võimalus lennureisiks, kui ta seda soovib. Peate tunnistama, et selleks on meil tarvis turvalisi, kuid odavaid lennufirmasid, mis on kõigile kättesaadavad. Neil lennufirmadel peab olema stabiilne finantstaust, sest turvalisus ei tähenda üksnes turva mingi õnnetuse puhul, vaid tähendab ühtlasi ka seda, et kui ma ostan lennukipileti, siis võin kindel olla, et lennuks ettenähtud ajal ootab seal tõepoolest lennuk, mis mu sihtkohta toimetab.

Kõik see annabki meie suulisele küsimusele tema tähtsuse ning fakt, et 2000. aastast peale on Euroopas olnud peaaegu 80 lennuettevõtjate pankrotti, teeb selle küsimuse pakiliseks. Vajadus selge reguleerimise

järele selles valdkonnas on silmnähtav. Sellepärast tahaksin paluda, et volinik seda küsimust tõsiselt kaaluks ning toimiva lahendusega võimalikult kiiresti välja tuleks.

Joanna Katarzyna Skrzydlewska (PPE). – (PL) Proua juhataja, härra Tajani, umbes kuu aega tagasi muutusid odavlennufirmad maksujõuetuks ning üks lennuettevõtja – SkyEurope – kuulutas välja pankroti. Vaatamata faktile, et lennundusala analüütikud ennustasid seda pankrotti tükk aega ette, müüs SkyEurope sellest hoolimata lendudele pileteid veel pankroti väljakuulutamisele eelnenud päeval. Selle tagajärjel on sadadelt selle lennufirma reisijatele mitte ainult võetud võimalus teha reis, mida nad olid kavatsenud, vaid eelkõige pidid nad lennuettevõtja pankroti tõttu kandma märkimisväärsed rahalisi kaotusi. Lennufirma lihtsalt edastas klientidele ametliku teadaande, et nad jäävad ilma oma rahast, mille on investeerinud piletitesse.

SkyEurope näide demonstreerib üheselt, et meie ühises Euroopas ei ole meil veel õnnestunud koostada õigusakti, mis võiks lennuteenuste tarbijaid mõne lennufirma kokkuvarisemise eest kaitsta. See on tähelepanuväärne probleem, mida võib näha faktist, et alates 2000. aastast on kogu maailmas läinud pankrotti 77 lennuettevõtjat. Näiteks 2004. aastal läks pankrotti Poola lennuettevõtja Air Polonia. Sellepärast tahaksin, et volinik esitaks põhimõtted tarbijate kaitseks lennuettevõtjate võimalike pankrottide eest.

Antonio Tajani, komisjoni asepresident. – (IT) Proua juhataja, proua De Veyrac, härra Vlasák ja proua Gurmai koondasid tähelepanu pankrotijuhtumile, teisisõnu majanduskriisile ja õhutranspordisektori ees praegu seisvatele raskustele, mis kimbutavad nii odavlennufirmasid kui ka tavalisi lennuliine.

Euroopa Parlament ja komisjon on kooskõlastatult tegutsenud, et vastuseks sellele kriisile käivitada hulk algatusi. Ma viitan teenindusaegade külmutamisele, mida siin parlamendis toetas ülekaalukas enamus, ning algatusele „Ühtne Euroopa taevas“, õhutranspordi süsteemi ulatuslikule reformile, mis võimaldab lennuettevõtjatel kokku hoida kütusehindadelt, kuna oleme vähendanud lennuväljade hinnavaheid.

Eelkõige selleks, et kõigile Euroopa lennuettevõtjatele praktilist toetust pakkuda, olgu need odavlennufirmad või mitte, olen kutsunud üles 27 Euroopa Liidu transpordiministrit ühtse Euroopa taeval reformi ennetähtaegselt kehtestama, kuna see on hea viis võimaldada lennuettevõtjatel kütust säästa ning hoida sellega ära bilansi kahjustamist. Lennuettevõtjate pankrotti mineku ärahoidmine ei kaitse mitte ainult reisijaid kahjude eest, vaid võib peale selle olla erakordselt oluline seoses töökohtade kaitsega. Me ei tohi unustada, et sel finants- ja majanduskriisil ei tohiks lasta täisjõuliseks sotsiaalkriisiks muutuda.

Me teame, et õhutranspordisektorit ründavad rahvusvahelise taseme probleemid: tarvitseb vaid meenutada, mis juhtus kaks nädalat tagasi Japan Airlinesiga, kui teatati koondamistest. Meie kohus peaks olema mitte ainult kodanikke kaitsta, vaid tegutseda ka selleks, et tagada heade lennuettevõtjate teovõimeliselt jäämine, kaitstes seega töökohti.

Euroopa Komisjon – ja palun vabandage mind, kui kaldun kõrvale – ning parlament on teinud tööd, et seda võimalikuks muuta. Võin kinnitada, et oleme oma jõupingutuste läbi teinud võimalikuks täiesti privaatse uue lennufirma mudeli loomise: näidete hulka kuulub Olympic Airwaysi juhtum, Alitalia juhtum ning Australian Airlinesi juhtum – millest ma loodan, et see saab lahendatud. See tähendab, et pole enam olemas riigi poolt kontrollitavaid lennufirmasid, mida üldsus peab välja aitama, kui need raskustesse satuvad. Vastupidi – see, kes teeb vea, peab selle eest ka maksma.

Tahaksin vastata proua Alvareze tõstatatud küsimusele teemal, mis on kindlasti huvitav: arvan, et võin tema ettepanekuga nõustuda, lisades seejuures meie tehtavasse töösse soovitusi, et turvalisus tuleks tagada ka nende lennufirmade reisijatele, mis suletakse mitte pankrotti mineku tõttu, vaid sellepärast, et need ei vasta ohutusnõuetele. Sel konkreetsel juhul kannab reisija sama palju kahju kui reisija, kes ostis pileti lennufirmalt, mis seejärel pankrotti läks. Tuleb kinni pidada põhimõttest säilitada reisijate turvalisus, kui nad kahju kannatavad, teisisõnu, kui nad lennuks oma lennuki pardale ei pääse. Peale selle toetab see põhimõte mu jõupingutusi – ja teeb seda ka edaspidi – senikaua kui jään volinikuks, et reisijatele tuleb pakkuda samaväärset turvalisust kõigis transpordisektorites.

Sel põhjusel tegeleme homme ja ülehommel Luksemburgis peetaval transpordinõukogul mere- ja jõetranspordi reisijate õigustega. See on komisjoni poolt parlamendi toetusel tehtud valik, mis on mõeldud Euroopa kodanike kaitseks. Kui me tõepoolest soovime võita üldsuse usaldust ja saavutada samasuguseid positiivseid tulemusi, nagu saadi Iirimaa, peame looma seadusi, mis näitaksid kodanikele, et ühenduse institutsioonid hoiavad nende poole, et need ei ole lihtsalt hõlptulu saamise asutused, vaid kohad, kus tehakse tööd Euroopa kodanike õiguste turvamiseks ja kaitseks.

Juhataja. – Arutelu on lõppenud. Hääletus kõigi resolutsiooni ettepanekute üle toimub järgmisel osaistungjärgul.

Kirjalikud avaldused (artikkel 149)

Edit Herczog (S&D), kirjalikult. – (HU) Reisiharjumuste muutumise tulemusel teeb üha rohkem inimesi ise oma reisikorraldused, reisibüroode teenuseid kasutamata. Viimase kümne aasta jooksul on odavlennufirmad sellest trendist kasu saanud nii tulu kui ka turuosa mõttes. Kolleegid, reisibüroode pidev pankrottiminek on muret tekitanud ka Ungaris. Võime pidevalt televiisorist näha pilte võõrsile kitsikusse jäetud peredest. Me ei tohi järgmisel pankrottilainel lasta odavlennufirmasid minema pühkida, tekitades miljoneid eurosid kahju nii majandusele kui ka reisijatele, rääkimata turvalisuse ohust, kui ettevõtjal puudub oma tegevuse toetamiseks kindel finantsalus.

Nimelt sellepärast peamegi keskenduma järgmistele eesmärkidele. Me peame mõtlema ettevõtete loomise eeskirjade rangemaks muutmisele. Lennuettevõtjate puhul tuleb jätkuvalt nõuda kapitali- ja struktuuritagatise. Peame mõtlema finants- ja tegevusaruandluse süsteemi rangemaks muutmisele ning kuidas läbi viia sagedasi kohapealseid kontrole. Selle sektori suurus nõuab, et regulaarsete Euroopa uuringute kaudu analüüsitaks ettevõtete lennunduspoliitikat, kaebustega tegelemise mehhanismi ja hüvitusmenetluse lihtsustamist. Peame muutma veel kergemaks piiriüleste kaebustega tegelemise seoses samasuguste juhtumitega tulevikus. Kui tahame tõepoolest luua Euroopas ühisturgu, mille tähtsaim osa on tarbija heaolu, siis peame piiriüleste kaebustega ja kompensatsiooninõuetega tõhusamalt tegelema.

23. Aruanne nõukogu 8. oktoobri 2001. aasta määruse (EÜ) nr 2157/2001 (Euroopa äriühingu (SE) põhikirja kohta) rakendamisest (arutelu)

Juhataja. – Järgmine päevakorrapunkt on õiguskomisjoni nimel Klaus-Heiner Lehne poolt Euroopa Komisjonile esitatud suuline küsimus nõukogu 8. oktoobri 2001. aasta määruse (EÜ) nr 2157/2001 (Euroopa äriühingu (SE) põhikirja kohta) rakendamisest (O-0092/2009 - B7-0211/2009)

Klaus-Heiner Lehne, autor. – (DE) Proua juhataja, daamid ja härrad, 2001. aastal jõuti Euroopa Ülemkogu kohtumisel otsusele Euroopa äriühingu statuudi kohta. Mitmesugustel põhjustel ei jõustunud see statuut 8. oktoobril 2004. Nagu Euroopa Liidu seadusandluse puhul on kombeks, paluti komisjonil teatava aja pärast esitada statuudi kohaldamise ja rakendamise kohta raport, et teha järeldusi, kas sellesse õigusakti on tarvis teha muudatusi.

Nimetatud kuupäev, 1. oktoober 2004, oli peaaegu täpselt viis aastat tagasi. Tähtjaks oli viis aastat, ent Euroopa Komisjon ei ole raportit veel esitanud. Kuna me kõik oleme seaduskuulekad ning komisjon peaks asutamislepingute kaitsjana olema eriti seaduskuulekas, siis andis see õiguskomisjonile põhjust küsida, miks ei ole raport kättesaadav ja miks ei ole seda isegi veel koostatud. Tahame anda komisjonile lihtsalt võimaluse seda meile seletada. Igatahes teeb see selgeks, et parlament ja eriti selle õiguskomisjon täidavad täielikult oma kohustust komisjoni jälgida.

Ma ei hakka kasutama oma viit minutit kõneajaks, kuid mul oleks hea meel, kui komisjon nüüd annaks vastuse sellele lühikesele suulisele küsimusele, mille esitasin.

Antonio Tajani, komisjoni aseesimees. – (IT) Proua juhataja, daamid ja härrad, tahaksin kõigepealt volinik McCreevy nimel, keda ma täna õhtul siin nõupidamissaalis esindan, tänada õiguskomisjoni ja selle esimeest härra Lehnet nende küsimuste tõstatamise eest. Omalt poolt tahaksin öelda – kuna olin siin parlamendiliige peaaegu 15 aastat – et mul on hea meel, et parlament oma kontrollifunktsiooni kasutab, sest see on sobiv stiimul, millega komisjoni tõhusamalt töötama innustada.

Seoses kahe esimese tõstatatud küsimusega on mul hea meel teile teatada, et nõutud raporti ettevalmistamisel on töö juba lõppjärku jõudnud. Komisjon on nõudnud välisuuringut, mis peaks käesoleva aasta lõpuks valmis jõudma ning selle raporti koostamisel tugevaks faktiliseks aluseks saama. Komisjon analüüsib seda uuringut sügavuti ning kuulab huvitatud osaliste arvamusi tähelepanelikult. Seega avaldatakse raport järgmise aasta teisel poolel ning edastatakse Euroopa Parlamendile ja nõukogule.

Nähtavasti otsustab komisjoni uus koosseis raporti täpse ajakava ja sisu. Raportisse võetakse analüüs nelja alternatiivse muudatusettepaneku kohta, mis on konkreetselt sätestatud seoses määruse artikliga 69, ning käesoleval etapil ei ole komisjon veel vastu võtnud seisukohta ei nende ega ka muude võimalike muudatuste kohta statuudis. Me peame ära ootama välisuuringu tulemusel ja edaspidised konsultatsioonid ja jälgima

tähelepanelikult kõiki tegureid ning vajaduse korral ka kõiki Euroopa äriühingu statuudi üle peetud läbirääkimiste tulemusi.

Mis puutub kolmandasse küsimusse, siis otsustab kogu tegevuse ajakavade ja sisu edasise vastuvõtmise üle uus komisjonikoosseis, võttes arvesse läbiviidud analüüside tulemusi, ning ma olen veendunud, et komisjon hakkab enne mistahes uute lisameetmete vastuvõtmist väga hoolikalt ja tähelepanelikult parlamendi seisukohti kuulama.

George Sabin Cutaș, fraktsiooni S&D nimel. – (RO) Euroopa äriühingu kontseptsioon tekkis ammu enne 1950ndaid aastaid ning pärast Rooma lepingu jõustumist vaadati see läbi osana ühisturu eesmärgist.

Praegusel Euroopa äriühingu statuudil on Euroopa ettevõtlusele sümboolne väärtus. See pakub teatavaid eeliseid äriühingu loomisel, samuti selle suuremaks mobiilsuseks. Paljud äriühingud kasutavad Euroopa äriühingu statuuti, et rõhutada äriühingu ainukordset euroopalikku iseloomu, muutes selle samal ajal oluliseks instrumendiks äriühingutele, mis tahavad edasi arendada piiriülese liitumise strateegiaid.

Tegelikult on Euroopa äriühingu peamine privileeg see, et tema registrijärgse asukoha saab üle viia liikmesriigist, kus äriühing on registreeritud, mõnda teise liikmesriiki, ilma et oleks tarvis äriühingut likvideerida või uut juriidilist isikut luua. Euroopa äriühing on siiski kaugemale arenenud üksiku õigusaktiga hallatava autonoomse staatuse esialgsetest eesmärkidest. Selle tagajärjel on praktiline tegevus puudulik. Õigusakti ei kohaldata järjekindlalt ning see toetub riikide õigusaktide erisätetele, kuna Euroopa äriühingu mobiilsus on piiratud sätetega, mis keelavad registrijärgse asukoha või peakontori asutamise eri liikmesriikides.

Tõepoolest, selline olukord piirab üht ühenduse põhivabadustest, äriühingute vaba liikumist. Arvan, et nagu volinik nimetas, on Euroopa Komisjoni raportisse määruse kohaldamise kohta tarvis lülitada uuring seoses võimalusega Euroopa äriühingu keskse administratsiooni ja registrijärgse asukoha paiknemisega eri liikmesriikides. Tuleb kaaluda ka määruse läbivaatamist, et seda tüüpi äriühingute autonoomse staatuse loomisel edasi liikuda.

Antonio Tajani, komisjoni asepresident. – (IT) Proua juhataja, kuulasin tähelepanelikult härra Lehne ja teise arutelu osalenud parlamendiliikme sõnavõtte. On tõsi, et Euroopa äriühingu statuudi määrust on täiendatud direktiiviga töötajate kaasamise kohta ning et selle direktiivi ülevõtmise tähtaeg lõppes 8. oktoobril 2004, Euroopa äriühingu statuudi määruse jõustumise kuupäeval.

Siiski võtsid ainult kaheksa liikmesriiki vastu vajalikud meetmed nõutavaks tähtjaks ning töötajate kaasamise direktiivi ülevõtmine lõpetati kõikides liikmesriikides alles 2006. aasta alguseks. Seetõttu pidime raporti edasi lükkama tagamaks, et Euroopa äriühingu statuut oleks kõigis liikmesriikides tegelikult jõustunud piisavalt kaua aega tagasi, et selle kohaldamise kohta oleks võimalik koostada soovituslik raport.

Edasilükkamiseks olid omad põhjused. Mina omalt poolt saan üksnes nõustuda härra Lehnega ja loota, et suudame kaotatud aja tasa teha ja anda Euroopa Liidule alates järgmise aasta teisest poolest Euroopa äriühingu statuudi kohta praktilisi vastuseid erisuuniste kaudu, mis suudavad tõepoolest täita mitte ainult parlamendi nõudmisi, vaid ka terve ELi majandus- ja tööhõivesektori soove.

Juhataja. – Arutelu on lõppenud.

Kirjalikud avaldused (artikkel 149)

Lidia Joanna Geringer de Oedenberg (S&D), kirjalikult. – (PL) Rahvusvahelise turu tõhus toimimine sõltub mitte ainult riikidevaheliste kaubandustõkete eemaldamisest, vaid ka tootmise struktuuri ümberkorraldamisest ühenduse tasandil. Sel eesmärgil esitas Euroopa Komisjon 1970ndatel aastatel ettepaneku luua Euroopa äriühingule õiguslik raamistik. 2001. aastal võeti vastu nõukogu määrus nr 2157/2001 Euroopa äriühingu statuudi kohta. Sellel ideel ei olnud oodatud tulemusi ning praeguseni on *Societas Europaea*’ks ümber kujundatud veidi üle saja äriühingu. Idee on siiski edasi arenenud väikeste ja keskmise suurusega ettevõtete kaasamise suunas, mille tulemusel komisjon tegi 2008. aasta märtsis ettepaneku nõukogu määruseks Euroopa eraäriühingu statuudi kohta. Võttes arvesse negatiivset kogemust *Societas Europaea*’ga on väga oluline, et komisjon saaks määruse nr 2157/2001 kohaldamisest esialgse ülevaate. Nimelt sel põhjusel on sätestatud ka määruses endas, et hiljemalt viis aastat pärast selle jõustumist esitab komisjon selle kohaldamise kohta raporti. Määrus jõustus aastal 2004. Sellepärast tahaksin küsida, millal komisjon asjakohase raporti esitab ja millised meetmed ta kavatseb läbiviidud analüüsi põhjal võtta?

24. Järgmise istungi päevakord: (vt protokoll)

25. Istungi lõpp

(Istung lõpetati kell 22.20)